Załącznik do uchwały nr XLVIII/485/2022
Rady Miejskiej w Brzeszczach
z dnia 20 grudnia 2022 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022-2031

Brzeszcze 2022 r.

Spis treści

Wstęp 2

I. Zgodność Strategii z dokumentami wyższej rangi 4

II. Akty prawa oraz regionalne, powiatowe i gminne dokumenty strategiczne 16

III. Charakterystyka gminy Brzeszcze 23

IV. Diagnoza problemów społecznych z perspektywy społeczności lokalnej oraz specjalistów działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych 45

V. Analiza strategiczna 67

VI. Założenia, wizja, misja oraz cele w obszarze zintegrowanej polityki społecznej 78

VII. Plan działań 82

VIII. Monitoring i ewaluacja SRPS 127

IX. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią 128

X. Zakończenie 128

Załączniki: 129

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych[1] stanowi długofalowy plan działań podejmowanych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych danego środowiska. Konieczność jej tworzenia reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2020 r., poz. 1876 ze zm.). Zgodnie z art.17 ust.1 pkt 1 i art.19 pkt 1, w powiązaniu z art.16 b ww. ustawy, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Nad organizacją i realizacją pełnego, poprawnego pod względem metodycznym procesu przygotowania Strategii czuwał zespół przedstawicieli lokalnego środowiska związanych z polityką społeczną oraz osób zajmujących się problematyką społeczną w pracy zawodowej, powołany zarządzeniem nr 78/2021 Burmistrza Brzeszcz z dnia 30 lipca 2021 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022 -2031 wskazuje najistotniejsze lokalne kwestie społeczne, wyznacza cele strategiczne planowanych zmian, kierunki działań na rzecz minimalizowania niepożądanych zjawisk społecznych oraz projektuje mechanizmy wzmacniające efektywność transformacji. Jest dokumentem koordynującym działania różnych podmiotów funkcjonujących w sferze społecznej, dlatego została opracowana w parciu o zasady partycypacji społecznej.

W powstawanie Strategii zaangażowane były strony: urzędnicza, ekspercka oraz społeczna. Strona urzędnicza zapewniła dostęp do wiedzy o czynnikach rozwoju gminy, strona ekspercka – wykorzystanie metod badawczych niezbędnych do obiektywnego zdiagnozowania problemów społecznych, natomiast strona społeczna pozwoliła na współudział mieszkańców w zarządzaniu sprawami społeczności, której są członkami.

Zaangażowanie społeczności lokalnej w proces powstawania Strategii opierał się na umożliwieniu mieszkańcom oraz przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie gminy Brzeszcze wyrażania postulatów, opinii i proponowania zmian w określonych obszarach, poprzez poddawanie treści dokumentu konsultacjom za pośrednictwem ogłoszenia na stronach internetowych Urzędu Gminy i

[1] Dla występujących w niniejszym opracowaniu sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022-2013" zastosowany zostanie skrót „Strategia"

Ośrodka Pomocy Społecznej, informacji w mediach społecznościowych, komunikatu w Biuletynie Informacyjnym Gminy Brzeszcze, zaproszeń e-mail i bezpośrednich.

Proces tworzenia Strategii składał się z kilku etapów:

1. Realizacja badań diagnozujących, których głównym celem było poznanie i charakterystyka problemów społecznych dotykających mieszkańców gminy Brzeszcze. W ramach tego etapu przeprowadzone zostały:
   1.1. analiza danych zastanych
   1.2. badania ilościowe i jakościowe z przedstawicielami instytucji i organizacji działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz z mieszkańcami gminy.
2. Opracowanie, z udziałem społeczności lokalnej, wizji, misji, celów strategicznych i operacyjnych, działań i harmonogramu ich realizacji.
3. Opracowanie planu wdrożenia Strategii, jej monitoringu, ewaluacji oraz wskaźników.
4. Konsultacje społeczne projektu Strategii.
5. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii.

Rozwój gminy Brzeszcze opiera się między innymi na kształtowaniu lokalnej polityki społecznej. W Strategii, na podstawie wyników przeprowadzonych badań, uwzględniono zakres lokalnej problematyki społecznej, uznając za fundamentalne niżej wymienione obszary:

- trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych
- samotna starość
- niepełnosprawność i niesamodzielność osób oraz sytuacja ich rodzin
- uwikłanie w przemoc
- uzależnienia od substancji psychoaktywnych i behawioralne
- ubóstwo
- bezrobocie dobrowolne i przymusowe
- bezdomność
- mniejszości narodowe w wymiarze lokalnym
- życie po więzieniu

Cechą charakterystyczną wymienionych obszarów są ich wzajemne powiązania, zarówno na płaszczyźnie funkcjonalnej, jak i podmiotowej.

I. Zgodność Strategii z dokumentami wyższej rangi

Strategie i programy, na podstawie których możliwe jest prowadzenie polityki społecznej, muszą być spójne i odnosić się do adekwatnych ustaw i dokumentów wyższej rangi. Niezbędna jest zgodność z krajowymi i międzynarodowymi dokumentami strategicznymi, bowiem od jej utrzymania w dużej mierze zależą trafność, celowość i efektywność prowadzonych działań w dłuższej perspektywie czasowej, a co za tym idzie – możliwość pozyskiwania i racjonalność wydatkowania publicznych środków finansowych. Konieczność zachowania spójności gminnych inicjatyw z działaniami strategicznymi w powiatach oraz województwach, warunkuje dla gminy liczne zobowiązania.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe dokumenty strategiczne, w odniesieniu do których występuje korelacja celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022-2031, w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

1. Strategia „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu" (Strategia Europa 2020).

Strategia Europa 2020 została przyjęta przez Komisję Europejską 10 marca 2010 r. w celu stymulowania rozwoju gospodarki Unii Europejskiej (UE). Efektem realizacji Strategii „Europa 2020" ma być gospodarka bazująca na wiedzy, niskoemisyjna, promująca przyjazne środowisku technologie, oszczędnie gospodarująca zasobami, kreująca nowe „zielone" miejsca pracy, a zarazem dbałość zachowującą spójność społeczną. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety oraz pięć nadrzędnych celów, do jakich UE powinna dążyć, by pobudzić wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

Priorytety Strategii Europa 2020:

1. Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji.
2. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.[2]

Cele Strategii Europa 2020:

[2] Strona internetowa https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf , s.5, dostęp z dnia 23.10.2021 r.

1. Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia w grupie wiekowej 20-64 do co najmniej 75%.
2. Osiągnięcie poziomu 3% PKB inwestowanego w badania i rozwój, w szczególności poprzez poprawę warunków dla inwestycji w prace badawczo – rozwojowe (B+R) przez sektor prywatny oraz wypracowanie nowego wskaźnika do śledzenia innowacyjności.
3. Redukcja emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20% w porównaniu do poziomów z roku 1990 lub nawet o 30% przy sprzyjających warunkach, wzrost udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii do 20%, oraz osiągnięcie 20% wzrostu w efektywnym wykorzystaniu energii.
4. Redukcja liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10% oraz wzrost liczby osób w grupie wiekowej 30–34 z wykształceniem wyższym do co najmniej 40%.
5. Redukcja liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowych granic ubóstwa o 25%, skutkujące wyciągnięciem z ubóstwa 20 mln ludzi.[3]

Przyjęte wartości docelowe mierników zostały określone dla całej Unii Europejskiej, jednak z uwagi na różnice w rozwoju gospodarczym i społecznym państw są one inne dla poszczególnych krajów członkowskich UE.

Pełny tekst Strategii „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu" znajduje się na stronie internetowej https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf

1. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR)

To dokument państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej, przyjęty przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Zawarte w nim rekomendacje dla polityk publicznych stanowią podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, **w tym w obszarze rozwiązywania problemów społecznych na poziomie lokalnym**. Zachowanie zgodności treści Strategii z określonymi w SOR celami szczegółowymi, przyczyni się do spójności koncentracji wysiłków na rzecz poprawy jakości życia obywateli, rozumianej tam jako „stworzenie przyjaznych warunków bytowych, zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia, podwyższającego kwalifikacje i kompetencje obywateli, wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy, poprawa dostępu do infrastruktury, zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej poprawiającej zdrowotność obywateli, satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa."[4]

[3] Tamże
[4] Załącznik do uchwały nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P.2017, poz.260), s.9

Cel główny Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym[5]

Cele szczegółowe Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.

Główne obszary koncentracji działań: reindustrializacja, rozwój innowacyjnych firm, małe i średnie przedsiębiorstwa, kapitał dla rozwoju, ekspansja zagraniczna.

II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Główne obszary koncentracji działań: spójność społeczna, rozwój zrównoważony terytorialnie.

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Główne obszary koncentracji działań: prawo w służbie obywatelom i gospodarce, instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, e-państwo, finanse publiczne, efektywność wykorzystania środków UE.

W sferze społecznej przewidywane efekty realizacji SOR to: „ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju”[6]

Pełny tekst Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) znajduje się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” z 2017 r., poz.260

2. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (SRKS)

SRKS została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 27 października 2020 r. jako kontynuacja i aktualizacja Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (przyjętej uchwałą nr 61 Rady Ministrów z dnia 2 marca 2013 r.). Jest jednym z instrumentów Strategii, o której mowa w punkcie poprzedzającym niniejszy oraz jedną z dziewięciu horyzontalnych zintegrowanych strategii rozwoju. Planowane w ramach tego dokumentu instrumenty stanowią działania ukierunkowane na redukowanie deficytów i wykorzystanie potencjałów w obszarach społeczeństwa obywatelskiego

[5] Tamże, s.36

[6] Załącznik do uchwały nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P.2017, poz.260), Tamże, s.38

oraz uczestnictwa w kulturze i polegają na stymulowaniu rozwoju gospodarczo – kulturalnego przez wzrost efektywności funkcjonowania polskich branż kreatywnych.[7]

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030
Wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków[8]

Realizacja celu odbywa się przez wdrażanie kierunków interwencji zaplanowanych do realizacji w trzech zasadniczych obszarach: współdziałanie, kultura, kreatywność.

Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

I. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.

Główne obszary koncentracji działań: budowanie kompleksowej polityki państwa w zakresie zwiększenia szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej, wzrostu udziału i zaangażowania obywateli w życie publiczne oraz ich wpływu na planowanie i realizację zadań publicznych zgodnie z zapotrzebowaniem społecznym.[9]

II. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.

Główne obszary koncentracji działań: działania ukierunkowane na wzmocnienie i wykorzystanie potencjału kultury i zasobów dziedzictwa narodowego na rzez utrwalania wzorców i kompetencji sprzyjających rozwojowi kapitału społecznego.

III. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Główne obszary koncentracji działań: wdrażane instrumenty powinny obejmować m.in. edukację, otoczenie prawno-biznesowe, infrastrukturę instytucjonalną oraz rozwój i wykorzystanie nowych technologii, które mogą być wykorzystywane na rzecz rozwoju branż kreatywnych (np. opartych na sztucznej inteligencji czy automatyzacji. [10]

Dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022-2031 istotne jest zachowanie spójności z priorytetowymi kierunkami określonymi w SRKS. Wszelkie interwencje realizowane w ramach SRKS zakładają konieczność zapewnienia dostępności wszystkim obywatelom, bez względu na stopień ich sprawności.

[7] Załącznik do uchwały nr 155 Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030" (M.P. z 2020, poz.1060), s. 4
[8] Tamże
[9] Załącznik do uchwały nr 155 Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030" (M.P. z 2020, poz.1060), s. 57
[10] Tamże, s.72

Priorytety SRKS w ramach celu szczegółowego: 1 Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne

1.Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami.

Kierunki interwencji:

- Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy (*możliwość współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi szansą na poprawę jakości życia obywateli przez dostarczenie zróżnicowanych usług społecznych i realizację działań w bezpośrednim otoczeniu mieszkańców*).
- Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych (*poprawa współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w obszarze realizacji zadań publicznych w taki sposób, żeby coraz więcej urzędów angażowało się w te działania*).
- Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno – prawnych, umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego (*wypracowanie i wdrożenie do systemu prawnego nowych, uproszczonych form i narzędzi prowadzenia zorganizowanej działalności obywatelskiej*).[11]

2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Kierunki interwencji:

- Wspieranie rozwoju organizacji obywatelskich działających w obszarze pożytku publicznego (*zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne*).
- Zwiększenie aktywności i kompetencji obywateli przez wspieranie rozwoju wolontariatu, ruchu harcerskiego oraz uniwersytetów ludowych (*wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przez wypracowanie i wdrożenie rozwiązań ułatwiających i zachęcających do systematycznego, długoterminowego angażowania się obywateli w wolontariat; wzmocnienie organizacji harcerskich w zakresie potencjału instytucjonalnego i realizowanej działalności programowej przez podniesienie umiejętności, kompetencji i kwalifikacji wychowawców oraz dzieci i młodzieży zaangażowanych w działalność harcerską; podniesienie poziomu edukacji ustawicznej dorosłych mieszkańców i zwiększenie poziomu kapitału społecznego gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i małych miast).*
- Budowanie kompetencji i postaw obywatelskich, patriotycznych i proobronnych (*kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości, kreatywności, aktywności społecznej, kompetencji kluczowych, świadomego korzystania z technologii cyfrowych oraz umiejętności niezbędnych na rynku pracy i w życiu codziennym, z wykorzystaniem rozwiązań programowych, organizacyjnych i metodycznych).*

[11] Załącznik do uchwały nr 155 Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030" (M.P. z 2020, poz.1060), s. 56-62

- Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej (*zaplanowanie kompleksowego katalogu zadań administracji publicznej w zakresie zapewnienia stabilnego i systemowego wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej; działania ukierunkowane na upowszechnianie w zbiorowej świadomości rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej oraz zbudowanie jej silnej, pozytywnej marki).*
- Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą (*działania, które promują ideę włączania uczniów z niepełnosprawnościami w środowisko edukacyjne i społeczne; szkoła otwarta na potrzeby wszystkich uczniów, w tym zwłaszcza uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*).[12]

Priorytety SRKS w ramach celu szczegółowego 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich

1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze.

Kierunki interwencji:

- Kontynuowanie i wzmacnianie działań na rzecz wzrostu czytelnictwa, które stanowi punkt wyjścia i warunek dla zaangażowania w inne formy aktywności kulturalnej i społecznej.
- Dalsze unowocześnianie usług bibliotecznych i wzmacnianie ich zaplecza technologicznego.
- Wdrożenie ogólnopolskiego systemu informatycznego, oferującego jeden punkt dostępu do zbiorów polskich bibliotek i aktualnej oferty rynku wydawniczego w Polsce.
- Nowatorskie działania animacyjne angażujące społeczność lokalną, zaprojektowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę jej potrzeb i potencjałów.
- Ułatwianie dostępu do kultury oraz aktywnego uczestnictwa w kulturze osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami lub czasowymi ograniczeniami w funkcjonowaniu.
- Działania ukierunkowane na stymulowanie kreatywności oraz aktywizację twórczą, adresowane do wszystkich grup wiekowych i społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych wykluczeniem.
- Budowanie wartościowej i profesjonalnej oferty artystycznej dla dzieci i młodzieży.
- Działania na rzecz zwiększenia zakresu wykorzystania kultury w obszarze aktywizowania i społecznego włączenia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.
- Wspieranie projektów o charakterze lokalnym, ukierunkowanych na niwelowanie barier w dostępie do kultury.
- Eliminowanie barier w dostępie do lokalnych instytucji kultury osób zagrożonych

[12] Załącznik do uchwały nr 155 Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030" (M.P. z 2020, poz.1060), s.63-71

wykluczeniem.

- Wspieranie podmiotów zarządzających szlakami kulturowymi i Pomnikami Historii, które podejmują współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi oraz samorządami.
- Zwrócenie uwagi władz samorządowych, firm, instytucji oraz społeczeństwa na problem chaosu reklamowego i konieczność zrównoważonego planowania przestrzeni miejskiej [13]

Pełny tekst Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 znajduje się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" z 2020 r., poz.1060.

3. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2023 (KPPUiWS)

KPPUiWS został przyjęty Radę Ministrów w dniu 17 sierpnia 2021 r. W założeniu, realizacja programu polegać ma na podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez zwiększenie aktywności społecznej oraz gotowości do podejmowania pracy, a przez to do poprawy poziomu zatrudnienia. Określono, iż walka z ubóstwem i wykluczeniem musi opierać się na wzroście gospodarczym i zatrudnienia oraz nowoczesnej i skutecznej ochronie socjalnej.[14] Program ukierunkowany jest na dążenie do urzeczywistnienia idei deinstytucjonalizacji w obszarze usług społecznych, poprzez wskazanie konkretnych działań i kierunków rozwoju.

Cel główny Krajowego Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2023

Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne[15]

Dla zrealizowania celu głównego KPPUiWS wskazano cele trzy szczegółowe.

Cele szczegółowe Krajowego Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2023

I. Zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży.

[13] Załącznik do uchwały nr 155 Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030" (M.P. z 2020, poz.1060), s.71-74

[14] Załącznik do uchwały nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030" (M.P. z 2021, poz.843), s.45

[15] Załącznik do uchwały nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030" (M.P. z 2021, poz.843), s.46

II. Zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.
III. Zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

Problematyka objęta przedmiotowym programem zaakcentowana jest w licznych dokumentach strategicznych i wdrożeniowych kraju. Na poziomie strategii o charakterze lokalnym, obecnie, w okresie epidemii COVID-19, szczególnie istotna jest komplementarność działań proponowanych w KPPUiWS z inicjatywami proponowanymi w zakresie zdrowia. Nieznane są długofalowe skutki szerzenia się pandemii w zakresie gospodarki, zmian w dotychczasowych zachowaniach ludzi, w szczególności dotyczących aktywności fizycznej, higieny, modeli pracy, rekreacji.
W kraju podejmowane są liczne inicjatywy, mające na celu zapewnienie koordynacji oraz komplementarności prowadzonych działań z zakresu pomocy społecznej i opieki zdrowotnej na poziomie lokalnym.

Priorytety KPPUiWS:
I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży
Kierunki interwencji:

- Rozwój usług środowiskowych wspierających rodzinę oraz usług opiekuńczych i edukacyjnych dla dzieci (*stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, w przypadku trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji, głownie natury opiekuńczo – wychowawczej)*.
- Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego jako jednej z form pomocy dla rodzin, dzieci i młodzieży (*kompleksowa praca socjalna z osobami najuboższymi i wykluczonymi społecznie; dodatkowe działania towarzyszące takie jak edukacja na temat właściwego odżywiania, nauka gotowania, prowadzenia domu, zarządzania budżetem, czy wspólny posiłek, jako pierwszy krok w powrocie do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób i rodzin najbardziej potrzebujących*).
- Wsparcie finansowe rodzin z dziećmi (*świadczenie wychowawcze 500+, program „Dobry start", świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego).*
- Wzmocnienie funkcji opiekuńczej przedszkola, szkoły i placówki, w koordynacji ze wsparciem i rozwojem usług w środowisku lokalnym.
- Wzmocnienie kształcenia dzieci i młodzieży w obszarze kompetencji kluczowych, w tym kreatywności, przedsiębiorczości oraz współpracy.
- Doskonalenie modelu kształcenia zawodowego, w tym kształcenia wyższego oraz promocja kształcenia zawodowego w powiązaniu z rynkiem pracy.

- Wdrożenie kompleksowego systemu pierwszego zatrudnienia młodzieży opartego o zintegrowane działania instytucji edukacyjnych, rynku pracy i integracji społecznej.[16]

II. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu

Kierunki interwencji:

- Wsparcie osób zagrożonych kryzysem bezdomności (*opracowanie i uregulowanie form wsparcia mieszkaniowego osób opuszczających pieczę zastępczą oraz placówki; opracowanie i wdrożenie modelu działań zapobiegających zadłużeniom, eksmisjom i bezdomności; opracowanie i wdrożenie modelu pracy z osobami osadzonymi w zakładach penitencjarnych, pod kątem zapobiegania bezdomności po ich wyjściu na wolność*).
- Opracowanie i wdrożenie rozwiązań na rzecz przejścia ze wparcia instytucjonalnego do wsparcia w formie mieszkaniowej.
- Rozwiązywanie problemu bezdomności.
- Diagnozowanie problemu bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego.[17]

III. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Kierunki interwencji:

- Wsparcie osób z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie osób starszych w codziennym funkcjonowaniu, aktywizacja społeczna seniorów, przeciwdziałanie samotności.
- Rozwój usług środowiskowych dla osób starszych, potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach systemu pomocy społecznej.
- Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz znajdujących się w kryzysie psychicznym.[18]

IV. Instytucje pomocy społecznej oraz podmioty ekonomii społecznej – wsparcie dla osób i rodzin.

Kierunki interwencji:

- Wsparcie instytucji pomocy społecznej i pracowników socjalnych w zakresie działań na rzecz rozwoju usług środowiskowych i pracy socjalnej.
- Rozwój i wdrażanie metod pracy, efektywnie przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, w tym instrumentów aktywnej integracji oraz wzmacnianie współpracy wszystkich

[16] Załącznik do uchwały nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030" (M.P. z 2021, poz.843), s.55-72

[17] Tamże, s.74-78

[18] Załącznik do uchwały nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030" (M.P. z 2021, poz.843), s.80-92

podmiotów zaangażowanych w proces włączenia społecznego.

- Włączenie podmiotów ekonomii społecznej w realizację usług społecznych.[19]

V. Integracja cudzoziemców – rozwój usług społecznych dla migrantów, w tym cudzoziemców objętych ochroną międzynarodową oraz wsparcie integracji na rynku pracy.

Kierunki interwencji:

- Kształcenie osób z grup cudzoziemskich
- Budowa potencjału instytucjonalnego i wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz integracji cudzoziemców, w tym doradztwo dla cudzoziemców.
- Integracja cudzoziemców na rynku pracy.[20]

Pełny tekst Krajowego Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2023 znajduje się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" z 2021 r., poz.843.

4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES)

KPRES wyznacza kluczowe kierunki polityki publicznej na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. Program ma istotne znaczenie dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miny Brzeszcze na lata 2022-2031, bowiem położono w nim szczególny nacisk na efektywność działań na rzecz tworzenia miejsc pracy, reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także na rozwój usług społecznych użyteczności publicznej i zadań publicznych w zakresie lokalnego rozwoju.

Cel główny Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego.[21]

Autorzy KPRES wytyczyli cztery cele szczegółowe, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie celu głównego:

[19] Tamże, s.94-98
[20] Tamże, s.100-102
[21] Załącznik do uchwały nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej" (M.P.2019, poz.214), s. 22

Cele szczegółowe Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

I. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.

II. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

III. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.

IV. Upowszechnianie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.[22]

Zgodność celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miny Brzeszcze na lata 2022-2031 z KPRES oraz współudział z PES w dążeniu ich realizacji, niosą nowe szanse na zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, sprzyjają dostępności usług społecznych świadczonych bliżej odbiorców oraz wzmagają konkurencyjność podmiotów nastawionych na realizowanie celów społecznych.

Ekonomia społeczna – definicja

To sfera aktywności obywatelskiej i społecznej, która przez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.[23]

Ekonomia solidarna – definicja

To część ekonomii społecznej, której podstawowym celem jest aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością.[24]

[22] Załącznik do uchwały nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej" (M.P.2019, poz.214), s. 22 - 23

[23] Tamże, s.11

[24] Strona internetowa Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, https://www.gov.pl/web/rodzina/czym-jest-ekonomia-spoleczna-i-solidarna, dostęp z dnia 19.10.2021 r.

Rysunek 1. Ekonomia społeczna i ekonomia solidarna

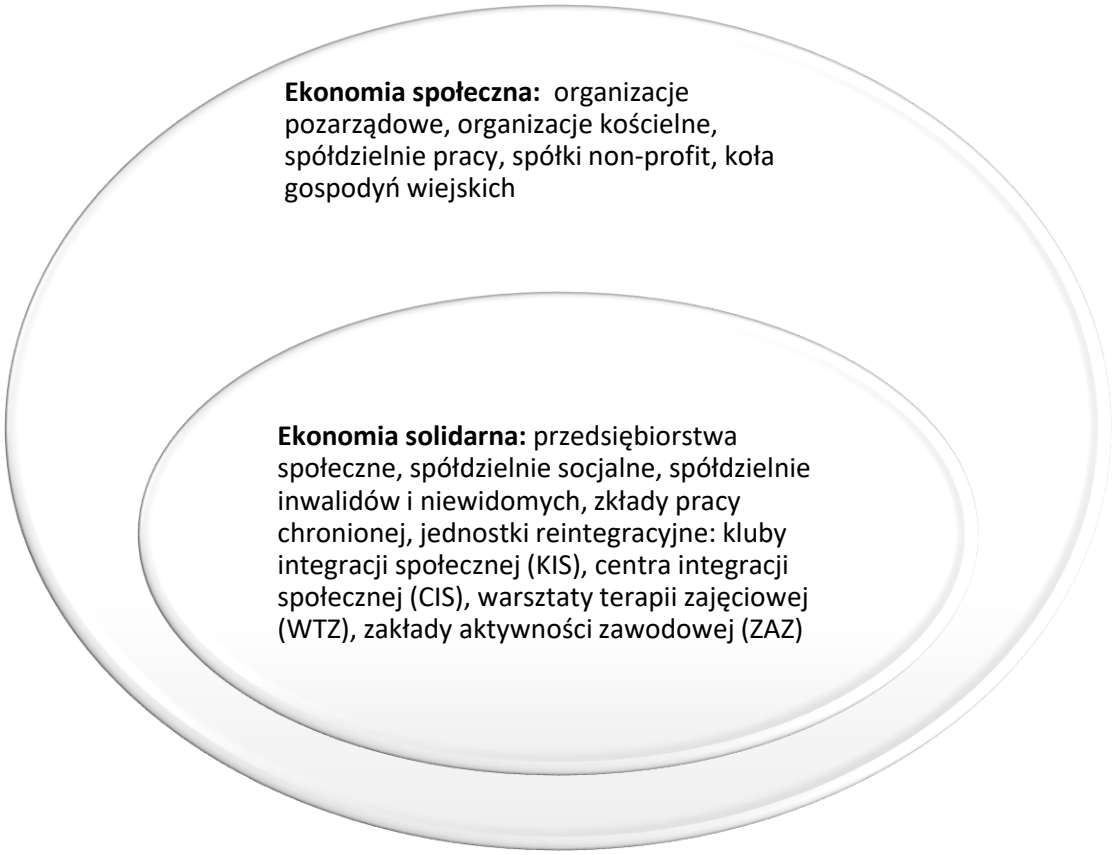

Źródło: opracowanie własne

Wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dla których tworzy się miejsca pracy w podmiotach ekonomii społecznej w ramach reintegracji społecznej i zawodowej są m.in.: osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby opuszczające pieczę zastępczą, czy osoby, które osiągnęły wiek senioralny. To powszechnie występujące grupy społeczne, które wymagają szczególnej pomocy. W KPRES wyjątkowo zaznaczono nowe instrumenty i podmioty wsparcia dla osób, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Zwrócono także uwagę na zagadnienie dotyczące współpracy pomiędzy PES, biznesem i administracją publiczną. Rozwój działalności podmiotów ekonomii społecznej na obszarze gminy Brzeszcze oraz współdziałanie gminy z tymi pomiotami z pewnością przyczyniłyby się do podniesienia efektywności w realizacji założeń przedmiotowej Strategii.

Pełny tekst Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej znajduje się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" z 2019 r., poz.214.

II. Akty prawa oraz regionalne, powiatowe i gminne dokumenty strategiczne

Zasadniczą podstawę prawną w tworzeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022-2031 stanowi Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.2009 nr 114 poz.946) i ustawy obejmujące szereg kwestii związanych ze sprawami społecznymi, wyjaśniające pojęcia, procedury i zakres możliwych do podjęcia działań, które służą rozwiązaniu problemów lub redukcji kosztów. Odrębne akty normatywne regulują kluczowe kwestie dotyczące podmiotów publicznych i procedur działania w zakresie minimalizowania lub znoszenia niekorzystnych zjawisk społecznych, a także podejmowania działań profilaktycznych.

Na teść przedmiotowej Strategii, obok cytowanej powyżej Konstytucji RP, mają wpływ w szczególności:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
2. ustawa z dnia z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
4. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
5. uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2018-2023,
6. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
7. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy rodzinie,
9. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
10. ustawa z dnia 26 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
11. ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zatrudnieniu socjalnym,
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
13. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
14. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
15. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
16. ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
17. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
18. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Planowane działania w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022-2031, są spójne z zapisami adekwatnych dokumentów wojewódzkich, powiatowych i gminnych, w których podejmowane są kwestie dotyczące tych samych problemów społecznych.

1. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030" (SRW)

Uchwalona 17 grudnia 2020 r. przez Sejmik Województwa Małopolskiego stanowi aktualizację dokumentu pn. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. SRW w swej misji zakłada, że małopolska stanie się *regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan, nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości, zachowującym swoją tożsamość i aktywnie działającym na rzecz integracji europejskiej*. Jako zasadniczy punkt odniesienia dla działań wspierających rozwój regionu, przedmiotowy dokument zakłada wyrównywanie szans rozwojowych małopolskich rodzin. Wszelkie aktywności samorządu województwa zmierzające do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz terytorialnym, inicjowane będą z myślą o małopolskich rodzinach.

SRW zakłada podjęcie działań w ramach pięciu obszarów:

1. **Małopolanie:** działania na rzecz wsparcia rodzin, opieki zdrowotnej, poprawy bezpieczeństwa, rozwoju sportu i rekreacji, ochrony dziedzictwa i uczestnictwa w kulturze, rozwoju edukacji oraz wspierania aktywności zawodowej.
2. **Gospodarka:** działania mające na celu podniesienie innowacyjności i konkurencyjności regionu, wsparcie turystyki, realizacji inwestycji z zakresu zintegrowanego i zrównoważonego transportu, rozwój cyfryzacji oraz wprowadzanie gospodarki o obiegu zamkniętym.
3. **Klimat i środowisko:** działania skoncentrowane na ograniczaniu zmian klimatycznych, w tym poprawie jakości powietrza, rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) i efektywności energetycznej, zrównoważonym gospodarowaniu wodami, ochronie bioróżnorodności i krajobrazu Małopolski oraz edukacji ekologicznej.
4. **Zarządzanie strategiczne rozwojem:** działania koncentrujące się na zbudowaniu funkcjonalnego systemu zarządzania rozwojem województwa, współpracy i partnerstwa oraz promocji regionu.
5. **Rozwój zrównoważony terytorialnie:** działania adresowane do miast i obszarów wiejskich oraz ukierunkowane na zrównoważony rozwój przestrzenny, spójność wewnątrzregionalną i dostępność.[25]

[25] Oficjalny portal województwa małopolskiego prowadzony przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego https://www.malopolska.pl/strategia-2030, dostęp z dnia 23.10.2021 r.

Pełny tekst Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030" stanowi załącznik do uchwały nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. i znajduje się na stronie internetowej:
https://www.malopolska.pl/_userfiles/uploads/Rozwoj%20Regionalny/Strategia%20Ma%C5%82opolska%202030/2020-12-17_Zalacznik_Strategia_SWM_2030.pdf

2. Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021 – 2030 (SRPO)

SRPO została uchwalona 16 grudnia 2020 r. przez Radę Powiatu w Oświęcimiu uchwałą nr XXVII/252/2020. W swej misji samorząd powiatu oświęcimskiego zakłada kreowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego powiatu w partnerstwie z samorządami gminnymi oraz sektorem biznesowym. Porozumienie terytorialne ma na celu urzeczywistnienie skutecznego planowania i realizowania procesów rozwojowych inicjowanych z lokalnego poziomu, dzięki czemu powiat oświęcimski stanie się silnym i spójnym subregionem w województwie małopolskim.[26]

W SRPO wyodrębniono trzy obszary strategiczne, uzupełniające się i względem siebie równoważne. Dla każdego z nich został sformułowany cel strategiczny, z którego wynikają cele operacyjne, a dalej kierunki interwencji – kluczowe zadania i projektu do realizacji.

Obszary strategiczne SRPO:

I. Gospodarka, edukacja i rynek pracy.

II. Dziedzictwo i oferta czasu wolnego.

III. Atrakcyjność osadnicza.[27]

Cele strategiczne SRPO:

1. Trwały wzrost gospodarczy powiatu oświęcimskiego, oparty coraz silniej o wiedzę i przedsiębiorczość lokalną.

2. Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego.

3. Kreowanie komfortowych warunków i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców powiatu oświęcimskiego.[28]

[26] Załącznik do uchwały nr XXVII/252/2020 Rady Powiatu w Oświęcimiu z dnia 16 grudnia 2020 r., s. 39
[27] Tamże, s.41
[28] Tamże, s.43

Cele operacyjne SRPO:

1. Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu oświęcimskiego.
2. Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.
3. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej, wykorzystującej unikalność i różnorodność powiatu oświęcimskiego.
4. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.
5. Rozwój sportu i rekreacji, przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych.
6. Dbałość o stan środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu.
7. Zrównoważona mobilność w skali lokalnej i ponadlokalnej.
8. Efektywna pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu oświęcimskiego.
9. Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu oświęcimskiego.
10. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu oświęcimskiego.
11. Strategiczne zarządzanie rozwojem powiatu oświęcimskiego, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.[29]

Kierunek interwencji (kluczowe działania) 1.2.2, w ramach celu operacyjnego 1.2 *Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu:*

Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie – kompleksowe wsparcie pracowników sektora górniczego na zmieniającym się rynku pracy oraz osłona ich rodzin (np. podnoszenie i zmiana kwalifikacji, pomoc w poszukiwaniu pracy), tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy poza górnictwem i związanymi z nim branżami, efektywna komunikacja o potrzebie i skutkach transformacji.[30]

Kierunki interwencji (kluczowe działania) w ramach celu operacyjnego 3.3 *Efektywna pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu oświęcimskiego.*

1. Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowania u wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych.
2 Aktywizacja zdrowotna, społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem oraz przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu i dyskryminacji.
3 Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla

[29] Załącznik do uchwały nr XXVII/252/2020 Rady Powiatu w Oświęcimiu z dnia 16 grudnia 2020 r., s. 43
[30] Tamże, s.49-50

dzieci i młodzieży.

4 Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu.

5 Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom.

6 Aktywizacja osób starszych oraz wsparcie rozwoju systemu opieki nad nimi.

7 Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

8. Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych.[31]

Brzeszcze należą do powiatu oświęcimskiego, zatem Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022-2031 w sposób elementarny zachowuje zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021 – 2030, co pozwala na dostosowywanie konkretnych działań do zgłaszanych i przewidywanych potrzeb gminy.

Pełny tekst Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021 – 2030 stanowi załącznik do uchwały nr XXVII/252/2020 Rady Powiatu w Oświęcimiu z dnia 16 grudnia 2020 r. i jest dostępny na stronie internetowej:
https://prawomiejscowe.pl/api/file/GetZipxAttachment/399/1876175/preview

3. Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015-2024 (SRGB)

SRGB uchwalona przez Radę Miejską w Brzeszczach w dniu 30 czerwca 2015 r. uchwałą nr XI/70/2015 stanowi najważniejszy dokument planistyczny i strategiczny, w oparciu o który samorząd realizuje obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Celem głównym SRGB jest stworzenie realnych podstaw planu rozwoju gminy Brzeszcze w okresie 2015 – 2024. Dokument podkreśla wymiar zrównoważonego zarządzania rozwojem gminy w oparciu o politykę gospodarczą, przestrzenną, edukacyjną, społeczną i ochrony środowiska. Efektem wdrażania zaplanowanych działań ma być wzrost jakości życia mieszkańców oraz tworzenie trwałych przewag konkurencyjnych.[32] Misją rozwoju gminy Brzeszcze jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez nowoczesne inwestycje w infrastrukturę, dbałość o środowisko naturalne, upowszechnienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wspieranie przedsiębiorczości i aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, rozwój turystyki i rekreacji, poszanowanie tradycji i wartości gminy.[33] Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju

[31] Tamże, s.69-1
[32] Załącznik do uchwały nr XI/70/2015 Rady Miejskiej w Brzeszczach z dnia 30 czerwca 2015 r., s. 4
[33] Tamże, s.15

Brzeszcze na lata 2015-2024 w obszarze wspierania i prewencji wobec grup społecznych zagrożonych wykluczeniem. W zakresie planowania strategicznego skupionego na zapobieganiu eskalacji problemów społecznych, ich rozwiązywaniu i profilaktyce ich występowania, szczególne znaczenie mają niżej wymienione obszary SRGB.

Cel strategiczny I: Rozwinięta przedsiębiorczość i gospodarka lokalna

Cel operacyjny I.1: Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji

Kierunek działania 1: Aktywizacja zawodowa i rozwój doradztwa zawodowego[34]

Cel strategiczny II: Rozwój infrastruktury gminy Brzeszcze

1. Cel operacyjny II.2: Zrównoważony rozwój infrastruktury drogowej

Kierunek działania 5: Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez znoszenie barier architektonicznych.

2. Cel operacyjny II.3: Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenie dogodnych warunków do życia dla mieszkańców.

Kierunek działania 1: Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na ternie gminy Brzeszcze.[35]

Cel strategiczny III: Wysoki poziom edukacji i wychowania

1. Cel operacyjny III.1: Poprawa warunków i jakości kształcenia oraz wychowania

Kierunek działania 2: Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych.

Kierunek działania 4: Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży.

2. Cel operacyjny III.2: Rozwój opieki żłobkowej i przedszkolnej.

Kierunek działania 1: Wspieranie działalności w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 i przedszkolnej oraz poprawa dostępności do tych usług.

Kierunek działania 2: Wspieranie alternatywnych form wychowania przedszkolnego i opieki żłobkowej.[36]

Cel strategiczny IV: Ochrona środowiska

Cel operacyjny IV.1: Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska

Kierunek działania 4: Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska, kształtowanie i promocja postaw proekologicznych oraz budowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

[34] Załącznik do uchwały nr XI/70/2015 Rady Miejskiej w Brzeszczach z dnia 30 czerwca 2015 r., s. 17
[35] Tamże, s.17-18
[36] Tamże, s.18

gminy.[37]

Cel strategiczny V: Wysoki poziom bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego

1. **Cel operacyjny V.1:** Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych oraz opiekuńczych.

Kierunek działania 1: Wdrożenie gminnego Programu ochrony i promocji zdrowia.

Kierunek działania 2: Rozbudowa, modernizacja bazy instytucjonalnej nastawionej na opiekę nad osobami starszymi, w tym utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych i chorych.

Kierunek działania 3: Wspieranie rozwoju usług opieki zdrowotnej na terenie gminy Brzeszcze.

Kierunek działania 4: Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowia.

2. **Cel operacyjny V.2:** Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Kierunek działania 1: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz dziedziczeniu wykluczenia i bezradności.

Kierunek działania 2: Wspieranie rodziny jako podstawowej komórki społecznej

Kierunek działania 3: Wspieranie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i bóstwem.

Kierunek działania 4: Wspieranie inicjatyw na rzecz polityki społecznej.[38]

Cel strategiczny VI: Rozwój oferty spędzania czasu wolnego

Cel operacyjny VI.1: Rozwój kultury, rekreacji i sportu oraz oferty spędzania czasu wolnego.

Kierunek działania 1: Rozwój oferty kulturalnej i rozrywkowej, w tym wydarzeń kulturalno – rozrywkowych i rekreacyjno - sportowych.

Kierunek działania 5: Rozwój działalności instytucji kultury na terenie gminy Brzeszcze.[39]

Cel strategiczny VII: Wzmacnianie funkcjonalności gminy

Cel operacyjny VII.1: Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej.

Kierunek działania 2: Kontynuacja rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej przestrzeni publicznej na terenie gminy Brzeszcze.[40]

Cel strategiczny VIII: Wzmacnianie potencjału i skuteczności administracji publicznej

Cel operacyjny VIII.2: Wspieranie inicjatyw obywatelskich

[37] Załącznik do uchwały nr XI/70/2015 Rady Miejskiej w Brzeszczach z dnia 30 czerwca 2015 r., s. 19
[38] Tamże, s.19-20
[39] Załącznik do uchwały nr XI/70/2015 Rady Miejskiej w Brzeszczach z dnia 30 czerwca 2015 r., s. 20
[40] Tamże

Kierunek działania 1: Promocja aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców.
Kierunek działania 3: Rozwój współpracy gminy Brzeszcze z podmiotami gospodarczymi, społecznymi, samorządowymi, organizacjami pozarządowymi na terenie kraju oraz kontynuacja współpracy międzynarodowej.[41]

III. Charakterystyka gminy Brzeszcze

1. Położenie

Brzeszcze są gminą miejsko – wiejską, położoną w zachodniej części województwa małopolskiego, na granicy z województwem śląskim, w powiecie oświęcimskim. Do jej obszaru należy miasto Brzeszcze oraz 5 sołectw – Jawiszowice, Zasole, Przecieszyn, Skidziń i Wilczkowice. Graniczy z Oświęcimiem, Kętami, Miedźną i Wilamowicami. Dwie ostatnie miejscowości należą do województwa śląskiego. Brzeszcze usytuowane są 8 km od Oświęcimia i 74 km od Krakowa - największego miasta w województwie.

Rysunek 2 Mapa gminy Brzeszcze.

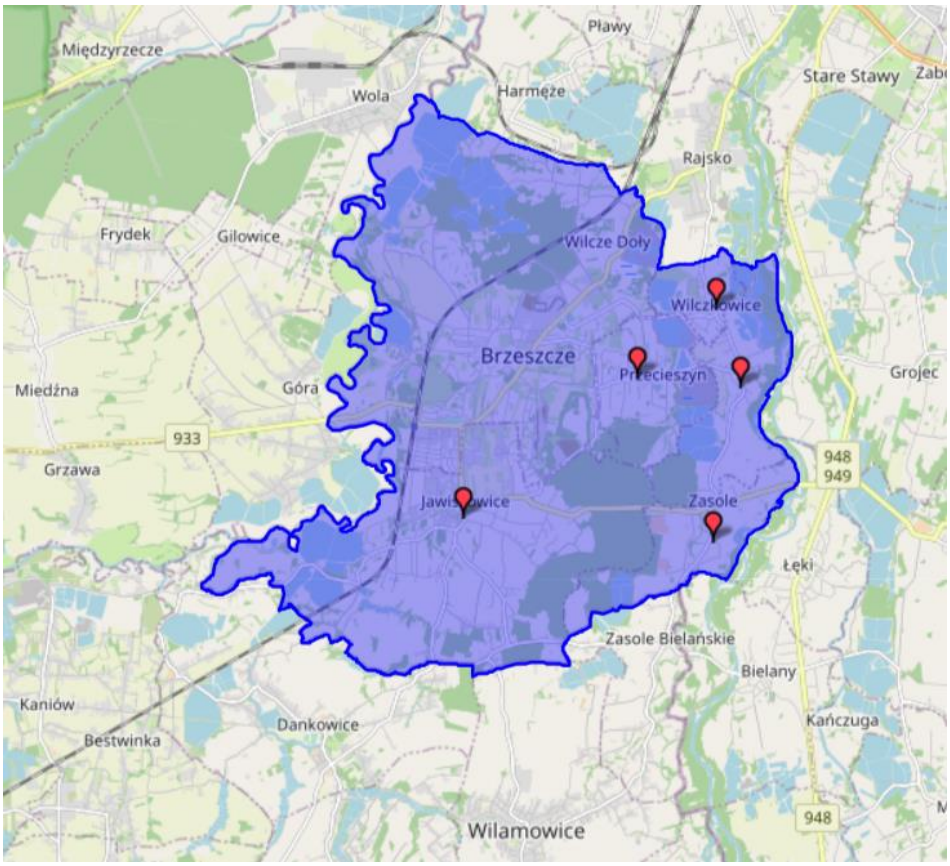

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze

[41] Tamże, s.21

2. Sytuacja demograficzna

Gminę Brzeszcze zamieszkuje 21103 osoby (stan na 31.12.2020 r.). Na przestrzeni kilku ostatnich lat widać tendencję spadkową w liczbie mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://krakow.stat.gov.pl

51,4 % mieszańców gminy stanowią kobiety (10849), a 48,6 % mężczyźni (10254). Współczynnik feminizacji wynosi 106, co oznacza, że na każde 100 mężczyzn przypada 106 kobiet.
Średni wiek mieszkańców gminy Brzeszcze wynosi 42,4 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.
W 2019 roku mieszkańcy gminy Brzeszcze zawarli 105 małżeństw, co oznacza, że na 1000 mieszkańców zawarto 4,9 małżeństw. W porównaniu do województwa małopolskiego to wartość niższa, jednak porównywalna do wartości dla całej Polski. W tym samym czasie odnotowano 1,5 rozwodów na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wyniku województwa małopolskiego i niższa w stosunku do całej Polski.
Struktura mieszkańców wg stanu cywilnego została określona na podstawie wyników z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku. Większość mieszkańców gminy Brzeszcze jest w związku małżeńskim (prawie 59,1%), znaczna część jest stanu wolnego (27,1%, w większości mężczyźni), 9 %

osób żyje po stracie współmałżonka (z czego większość to wdowy), 3,9 % jest po rozwodzie (większość stanowią kobiety).[42]

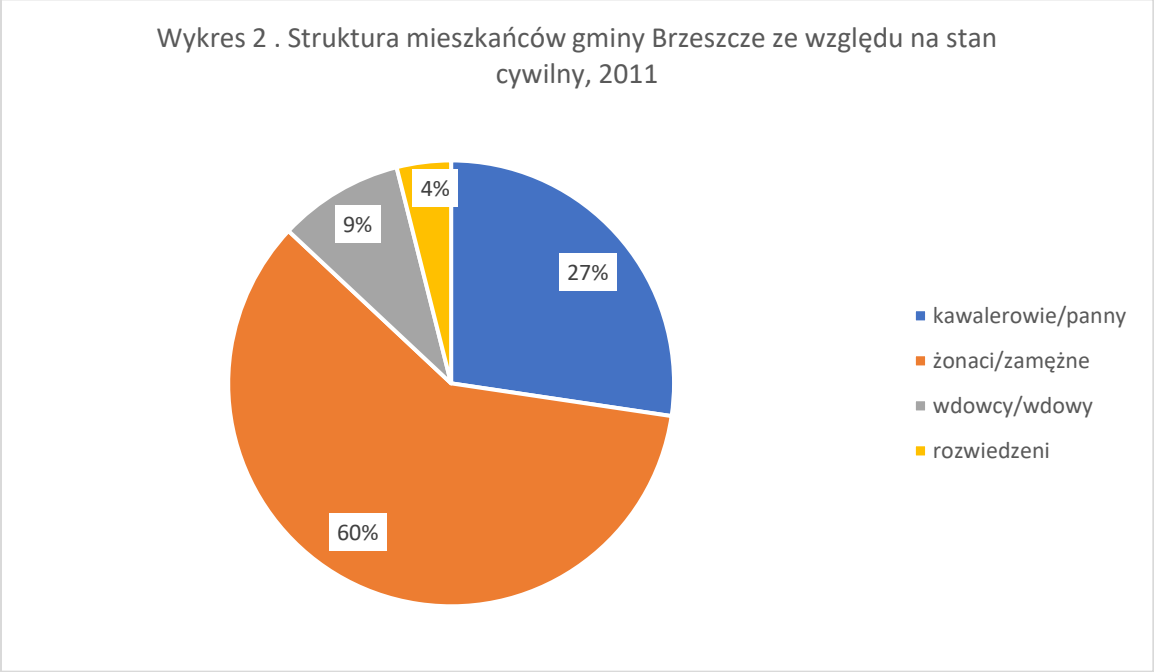

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://www.polskawliczbach.pl

Od kliku lat w Brzeszczach obserwuje się ujemny przyrost naturalny. W 2019 roku był on najniższy na przestrzeni ostatnich 10 lat i wyniósł -51, co odpowiada przyrostowi naturalnemu -2,40 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku urodziło się 192 dzieci, w tym 49,5% dziewczynek i 50,5% chłopców. Przyrost naturalny był ujemny na terenie miasta Brzeszcze, na wsi natomiast dodatni. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,66 i jest znacznie mniejszy zarówno od średniej dla województwa jak i dla całego kraju.[43] Niepokój mogą budzić dane statystyczne dotyczące zgonów w gminie Brzeszcze. W 2019 roku 45,7% zgonów w naszej gminie spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,1% zgonów były nowotwory, a 8,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Brzeszcz przypada 11,44 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa małopolskiego oraz więcej od wartości średniej dla kraju.[44]
Analizując w Brzeszczach strukturę ludności pod względem ekonomicznych grup wiekowych, widać tendencję starzenia się społeczeństwa. Przyglądając się danym statystycznym z lat 2017-2020 widać wzrost w liczbie osób w wieku poprodukcyjnym i stopniowy spadek liczby osób w wieku produkcyjnym.

[42] Strona internetowa https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze#dane-demograficzne
[43] Strona internetowa https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze#malzenstwa-i-rozwody
[44] Tamże

Tabela 1. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2017 – 2020

	2017	2018	2019	2020
	%	%	%	%
Wiek przedprodukcyjny (14 lat i mniej)	17,4	17,4	17,5	17,4
Wiek produkcyjny	62,0	61,1	60,1	59,5
Wiek poprodukcyjny (65 lat i więcej)	20,6	21,5	22,4	23,2

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

3. Sytuacja gospodarcza i finanse publiczne

W Brzeszczach, w 2020 roku zarejestrowanych było 2135 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1609 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Jest to liczba większa w stosunku do lat 2018 i 2019, ale na przybliżonym poziomie.

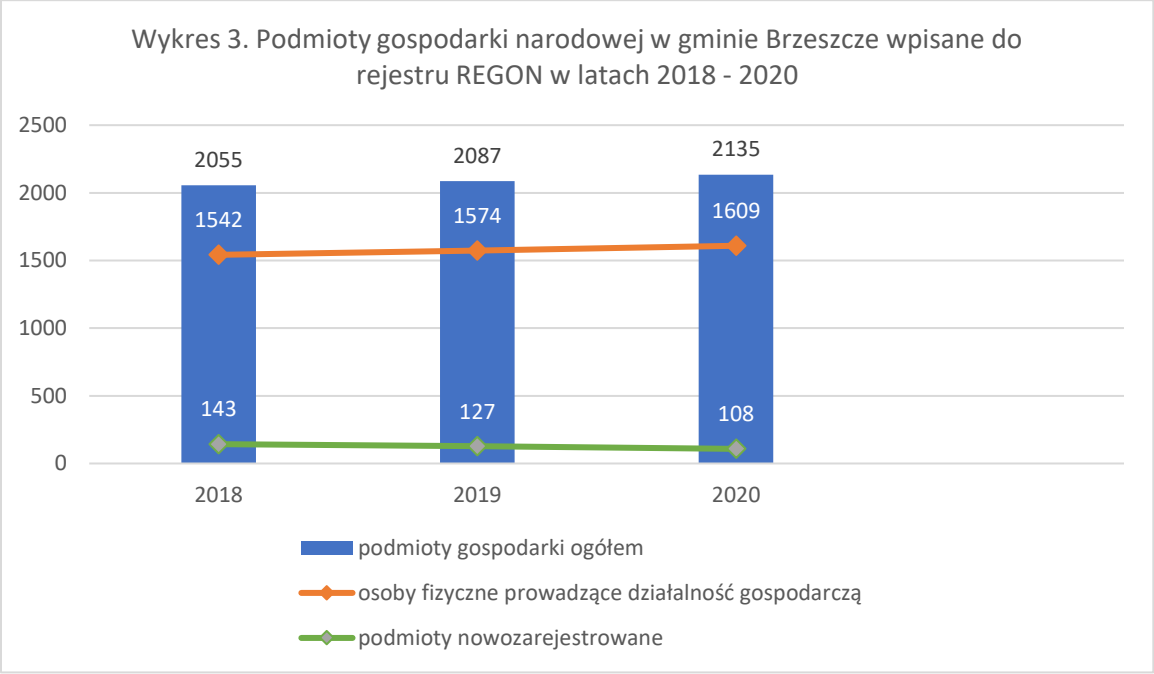

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z https://bdl.stat.gov.pl/ oraz https://www.polskawliczbach.pl

Na terenie Brzeszcz, najliczniejszą grupę podmiotów gospodarczych stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. Na koniec 2020 roku ich liczba wyniosła 2047. Dalej to małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników w ilości 44 oraz duże przedsiębiorstwa,

zatrudniające od 50 do 250 osób w liczbie 17. Najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności gospodarczej w Brzeszczach są handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, w tym motocykle (28,1%) oraz budownictwo (15,7%).[45] Największym zakładem pracy na terenie Brzeszcz jest TAURON Wydobycie S.A. Zakład Górniczy Brzeszcze, w którym na dzień 31 grudnia 2019 roku zatrudnionych było 1626 osób.

Działalność podmiotów gospodarczych przekłada się na dochody gminy, a te pochodzą głównie od osób prawnych, osób fizycznych i od innych jednostek. Poniższy wykres prezentuje strukturę wydatków budżetu gminy Brzeszcze wg działów klasyfikacji budżetowej. Obszar każdego prostokąta jest proporcjonalny do procentowego udziału odpowiadającego mu działu do całości budżetu. Dodatkowo, na każdym widnieje ogólna suma dochodów jaką wygenerował każdy dział.

Działy z udziałem nieprzekraczającym 1% zostały pominięte, aby zwiększyć czytelność wykresu. Dane z wykresu 5 dotyczące wydatków z budżetu gminy Brzeszcze zostały przedstawione analogicznie.

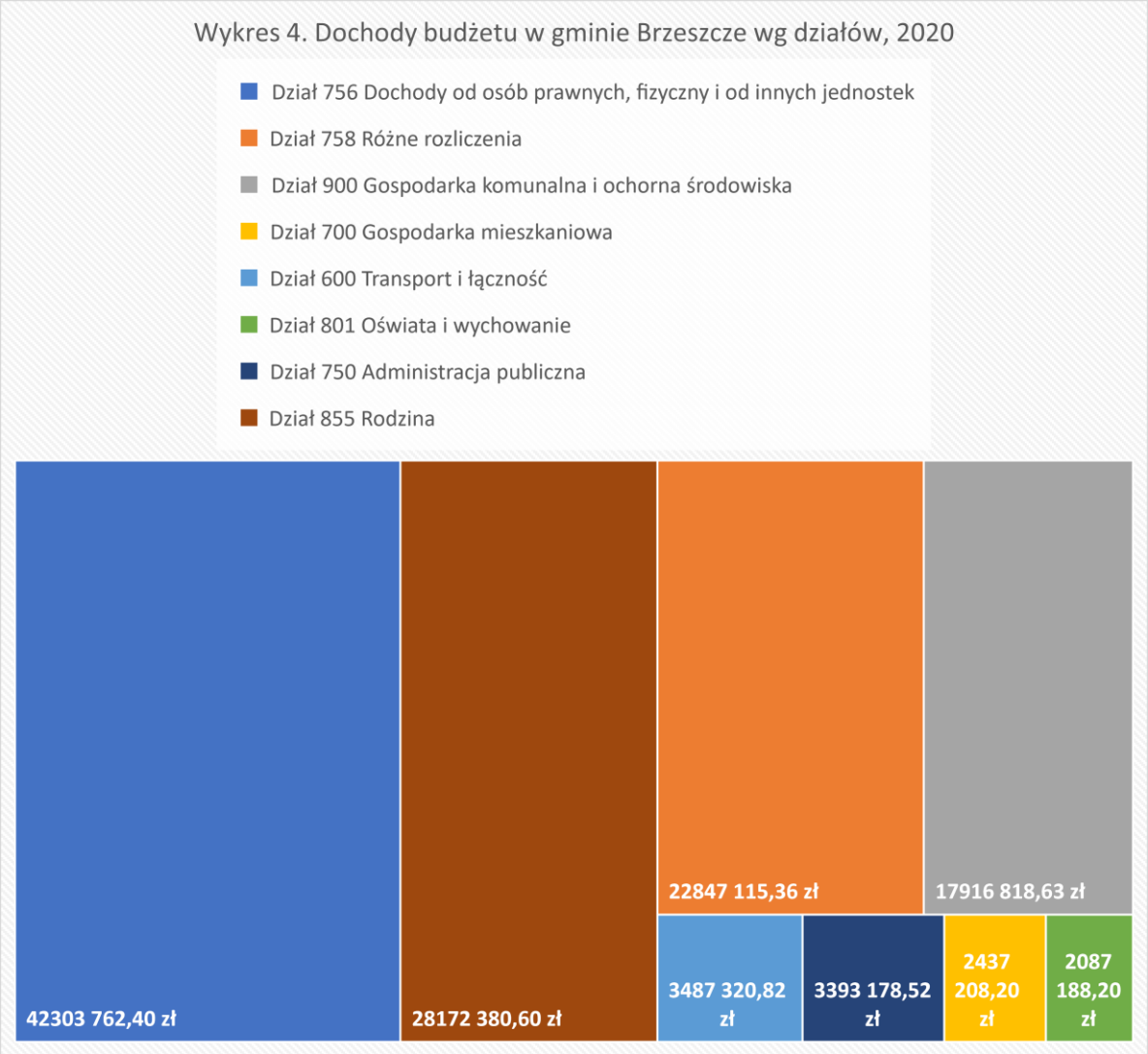

[45]Strona internetowa https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze#rejestr-regon

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeszcze

Suma dochodów do budżetu gminy Brzeszcze w 2020 roku wyniosła 124,4 mln złotych, co daje 6 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Jest to więcej o 14% w porównaniu do roku 2019. Największą część dochodów wygenerował Dział 756 – Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (34% dochodu budżetu gminy). Duża część wpływów pochodzi z Działu 855 Rodzina – 22,6%, Działu 758 - Różne rozliczenia (18,4%) oraz z Działu 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (14,4%). W budżecie gminy Brzeszcze wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 1 168 złotych na mieszkańca (20% dochodu budżetu gminy), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 26 złotych na mieszkańca (mniej niż 1% dochodu gminy), co oznacza duży spadek w porównaniu do roku 2019 gdy wynosił 102 zł [46]. Z kolei wydatki z budżetu gminy Brzeszcze wyniosły w 2020 roku 12,5 mln złotych, tj. 5,9 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Jest to więcej o 12 % w porównaniu do 2019. Najwięcej środków z budżetu przeznaczono na oświatę i wychowanie oraz rodzinę, a także na gospodarkę komunalną (odpowiednio 25%, 23% i 23%). 25,6% wydatków ogółem stanowiły wydatki inwestycyjne. Rozkład wydatków na poszczególne działy obrazuje wykres 4. [47]

[46] Strona internetowa https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica

[47] Strona internetowa https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica#

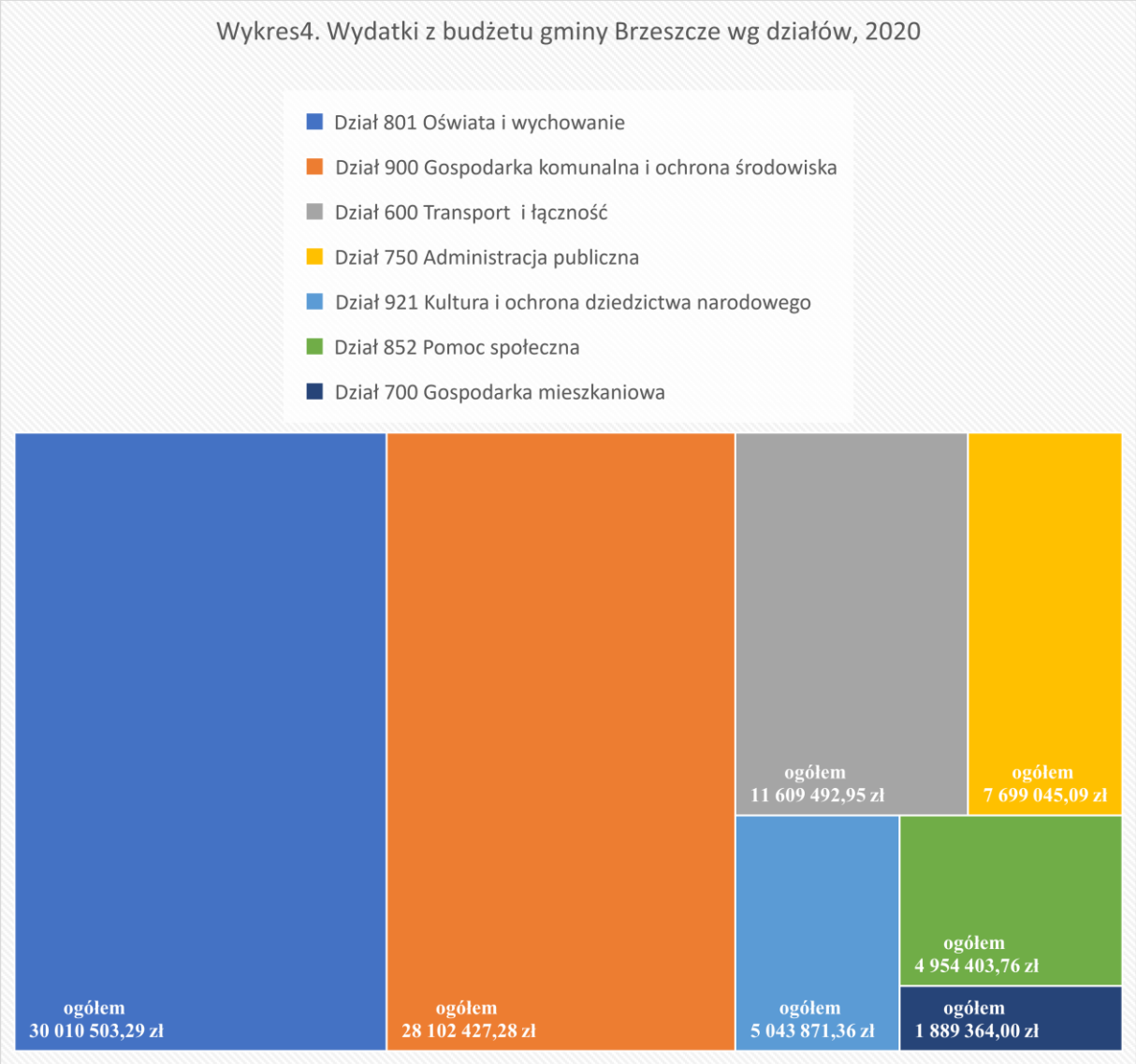

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://bdl.stat.gov.pl

4. Rynek pracy

Na charakterystykę lokalnego rynku pracy składa się wiele obszarów, również te opisane powyżej. Wskaźnikiem elementarnym w analizie lokalnego rynku pracy jest stopa bezrobocia, czyli procentowy stosunek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy do liczby ludności aktywnej zawodowo. W 2020 roku bezrobocie rejestrowane w Brzeszczach wynosiło 4,5% (z czego 6,5% wśród kobiet i 2,9% wśród mężczyzn).[48] Na terenie kraju wskaźnik ten wyniósł 6,3%, w województwie małopolskim – 5,3%, w powiecie oświęcimskim – 6,7%. Na dzień 30.09.2021 r., dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu wykazują spadek tych

[48] Strona internetowa https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze#infoPrac1k

wartości odpowiednio: dla kraju – 5,6%, dla województwa – 4,8%, dla powiatu – 6%[49]. Wykres poniżej prezentuje dynamikę stopy bezrobocia na przestrzeni lat 2018-2020

Wykres 4. Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Brzeszcze na przestrzeni lat 2018 - 2020 w porównianiu do powiatu, województwa i kraju

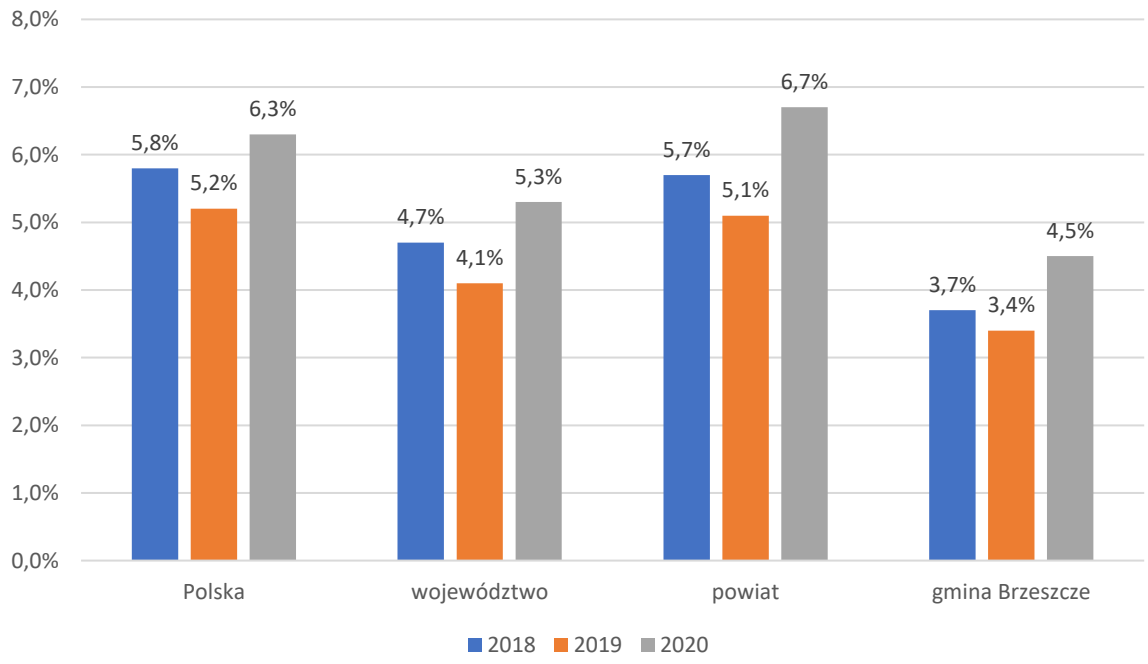

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze#infoPrac1k oraz

https://oswiecim.praca.gov.pl/stopa-bezrobocia-rejestrowanego

Szczegółowe dane dotyczące osób bezrobotnych przedstawiają dane w poniższej tabeli.

Tabela 2. Bezrobotni w gminie Brzeszcze w 2020 roku[50]

2020 rok	ogółem	kobiety	osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	w tym:		
				do 30 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotne
miasto Brzeszcze	183	120	101	43	42	85
gmina Brzeszcze	144	95	146	43	42	49

[49]Strona internetowa https://oswiecim.praca.gov.pl/stopa-bezrobocia-rejestrowanego

[50] Strona internetowa https://oswiecim.praca.gov.pl/informacje-o-stanie-bezrobocia-w-gminach-2020r.

W Brzeszczach, w 2020 roku pracowały 4264 osoby, w tym 1673 kobiety i 2591 mężczyzn. W przeliczeniu na każde 1000 mieszkańców pracowały 202 osoby. Stan zatrudnienia, na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymuje się na podobnym poziomie, tj. w 2019 roku był taki sam jak w 2020 roku, a w 2018 roku, na 1000 mieszkańców pracowało 191 osób.[51] W 2019 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Brzeszczach wynosiło 4615,99 zł. co odpowiada 89,10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Brzeszcze, 3282 osoby wyjeżdżały do pracy do innych gmin, a 4497 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy. Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 1215. 16,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Brzeszcze pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 37,0% w przemyśle i budownictwie, 16,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), 1,4% w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)[52].

5. Edukacja i szkolnictwo

Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku poziom wykształcenia mieszkańców gminy Brzeszcze przedstawia się następująco:

Wykres 5 Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Brzeszcze, 2011

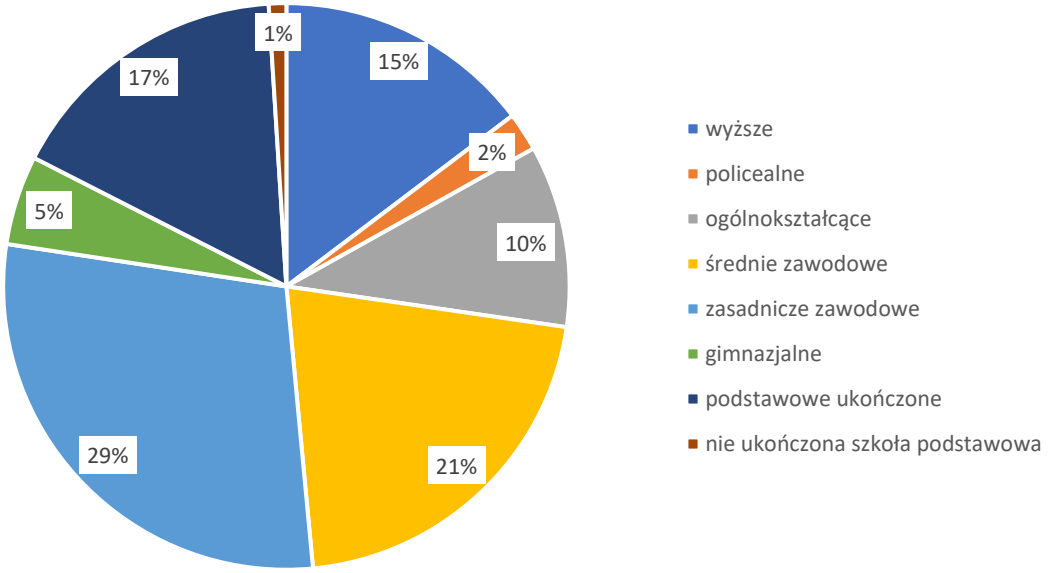

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze

[51] Strona internetowa https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica
[52] Strona internetowa https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze

Wśród kobiet mieszkających w Brzeszczach największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (21,9%) oraz średnie zawodowe (19,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (36,4%) oraz średnie zawodowe (22,7%).

Na terenie gminy Brzeszcze funkcjonuje 6 zespołów szkolno - przedszkolnych, w ramach których działa 6 szkół podstawowych i 7 przedszkoli. Szczegółowe dane dotyczące liczby uczniów i oddziałów znajdują się w tabelach poniżej[53]

Tabela 3. Przedszkola na terenie gminy Brzeszcze

Przedszkola	**Liczba dzieci**	**Liczba oddziałów**
Przedszkola publiczne		
Przecieszyn	33	2
Zasole	61	3
Skidziń	38	2
Pod Kasztanami	117	5
Słoneczko	127	6
Żyrafa	165	7
Pod Tęczą	149	6
Przedszkola niepubliczne		
im. Dzieciątka Jezus w Brzeszczach	34	2
Iskierka w Brzeszczach	67	3
ogółem	**791**	**36**

Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie gminy Brzeszcze

Szkoła	**Liczba uczniów**	**Liczba klas**
ZSP nr 4 Brzeszcze	397	21
ZSP nr 5 Brzeszcze	527	29
ZSP nr 6 Jawiszowice	409	18
ZSP nr 1 Przecieszyn	95	7
ZSP nr 3 Skidziń	95	7
SZP nr 2 Zasole	61	5
Ogółem	**1584**	**87**

[53] Opracowanie własne na podstawie danych z „Raport o stanie gminy Brzeszcze w 2020 roku"

Ponadto, na terenie gminy Brzeszcze funkcjonuje:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Powiatowy Zespól nr 6 Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących, w ramach którego działa 1 liceum ogólnokształcące, 1 technikum kształcące w zawodach technik logistyk i technik weterynarii oraz 1 branżowa szkoła zawodowa I stopnia (wielozawodowa).

W 2020 roku w Powiatowym Zespole nr 6 Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących uczyło się 275 osób[54]. Wydatki na oświatę stanowią przeważającą część budżetu gminy. Na przestrzeni ostatnich 3 lat widoczny jest ich wzrost. W 2018 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 25,1 mln złotych, w 2019 roku – 28,8 mln złotych, a w 2020 roku – 30 mln złotych[55].

6. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2020 roku w Brzeszczach było 7 766 nieruchomości mieszkalnych. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 366 mieszkań. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. W 2020 roku do użytku oddano 47 mieszkań.
W przeliczeniu na każdych 1000 mieszkańców jest to 2,23 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz od średniej dla całej Polski.[56]

Liczba lokali mieszkalnych z zasobu komunalnego gminy w budynkach stanowiących własność wspólnot mieszkaniowych wynosiła 140. Liczba lokali mieszkalnych w budynkach stanowiących wyłączną własność gminy Brzeszcze – 25, w tym 11 lokali z najmem socjalnym. Powierzchnia użytkowa wymienionych powyżej lokali mieszkalnych (wraz z pomieszczeniami przynależnymi) wynosi 8 661,13 m2. Wszystkie mieszkania posiadają dostęp do bieżącej wody i do miejskiej sieci ciepłowniczej (lub posiadają własną kotłownię będącą źródłem ciepła).[57]

Szczegółowe dane dotyczące gospodarki mieszkaniowej w 3 ostatnich latach przedstawia poniża tabela.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Brzeszcze[58]

wyszczególnienie	**2018**	**2019**	**2020**
Liczba mieszkań ogółem	7 703	7 766	7 809

[54] „Raport o stanie powiatu oświęcimskiego w 2020 roku”
[55] Strona internetowa https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica
[56] Strona internetowa https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze
[57] „Raport o stanie gminy Brzeszcze w 2020 roku”
[58] Strona internetowa https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m2)	79,9	80,2	80,4
Liczba lokali socjalnych	11	11	11
liczba lokali mieszkalnych z zasobu komunalnego Gminy w budynkach stanowiących własność Wspólnot Mieszkaniowych[59]	148	144	140

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne w gminie Brzeszcze 99,47% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 98,67% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 96,94% mieszkań posiada łazienkę, 90,86% korzysta z centralnego ogrzewania, 72,5 z kanalizacji a 82,93% z gazu sieciowego. Na przestrzeni ostatnich 3 lat liczba korzystających z poszczególnych instalacji sanitarno-technicznych utrzymuje się na tym samym poziomie. Corocznie nieznacznie rośnie odsetek ogółu ludności korzystający z przyłączenia do kanalizacji oraz sieci gazowej.[60]

7. Kultura, sport i rekreacja

Głównym inicjatorem i realizatorem działań kulturalnych na terenie gminy Brzeszcze jest Ośrodek Kultury. Swoją działalność prowadzi w formie stałych zajęć tematycznych, różnorodnych wydarzeń, projektów, akcji, konkursów, warsztatów oraz aktywności sportowej i rekreacyjnej. W strukturach Ośrodka Kultury znajdują się 3 świetlice osiedlowe (w Zasolu, na osiedlu Szymanowskiego oraz na osiedlu Paderewskiego), 3 domy ludowe (w Wilczkowicach, w Skidziniu oraz na Borze), biblioteka publiczna z 4 filiami („Willa" w Brzeszczach, Bór, Zasole, Skidziń) z dostępem do komputerów i Internetu w każdej z nich oraz katalogiem on-line w dwóch (w bibliotece głównej oraz w „Willi"), kino „Wisła", hala sportowa kortami tenisowymi, siłownią i ścianką wspinaczkową oraz basen „Pod Platanem" z sauną i grotą solną. Ponadto, w Ośrodku Kultury funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz 5 grup teatralnych.

W okresie epidemii COVID-19, w obliczu konieczności dostosowania się do niestandardowej sytuacji wynikającej z nałożonych ograniczeń, działalność Ośrodka Kultury została przetransferowana do sieci, co zainspirowało pracowników placówki m.in. do stworzenia bloga zakreceniwkulturze.blogspot.com o tematyce kulturalnej i podróżniczej, realizacji wydarzeń na profilu biblioteki oraz na portalu społecznościowym Facebook.

Liczba czytelników zarejestrowanych na 100 mieszkańców wyniosła 12,39. Oznacza to, że z bibliotek publicznych korzystało 12,4% mieszkańców gminy wypożyczających książki.

[59] „Raport o stanie gminy Brzeszcze w 2020 roku"
[60] Strona internetowa https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Brzeszcze

W 2020 roku we wszystkich bibliotekach wypożyczonych zostało 40 979 książek. Średnio, każdy czytelnik wypożyczył w ciągu roku 15 książek.[61]

Ośrodek Kultury współpracuje z miejscowymi instytucjami oraz stowarzyszeniami, realizując wspólne, partnerskie przedsięwzięcia na rzecz lokalnej społeczności.

8. Opieka zdrowotna

Zadania związane z zapewnieniem podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Brzeszcze realizowane są w 4 podmiotach niepublicznych:

- NZOZ "Vita" Sp. z o.o. w Brzeszczach przy ul. Piłsudskiego 6
- NZOZ "Vita" Sp. z o.o. w Brzeszczach przy ul. Ofiar Oświęcimia 72;
- NZOZ „Zasole" w Zasolu przy ul. Kostka Jagiełły 6
- Moja Przyjazna Poradnia Sp. z o. o. w Brzeszczach przy ul. Nosala 7

W wymienionych wyżej podmiotach znajdują się:

- 3 poradnie ogólne,
- poradnia dermatologiczna,
- 2 poradnie stomatologiczne,
- poradnia rehabilitacyjna,
- poradnia leczenia uzależnień
- dzienny oddział terapii uzależnień,
- poradnia pediatryczna,
- poradnia neurologiczna,
- poradnia laryngologiczna,
- poradnia kardiologiczna,
- poradnia okulistyczna,
- poradnia ginekologiczna,
- poradnia ortopedyczna,
- poradnia chirurgiczna,
- poradnia medycyny pracy,
- poradnia urologiczna
- pracownia rehabilitacyjna,
- pracownia RTG,
- pracownia USG,

[61] „Raport o stanie gminy Brzeszcze w 2020 roku"

- pracownia kardiologiczna,
- pracownia audiometryczna
- laboratorium analityczne.

Ponadto, na terenie gminy funkcjonuje:

- Zespół Ratownictwa Medycznego Podstacja w Brzeszczach przy ul. Piłsudskiego 6, wyposażony w jeden ambulans,
- NZOZ „Remedium" w Brzeszczach przy ul. Ofiar Oświęcimia 68 oferujący podstawową opiekę pielęgniarek i położnych środowiskowo-rodzinnych oraz edukację przedporodową i poporodową
- 8 aptek (7 w Brzeszczach, 1 w Zasolu).[62]

9. Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Brzeszcz oraz bezpieczeństwem i porządkiem publicznym w gminie czuwają funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Brzeszczach oraz 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego 2 jednostki należą do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego (OSP Brzeszcze i OSP Jawiszowice).
Policja zapewnia ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ich mienia przed zachowaniami godzącymi w te dobra, ochronę bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego, ochronę bezpieczeństwa w transporcie i komunikacji publicznej oraz w ruchu drogowym, wykrywanie i ściganie sprawców wykroczeń i przestępstw. W 2020 r. poziom wykrywalności przestępstw w gminie Brzeszcze wyniósł 85,23%. Policja zatrzymała 42 nietrzeźwych kierowców.

We współpracy w innymi podmiotami Policja z Brzeszcz prowadzi działania profilaktyczne, mające na celu ograniczenie i zapobieganie popełnianiu przestępstw, wykroczeń i innych zachowań kryminogennych. W 2020 r., w ramach przedsięwzięć prewencyjnych prowadzono akcje o zasięgu krajowym: „Pasy", „Alkohol i Narkotyki", „Stop probierz", „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego", „Bezpieczny Pieszy", „Smog".
W związku ze stanem epidemii COVID-19 w kraju, na terenie gminy Brzeszcze podjęto szereg działań edukacyjnych, informacyjnych oraz represyjnych, które miały na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2wśród mieszkańców. Funkcjonariusze Policji skontrolowali 16 005 osób odbywających kwarantannę lub przebywających w izolacji domowej.

Jednostki ochotniczych straży pożarnych to organizacje pozarządowe funkcjonujące w oparciu o ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach. Zadania ochotniczych straży pożarnych

[62] „Raport o stanie gminy Brzeszcze w2020 roku"

(OSP) wynikają z ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej. OSP ściśle współpracują z jednostkami organizacyjnymi Państwowej Straży Pożarnej oraz innymi podmiotami i instytucjami w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli na terenie swojej gminy lub wspomagają sąsiednie obszary w ramach odwodów operacyjnych lub uzgodnień o pomocy wzajemnej. Podstawowymi zadaniami ochotniczych straży pożarnych, wynikającymi m.in. z ich statutów, jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych prowadzonych w czasie pożarów oraz innych niebezpiecznych zdarzeń i klęsk, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach, działania profilaktyczne skierowane głównie do młodzieży i dzieci oraz akcje charytatywne i wspieranie krwiodawstwa.

W 2020 roku druhowie ochotniczych straży pożarnych gminy Brzeszcze brali udział w 348 akcjach, w tym wynikających z podtopień posesji, bowiem gmina ze względu na swoje położenie pomiędzy rzekami Sołą i Wisłą, a także z uwagi na występujące szkody górnicze jest narażona na zalewanie terenu.

We współpracy z innymi podmiotami, w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID – 19 ochotnicze straże pożarne współuczestniczyły w dostarczaniu mieszkańcom żywności, szczególnie osobom chorym, starszym i niepełnosprawnym, dezynfekcji w budynkach użyteczności publicznej i zbiorowego zakwaterowania, organizacji lokalnego punktu szczepień.

Łączna kwota przeznaczona przez gminę Brzeszcze na działalność związaną z lokalnymi ochotniczymi strażami pożarnymi w 2020 roku wyniosła 807 857,13 zł, w tym ze źródeł zewnętrznych 110 526,99 zł.[63]

10. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych

10.1 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami[64]

Organizacje pożytku publicznego, jako partnerzy władz samorządowych, aktywizują rozwój gminy, pobudzają aktywność i zaangażowanie mieszkańców, kształtują poczucie osobistej przynależności i zaangażowania w realizację celów społecznych oraz przyczyniają się do budowy silnej więzi między obywatelami. Stają się nie tylko wykonawcami zadań, lecz także ich inicjatorami. Powierzanie organizacjom pozarządowym zadań społecznych zwiększa efektywność i skuteczność ich realizacji, dlatego stymulowanie rozwoju III sektora leży w interesie każdego samorządu. Budowa partnerskich relacji z III sektorem oraz wspieranie aktywności pożytku publicznego stanowi istotny element polityki lokalnej samorządu. Współpraca samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi jest jednym z istotnych zadań administracji samorządowej. Najważniejszą kwestią jest budowanie

[63] „Raport o stanie gminy Brzeszcze w2020 roku”
[64] Tamże, s.

partnerstwa i wzmacnianie aktywności lokalnej, co zwiększa skuteczność diagnozowania i zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy. Wszelkie działania podejmowane w zakresie partnerstwa gminy Brzeszcze z organizacjami pożytku publicznego zawierają roczne programy współpracy gminy brzeszcze z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przyjmowane uchwałą Rady Miejskiej w Brzeszczach.

W swoich założeniach programy przewidują poprawa jakości życia mieszkańców gminy, poprzez pełniejsze zaspakajanie potrzeb, integrację podmiotów realizujących zadania publiczne, tworzenie warunków do powstawania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych, prezentację dorobku podmiotów działalności pożytku publicznego i promowanie ich osiągnięć, wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców gminy, rozwój wolontariatu oraz aktywne uczestnictwo seniorów w życiu społecznym.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych na terenie gminy Brzeszcze w 2020 roku działali w następujących obszarach:

1. Edukacja, w tym edukacja ekologiczna, propagowanie działań proekologicznych:
    - Stowarzyszenie Ekologiczne Gminy Brzeszcze „BIOS”,
    - Koło Łowieckie – RYŚ,
    - Koło Łowieckie „ŻBIK”,
    - Polski Związek Hodowców Gołębia Pocztowego Oddział Brzeszcze,
    - Śląski Związek Pszczelarzy w Katowicach Koło Pszczelarzy w Jawiszowicach,
    - Śląski Związek Pszczelarzy w Katowicach
    - Koło Pszczelarzy w Brzeszczach,
    - Polski Związek Wędkarski Koło Nr 121,
    - Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarności Finansowej.
2. Krzewienie kultury – propagowanie i wspieranie talentów w różnorodnych obszarach kulturalnych i społecznych:
    - Stowarzyszenie na Rzecz Gminy Brzeszcze „BRZOST”,
    - Stowarzyszenie „OBIEKTYW”,
    - Towarzystwo Kultury Alternatywnej „KURNIK”,
    - Stowarzyszenie „Wspólnota Samorządowa”,
    - Stowarzyszenie BESIDES,
    - Stowarzyszenie Przyjaciół Jawiszowic,
    - Forum Bezpartyjnych – BRZESZCZOT,

- Związek Harcerstwa Polskiego - Harcerski Krąg Seniorów w Jawiszowicach przy związku drużyn w Brzeszczach,
- Klub Seniora Jawiszowice,
- Stowarzyszenie POKOLENIA – Koło Brzeszcze,
- Klub Seniora os. Szymanowskiego w Brzeszczach,
- Polski Związek Emerytów i Rencistów w Brzeszczach,
- ZHP Związek Drużyn im. Szarych Szeregów w Brzeszczach,
- Towarzystwo Charytatywne im. Ojca Pio Koło nr 6 w Jawiszowicach,
- Fundacja im. Brata Alberta – Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Klub Honorowych Dawców Krwi im. M. Bobrzeckiej.

3. Ochrona zdrowia:
    - Miejsko-Gminne Polskie Stowarzyszenie Diabetyków,
    - Stowarzyszenie Amazonek w Brzeszczach,
    - Stowarzyszenie Trzeźwości i Integracji Społecznej
    - Stowarzyszenie Rodziców na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „OLIMP".

4. Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu na terenie gminy Brzeszcze:
    - Ludowy Klub Sportowy Przecieszyn,
    - Uczniowski Klub Sportowy Gminy Brzeszcze,
    - Klub Sportowy „Górnik" Brzeszcze,
    - Klub OYAMA KARATE,
    - Szkółka Piłkarska Brzeszcze,
    - Ludowy Klub Sportowy Skidziń,
    - Ludowy Klub Sportowy Jawiszowice,
    - Towarzystwo Wędkarskie „SAZAN",
    - Stowarzyszenie Edukacji Tanecznej i Artystycznej Klub Sportowy „Millenium",
    - Klub Sportowy „AS" Brzeszcze.

5. f. Organizacje przyparafialne:

    - Domowy Kościół przy parafii Matki Bożej Bolesnej,
    - Chór Canticum Novum,
    - Towarzystwo Charytatywne im. Ojca Pio koło nr 6 w Jawiszowicach.

Pielęgnowaniem lokalnego folkloru oraz działalnością kulturalną zajmują się aktywnie działające na terenie gminy Koła Gospodyń Wiejskich: w Jawiszowicach, Przecieszynie, Skidziniu, Wilczkowicach, Brzeszczach i w Brzeszczach – Borze.
Partnerstwa gminy Brzeszcze z organizacjami pożytku publicznego zagwarantowało wsparcie i realizację działań w zakresie sportu, zdrowia, zajęć terapeutyczno – edukacyjnych dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniami, zajęć rehabilitacyjnych dla dzieci z niepełnosprawnościami, edukacji i kultury.

10.2 Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie Brzeszcze realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej jest instytucją odpowiedzialną przede wszystkim za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, ale także jest inicjatorem działań o charakterze pomocowym, przy jednoczesnym wzroście aktywności mieszkańców w rozwiązywaniu ich problemów i trudności życiowych, mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego. Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.
Podstawowym celem działalności Ośrodka Pomocy Społecznej jest organizacja i wykonywanie zadań z poprzez:

- systemowe i kompleksowe udzielanie wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
- ocenę zasobów jak również zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.

System działań wspomagających rodziny obejmuje różne instrumenty, zarówno finansowe jak i niefinansowe, nie tylko z zakresu pomocy społecznej, ale również z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dodatków mieszkaniowych, wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy materialnej dla uczniów.

Na koniec 2020 roku, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Brzeszczach zatrudnione były 44 osoby (stan na 31.12.2020 r.). W ramach umów cywilnoprawnych do realizacji zadań statutowych angażowane były 2 podmioty: psycholog oraz obsługa informatyczna.
Pomocą społeczną w gminie Brzeszcze w 2020 roku objęte były 372 rodziny tj. 756 osób w tych rodzinach. W stosunku do liczby mieszkańców gminy, wynoszącej według stanu na 31 grudnia 2020 r.

20 807 osób, liczba klientów pomocy społecznej stanowi 3,63% i jest nieco mniejsza w porównaniu do dwóch poprzednich lat, kiedy to wyniosła w 2019 r. – 3,96% (414 rodzin, tj. 833 osoby), a w 2018 r. – 3,65% (403 rodziny, tj. 773 osoby). Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres oraz tabela 6.

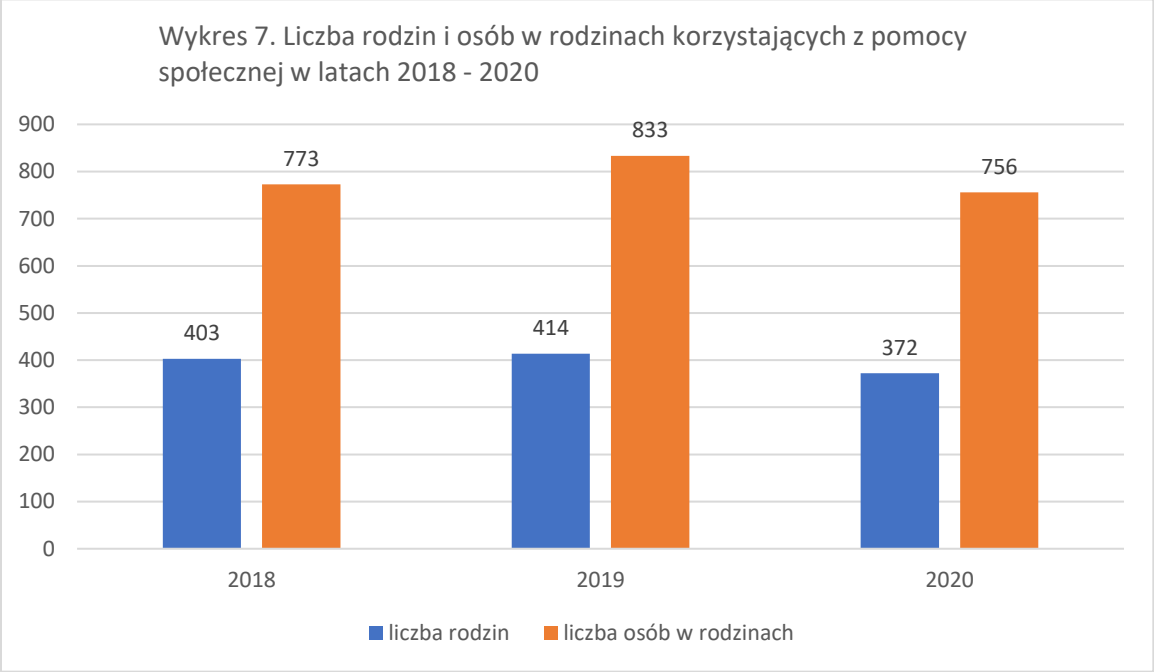

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej 2020

Tabela 6. Liczba rodzin objętych pomocą OPS Brzeszcze w latach 2018-2020[65]

RODZINY OBJĘTE POMOCĄ SPOŁĘCZNĄ			
Wyszczególnienie	**2020**	**2019**	**2018**
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną **ogółem**	372	414	403
w tym:			
liczba rodzin objętych pomocą finansową i rzeczową	174	172	205
liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną	198	242	198
liczba zawartych kontraktów socjalnych	24	30	56

[65] Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeszczach za rok 2020

Z pomocy społecznej w 2020 roku najliczniej korzystały jednoosobowe gospodarstwa domowe, następnie rodziny emerytów i rencistów, a dalej rodziny z 1 dzieckiem. W gminie Brzeszcze, najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2020 roku były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba – 138; niepełnosprawność – 99; ubóstwo – 97; bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 72; bezrobocie – 46. Analizując dane z lat 2018 – 2020 widać, że główne powody ubiegania się o pomoc mieszkańców gminy Brzeszcze pozostają te same. Szczegółowe dane dotyczące powodów ubiegania się o wsparcie z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich lat 2018 – 2020 znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 7. Powody ubiegania się o pomoc społeczną

POWODY UBIEGANIA SIĘ O POMOC SPOŁECZNĄ			
Rodziny	**Liczba rodzin**		
	2020	**2019**	**2018**
Ubóstwo	97	95	118
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	26	20	23
Bezrobocie	46	28	43
Niepełnosprawność	99	91	112
Długotrwała lub ciężka choroba	138	132	160
Przemoc w rodzinie	6	2	4
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	20	19	15
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	72	85	106
Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z	4	0	0

zakładu karnego			
Alkoholizm	42	37	33
Narkomania	2	2	4
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	5	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

W 2020 roku OPS Brzeszcze udzielił łącznie 1694 świadczeń pieniężnych dla 143 klientów i 21 697 świadczeń niepieniężnych dla 111 klientów. Na przestrzeni ostatnich lat widać tendencję spadkową w liczbie osób pobierających świadczenia pieniężne.

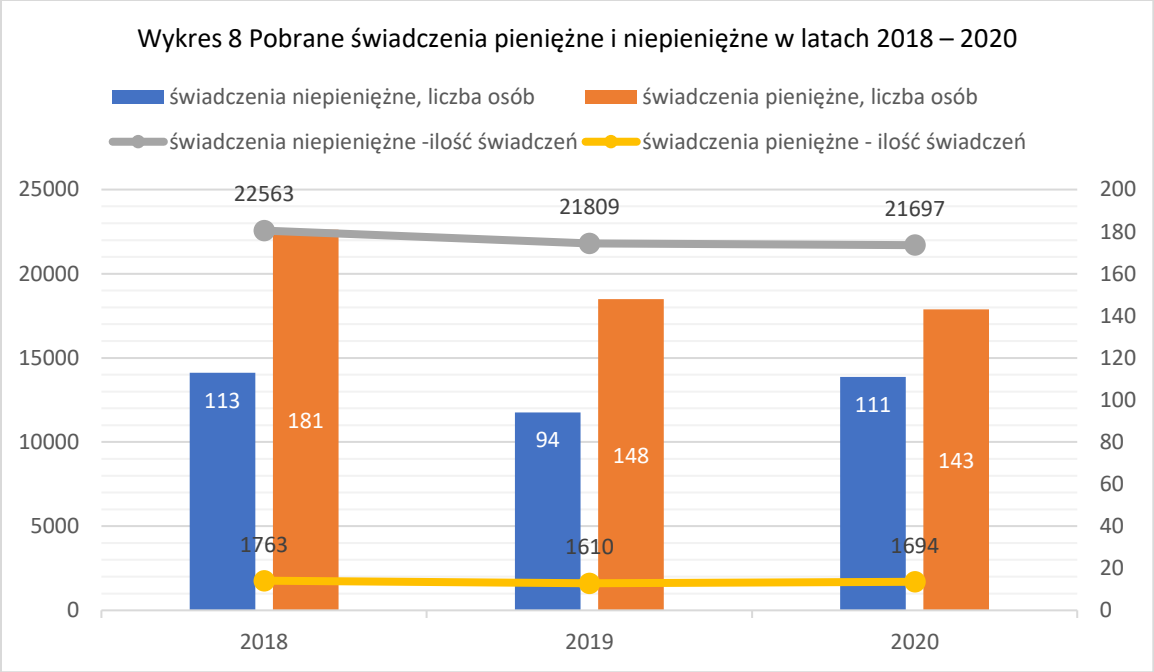

Opracowanie własne na podstawie Ocena zasobów pomocy społecznej w 2018, 2019, 2020.

Świadczenia w formie niepieniężnej stanowią dużą część pomocy oferowanej klientom przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeszczach. Podstawą tej pomocy jest praca socjalna świadczona na rzecz klientów. W gminie Brzeszcze na wysokim poziomie utrzymuje się wskaźnik pracy socjalnej, tj. stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do liczby rodzin, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100 %.

Tabela 10. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Brzeszcze w latach 2018 – 2020

	2018	**2019**	**2020**
Wskaźnik pracy socjalnej	183,90%	234,30%	203,45%

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	205	172	174
Praca socjalna ogółem	377	403	354

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej 2020

10.3 Inne zasoby gminne działające w obszarze rozwiązywania problemów społecznych

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc świadczona przez instytucje inne niż Ośrodek Pomocy Społecznej. W gminie Brzeszcze funkcjonują ośrodki wsparcia oraz placówka wsparcia dziennego:

- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kętach filia Brzeszcze, typ AB, dla 13 osób,
- Schronisko dla osób bezdomnych w Ośrodku Pomocy Społecznej dla 21 osób, w tym dla 19 mężczyzn i 2 kobiet,
- Dzienny Dom Senior+ w Jawiszowicach dla 15 osób
- Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza w Jawiszowicach dla 15 dzieci

Ponadto, w gminie Brzeszcze działają:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny (funkcjonujący w strukturze Urzędu Gminy)
- Punkt wsparcia i informacji dla osób uwikłanych w przemoc (funkcjonujący w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej)
- Rodzinny Dom Seniora „Słoneczna Jesień”

Dokumenty programowe wyznaczające długofalowe przedsięwzięcia mające na celu osiągnięcie zmian na rzecz zapewnienia mieszkańcom warunków przeciwdziałających marginalizacji i wykluczeniu to głównie:

- strategia rozwiązywania problemów społecznych
- program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- program wspierania rodziny
- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

IV. Diagnoza problemów społecznych z perspektywy społeczności lokalnej oraz specjalistów działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych

Wśród mieszkańców gminy Brzeszcze oraz wśród osób zajmujących się na jej terenie działalnością w obszarze rozwiązywania problemów społecznych zostały przeprowadzone badania mające na celu identyfikację problemów społecznych, określenie ich przyczyn oraz skali występowania w gminie. Badania miały formę ankiet, wywiadów pogłębionych oraz wywiadów zogniskowanych.
Wywiady pogłębione przeprowadzone zostały ze specjalistami zawodowo związanymi ze świadczeniem pracy socjalnej oraz asystencji rodzinnej, z profilaktyką, terapią i leczeniem uzależnień, świadczeniem wsparcia na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, realizacją usług opiekuńczych, a także pracujących ze społecznością szkolną. W badaniu uczestniczyło wzięło 25 osób. Wybrana grupa respondentów posiada wiedzę adekwatną do analizy problematyki, a przeprowadzone z nimi wywiady pozwoliły na zebranie pogłębionych i szczegółowych informacji jakościowych.
Wywiady zogniskowane zrealizowano z rodzicami przeżywającymi trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz z osobami bezdomnymi. Badaniem objętych zostało 14 osób.
Badanie ankietowe zostało wykonane metodą zbierania danych i informacji, w której respondenci wypełniali ankiety dostępne w formie elektronicznej (CAWI). Link do ankiety zamieszczony był na stronie internetowej gminy Brzeszcze oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeszczach i dostępny w okresie od 18 października 2021 r. do 19 listopada 2021 r. W badaniu wzięło udział 106 osób. Wyniki ankiet przedstawiono w ujęciu procentowym dla czytelnego zaprezentowania skali. W formularzu zastosowano pytania wielokrotnego wyboru, w tym z opcją „inne” w kafeterii do uzupełninia przez osobę odpowiadającą na pytania. Z uwagi na zastosowanie pytań wielokrotnego wyboru suma nie jest równa 100%.

1. Wyniki badań ankietowych

Wśród respondentów badania większość stanowiły kobiety (80,2%). 42,5 % badanych to osoby w wieku 25-40 lat , 37,7% osoby w wieku 41-60 lat, a 14,2% w wieku 61-80. Nieznaczny odsetek stanowiły osoby w wieku 18-24 lata oraz więcej niż 81 lat.

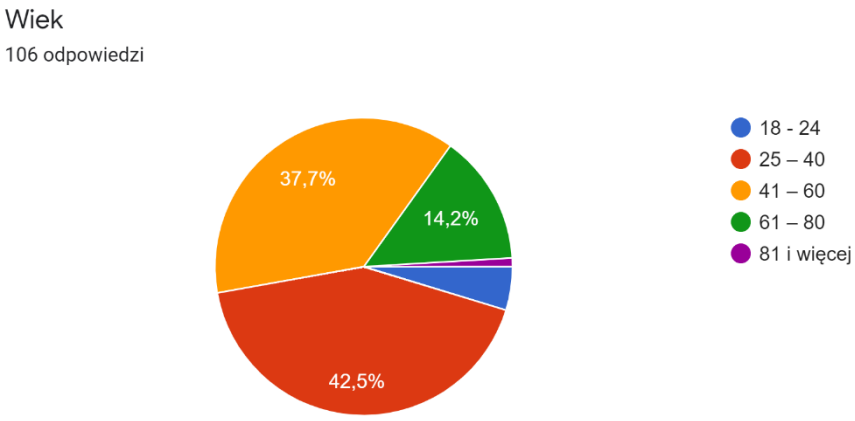

Wykształcenie ankietowanych w przewadze wyższe (64,2%) oraz średnie (21,7 %). Respondenci to głównie osoby aktywne zawodowo (75,5%), natomiast 15,1 % stanowiły osoby na emeryturze/rencie. Głównym źródłem utrzymania ankietowanych była praca w oparciu o umowę o pracę/umowę cywilnoprawną (77,4%). 15,1 % pytanych utrzymuje się z emerytury lub renty. Dokładne dane przedstawiają wykresy poniżej.

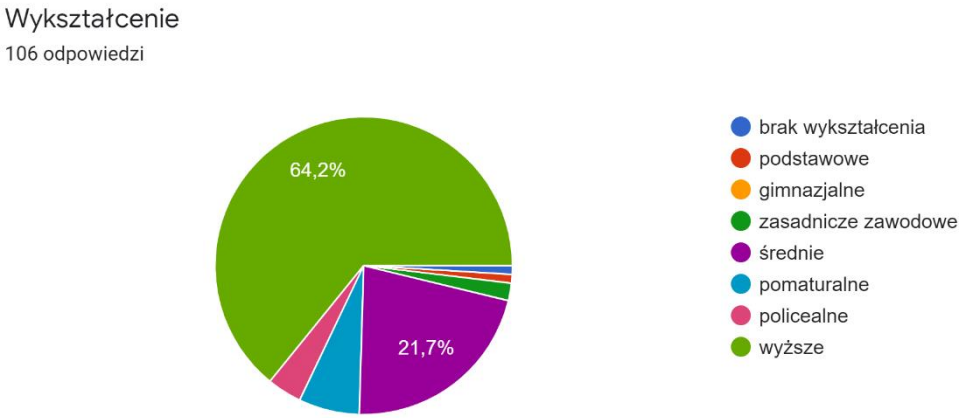

Status zawodowy

106 odpowiedzi

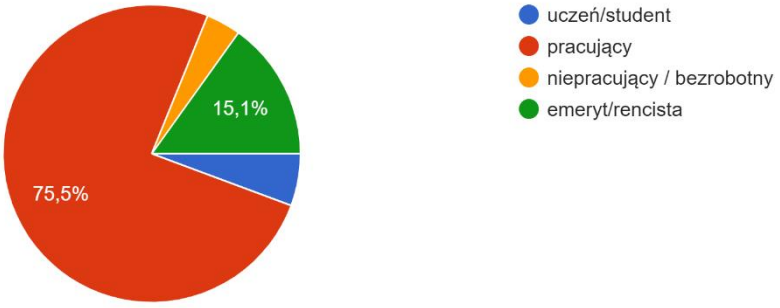

Główne źródło utrzymania gospodarstwa domowego

106 odpowiedzi

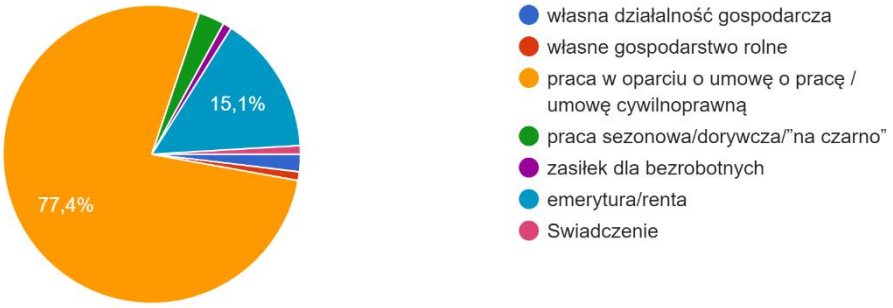

W badaniu wzięli udział mieszkańcy wszystkich sołectw gminy. Największą grupę stanowiły osoby z miasta Brzeszcze (59,4%) i sołectwa Jawiszowice (23,6%). 9,4% stanowili mieszkańcy sołectwa Przecieszyn, a mnie niż 1% mieszkańcy Zasola, Skidzinia i Wilczkowic.

Miejsce zamieszkania

106 odpowiedzi

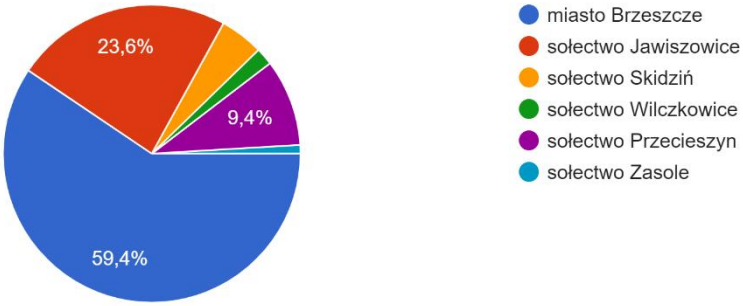

Dwa pierwsze pytania dotyczyły najbardziej nasilonych problemów społecznych oraz grup społecznych najbardziej potrzebujących pomocy i wsparcia. Ankietowani odpowiadali, że ich zdaniem, na terenie gminy Brzeszcze, najbardziej nasilonym problemem jest **uzależnienie od alkoholu i/lub narkotyków** (68,9%), a także **problemy osób starszych, w tym starszych samotnych** (66**%).** Często wskazywano również na **problemy osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**, **problemy rodziców/opiekunów osób z niepełnosprawnościami** oraz na **trudności opiekuńczo – wychowawcze rodzin z dziećmi** (w każdym przypadku było to 42,7% odpowiedzi). Wyraźnie zaznaczył się też problem **braku bezpieczeństwa w przestrzeni miejskiej** (38,7%) oraz **przemocy domowej** (34%). Szczegółowe dane prezentuje wykres 1. Część ankietowanych, poza katalogiem podała takie problemy jak: „mało miejsc integracji społecznej", „brak zaufania mieszkańców do instytucji publicznych", „bardzo duża liczba uczniów w szkołach (Brzeszcze i Jawiszowice)", „zbyt mało mieszkań socjalnych", „brak poczucia wspólnoty pośród mieszkańców, sąsiadów", „dramatycznie niska świadomość podstawowej profilaktyki zdrowotnej: aktywność fizyczna i zdrowe żywienie (…) brak edukacji młodego pokolenia w kierunku świadomości żywieniowej", „brak kanalizacji", „brak bezpiecznej drogi do szkoły w Jawiszowicach", „samotność nastolatków, brak umiejętności radzenia sobie z problemami (autodestrukcja)", „samotność osób starszych, brak miejsc opieki dla osób starszych i samotnych", „brak integracji społecznej", „zła opieka zdrowotna".

Wykres 1

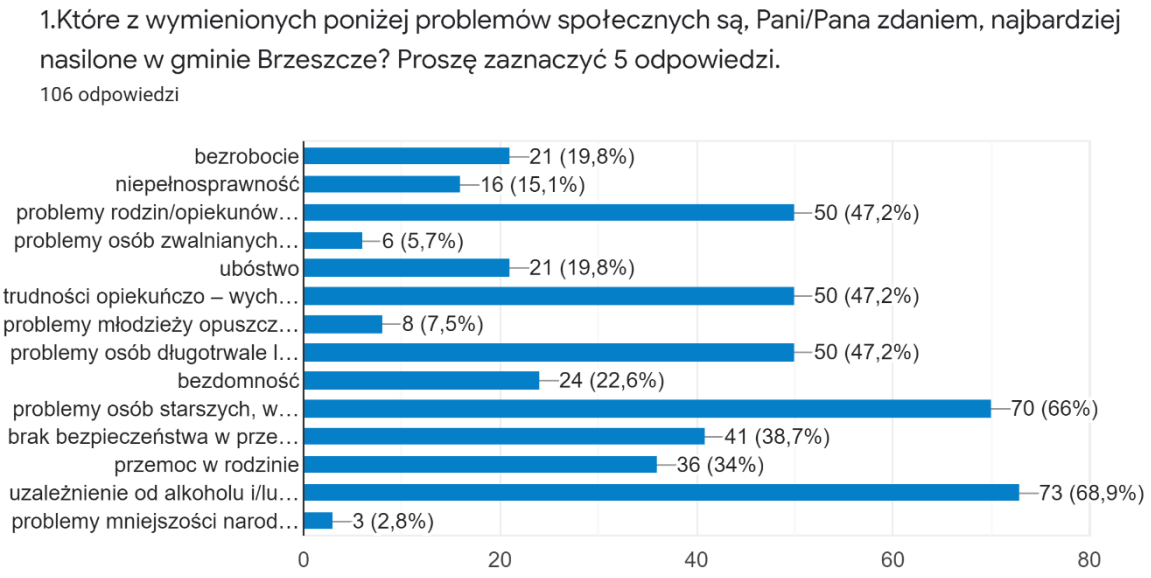

Na pytanie, które z wymienionych w katalogu grup społecznych najbardziej potrzebują pomocy, uczestnicy badania najczęściej (71,1%) wskazują na osoby starsze i starsze samotne. Kolejne, również

licznie wymieniane grupy to osoby długotrwale lub ciężko chore, w tym chore psychicznie (50,9%), opiekunowie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych (50%), rodziny z dziećmi przeżywające trudności wychowawcze (49,1%) i osoby uwikłane w przemoc domową (48,1%). Szczegółowe dane przedstawia wykres 2. W kategorii „inne" wpisano m.in.: „pomagacze – osoby pracujące z osobami wymagającymi pomocy i wsparcia".

Wykres 2

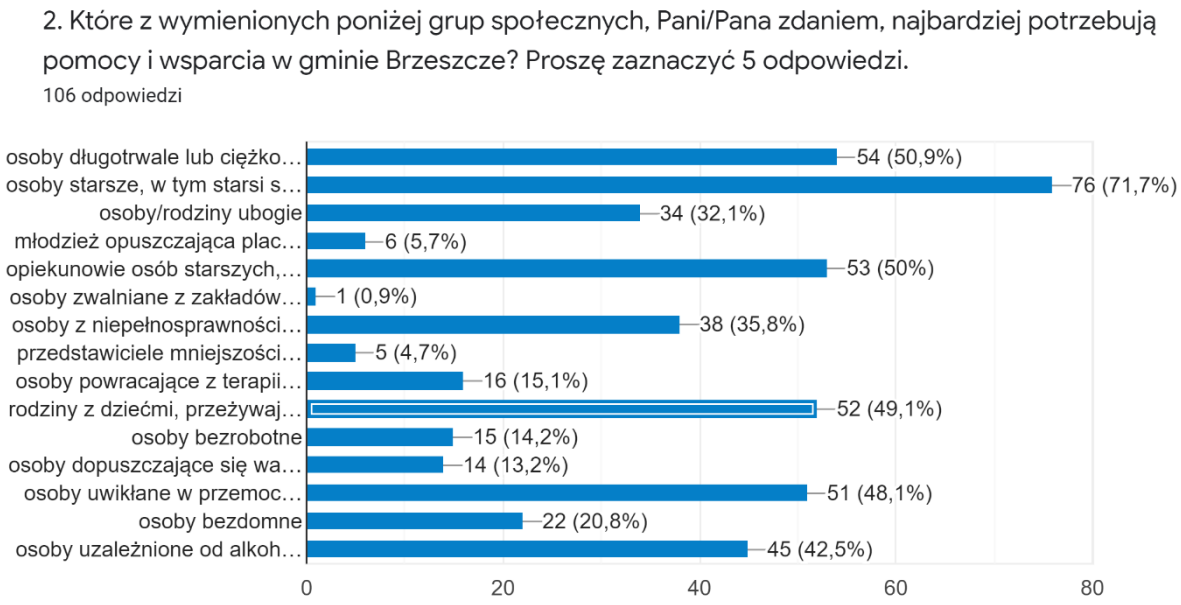

Kolejne pytanie dotyczyło propozycji działań, które zdaniem respondentów mogłyby wpłynąć na poprawę sytuacji osób i rodzin, zmagających się z różnymi problemami, z którymi nie mogą sobie poradzić przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości.

W odniesieniu do osób bezrobotnych, ankietowani najczęściej wskazali na organizowanie na terenie gminy zatrudnienia współfinansowanego przez urząd pracy, tj.: prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne, roboty publiczne (51,9%) oraz tworzenie nowych miejsc pracy (51,9%) . Znaczna część odpowiedzi (44,3%) sugerowała zachęcanie lokalnych pracodawców do realizacji w swoich firmach zatrudnienia wspieranego, w tym staży zawodowych. Szczegółowe dane prezentuje wykres 3. W kategorii „inne" pojawiły się m.in.: „przedłużenie pracy przedszkoli; powinny być otwarte do godziny 18", „stworzenie spółdzielni socjalnej".

Wykres 3

Sytuację osób niepełnosprawnych, zdaniem ankietowanych, mogłoby poprawić zachęcenie lokalnych pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami (47,2%), szerokie informowanie o dostępnych formach pomocy (w tym o wsparciu materialnym, usługowym, technicznym i instytucjonalnym dla osób z niepełnosprawnościami) oraz likwidacja barier, w tym architektonicznych i komunikacyjnych w przestrzeni publicznej (41,5%). Często (40,6 %) wskazywano także na realizowanie w gminie projektów i programów adresowanych do osób z niepełnosprawnościami np. asystent osobisty osoby niepełnosprawnej. Wykres 4 obrazuje procentowy rozkład odpowiedzi. W kategorii „inne" pojawiły się propozycje: „zwiększenie ilości godzin usług opiekuńczych", „szkoła Montesorii dostosowana dla dzieci niepełnosprawnych", „stworzenie miejsca, stowarzyszenia osób (wolontariuszy), którzy chętnie poświęcą czas osobom niepełnosprawnym, wymagającym wsparcia"; „pomoc finansowa, lokalowa stowarzyszeniom; budynek z lokalami dla stowarzyszeń i organizacji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi oraz seniorami z dostępem do urządzeń sanitarnych oraz wi-fi"; „pomoc opiekunom osób z niepełnosprawnościami (…)"

Wykres 4

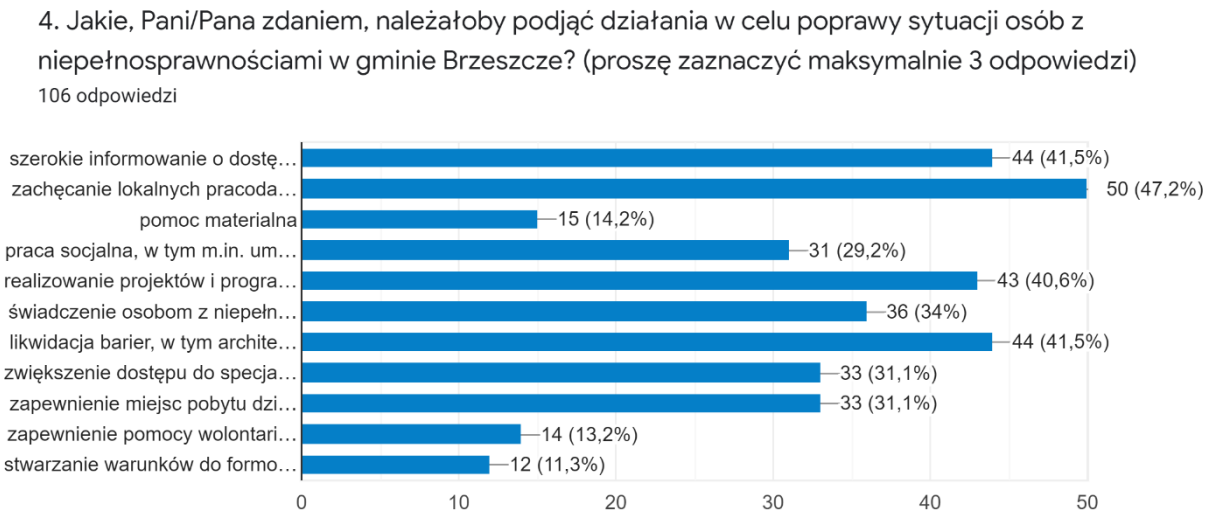

Odnosząc się do rodzin i opiekunów osób z niepełsnoprawnościami, uczestnicy badania najczęściej uznają (73,6%), że na poprawę sytuacji tej grupy społecznej wpływ może mieć pomoc prawna i psychologicznna. Ponadto wskazywano na znaczenie realizacji w gminie projektów i programów adresowanych do rodziców/opiekunów osób z niepełnosprawnościami np. opieka wytchnieniowa (65,1%) oraz na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla ich podopiecnych (61,3%). Wykres 5 prezentuje wyszystkie dane. W katergorii „inne” lokowano propozycje, m.in.: „lepsza opieka nad dziećmi z niepełnosprawnościami w szkołach”, „opieka wolontariuszy”, „faktyczny cykliczny dostęp do świadczeń specjlistycznych”, „(…) działania zmierzające do aktywizacji mieszkańców gminy do pomocy”, „grupa wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych”, „dotacje na wyjazdy rehabilitacyjne”.

Wykres 5

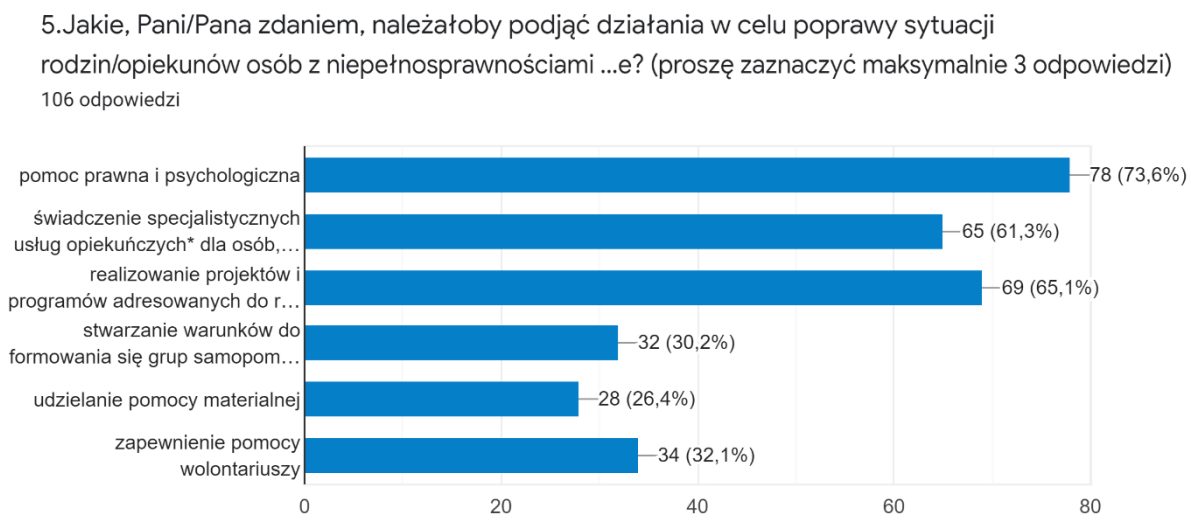

Dla poprawy sytuacji osób ubogich w gminie Brzeszcze, respondenci najczęściej (85,5%) proponują pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia. Znaczna część odpowiedzi (78,3%) wskazywała także na wsparcie w formie szeroko pojętej pracy socjalnej, w tym m.in. edukacja w zakresie aktywizacji zawodowej, uzależnień, gospodarowania budżetem domowym. Trzecią sugerowaną najczęściej (59,4%) propozycją była realizacja programów i projektów na rzecz osób ubogich mająca na celu zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych. Dane szczegółowo przedstawia wykres 6. Odpowiedzi, które respondenci wpisali w kategorii „inne" mieszczą się w katalogu wymienionym do powyższego pytania.

Wykres 6

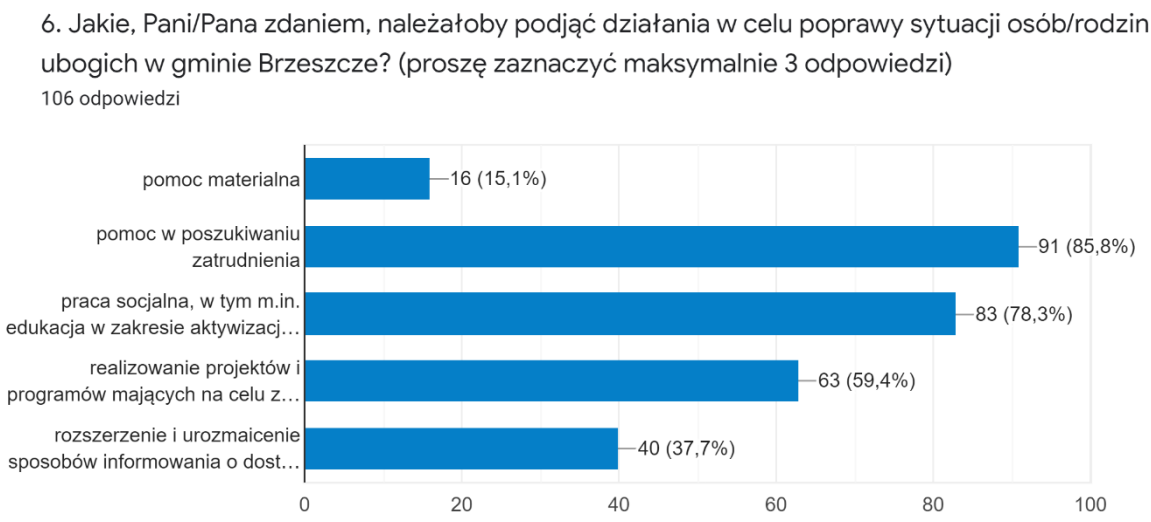

Zdaniem respondentów, na poprawę sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi wpływ mogłoby mieć odpowiednio: wsparcie psychologiczne i psychoterapeutyczne (67,9%), zapewnienie dostępu do psychiatry dziecięcego (45,3%) i psychologa dziecięcego (39,6%), zajęcia edukacyjne dla rodziców, np. warsztaty, prelekcje (40,6%), a także pomoc asystenta rodziny (36,8%). Dokładny udział procentowy odpowiedzi prezentuje wykres 7. W kategorii „inne" powtarzała się dostępność psychiatry dziecięcego, wykwalifikowanego psychologa i terapeuty.

Wykres 7

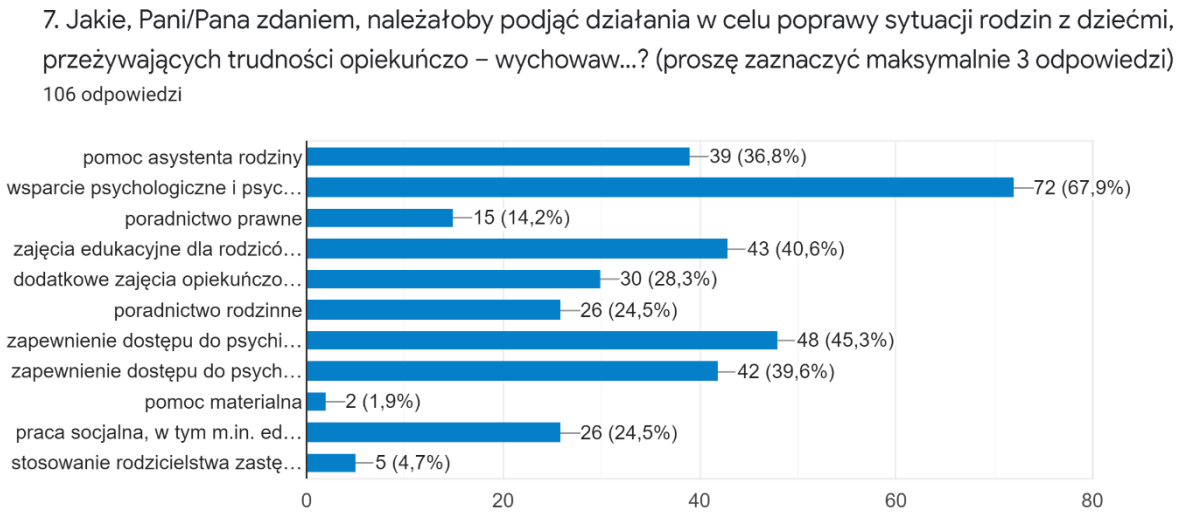

Działania proponowane przez uczestników badania dla poprawy sytuacji osób bezdomnych, to głównie aktywizacja zawodowa poprzez angażowanie tych osób do zatrudnienia wspieranego, takiego jak prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne, roboty publiczne, staże zawodowe (77,4%). Równie często ankietowani w swoich odpowiedziach sugerowali terapię uzależnień (56,6%) oraz udzielenie schronienia, niezbędnego ubrania i posiłku (45,3%). Rzadziej, ale wciąż wyraźnie (37,7%) respondenci zaznaczali warunkowanie pomocy finansowej z instytucji podejmowaniem aktywizacji zawodowej i utrzymywaniem abstynencji przez osoby borykając się z problemem bezdomności. Szczegółowe dane znajdują się na poniższym wykresie. Odpowiedzi, które respondenci wpisali w kategorii „inne" mieszczą się w katalogu wymienionym do powyższego pytania.

Wykres 8

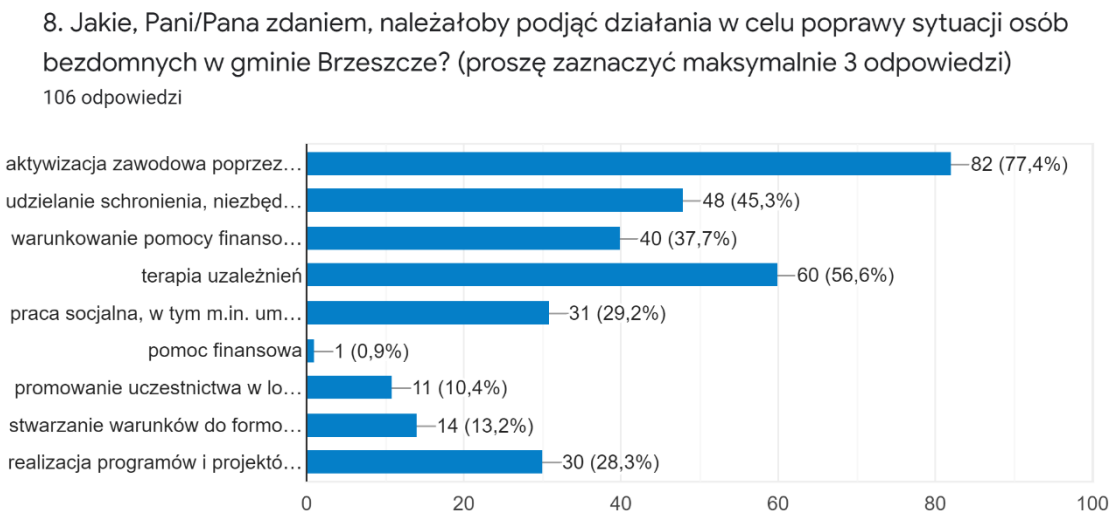

W stosunku do sytuacji osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie, uczestnicy badania w znaczącej większości (84,9%) podawali szeroki dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji medycznej. Pozostałe, najczęściej wybierane odpowiedzi to świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (51,9%) oraz pobyt w dziennych placówkach wsparcia (49,1%). Rzadziej wybierano odpowiedzi takie jak pobyt w zakładach opiekuńczo – leczniczych (31,1%), czy pomoc materialna (13,2%). Szczegółowe dane prezentuje wykres 9. W kategorii inne znalazły się takie odpowiedzi jak: „hospicjum domowe na terenie gminy”; „lekarz psychiatra zatrudniony na terenie naszej Gminy w tym wizyty domowe” oraz inne, które wpisują się w kategorie uwzględnione pod pytaniem.

Wykres 9

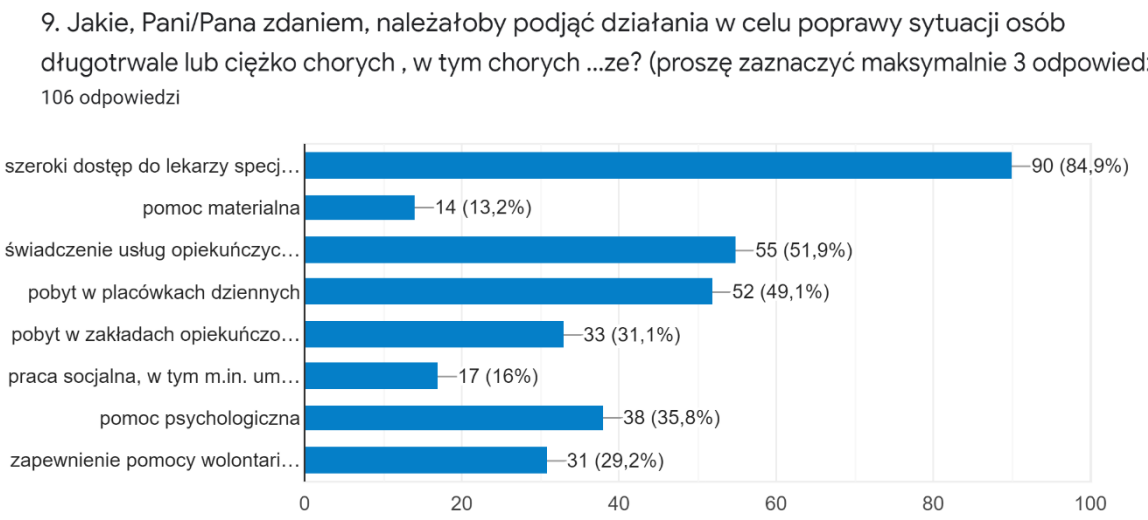

Na poprawę sytuacji osób starszych na terenie naszej gminy, według respondentów wpływ może mieć szeroki dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji medycznej (51,9%), zapewnienie pomocy wolontariuszy (51,9%), a także świadczenie usług opiekuńczych (49,1%). Stosunkowo dużo odpowiedzi wskazywało na aktywizację społeczną osób starszych (45,3%) oraz pobyt w placówkach wsparcia dziennego (41,5%). Najrzadziej wymieniano pomoc materialną i kierowanie do domów pomocy społecznej. Wykres 10 przedstawia dane szczegółowo. Odpowiedzi, które dodano w kategorii „inne” w większości mieszczą się w kategoriach głównych do pytania, niemniej jednak zaproponowano „stworzenie miejsca, stowarzyszenia osób (wolontariuszy), którzy chętnie poświęcą czas osobom wymagającym wsparcia”.

Wykres 10

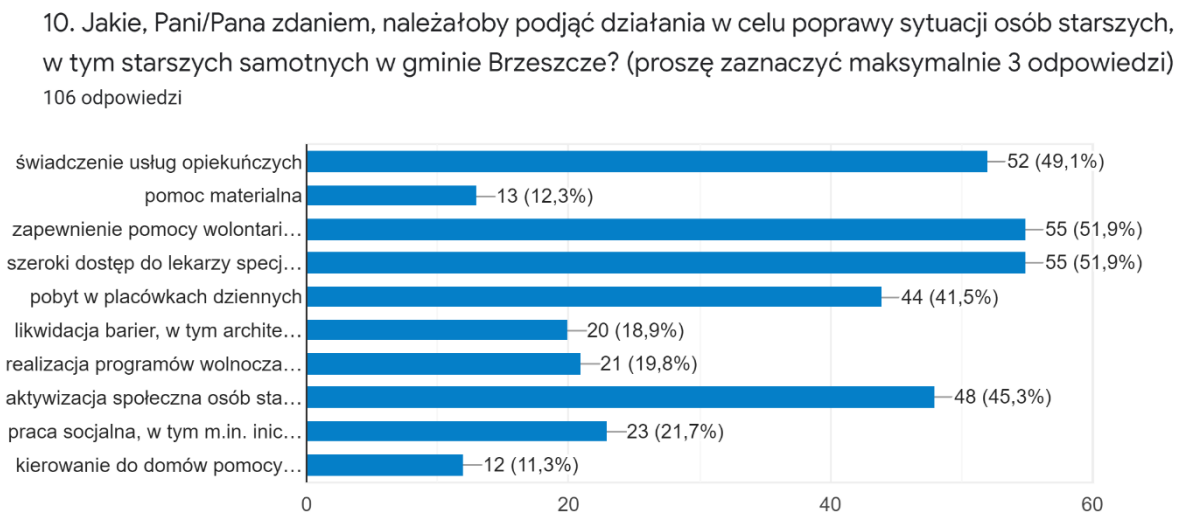

W celu poprawy sytuacji osób uwikłanych w przemoc 52,8% odpowiedzi ankietowanych wskazuje na izolowanie sprawców przemocy od ofiar, 40,6 % wskazuje na szerokie informowanie o dostępnych formach wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc, po 39,6% na telefon zaufania i funkcjonowanie punktu wsparcia. W kategorii „inne" znalazły się propozycje: „edukacja dzieci w szkołach, uwrażliwianie nauczycieli na problem przemocy w domu"; „programy skierowane do świadków przemocy, w tym do dzieci, młodzieży (niebieskie lekcje, warsztaty połączone z wyjazdami)".

Wykres 11

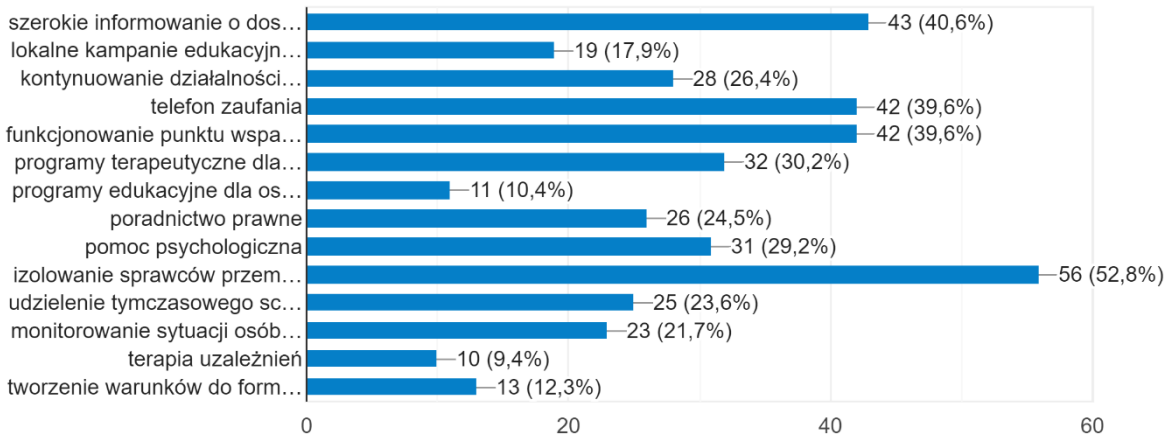

Wobec osób uzależnionych w gminie Brzeszcze badani, jako propozycje poprawy sytuacji tej grupy społecznej najczęściej wybierali odpowiedzi dotyczące profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (68,9%), terapii uzależnień (66%) oraz pomocy psychologicznej dla osób zagrożonych uzależnieniem (53,8%). Najrzadziej wskazywano poradnictwo prawne. Dokładne dane przedstawia wykres 12. W kategorii „inne" pojawiały się propozycje: „(…) wspieranie innych zainteresowań u dzieci, jak np. sport, gry na instrumencie, wszelakie formy sztuki (…)", „ograniczenie punktów sprzedaży alkoholu".

Wykres 12

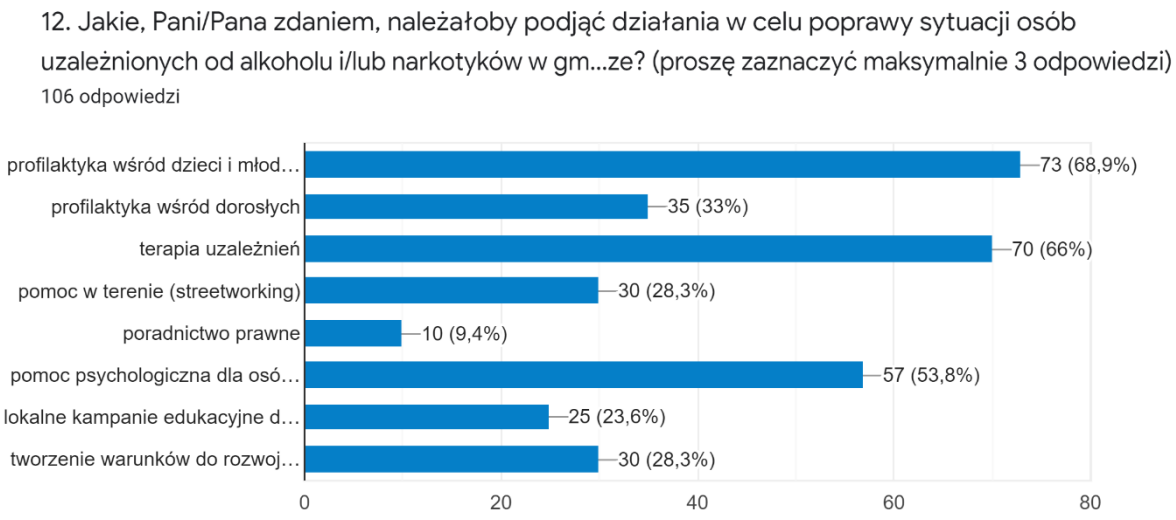

W odniesieniu do młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, ankietowani uznają, że istotna jest praca socjalna ukierunkowana na wzmacnianie umiejętności i kompetencji społecznych i zawodowych, umożliwienie dostępu do pomocy finansowej i rzeczowej oraz do uczestnictwa w życiu społecznym (80,2%). Ponadto wskazują na pomoc psychologiczną (64,2%) i zapewnienie mieszkania (56,6%). Wykres 13 przedstawia szczegółowo rozkład odpowiedzi. W kategorii „inne" badani wpisali m.in.: „asystent pomagający w adaptacji i nabyciu pełnej samodzielności"; „organizowanie na terenie gminy miejsc pracy".

Wykres 13

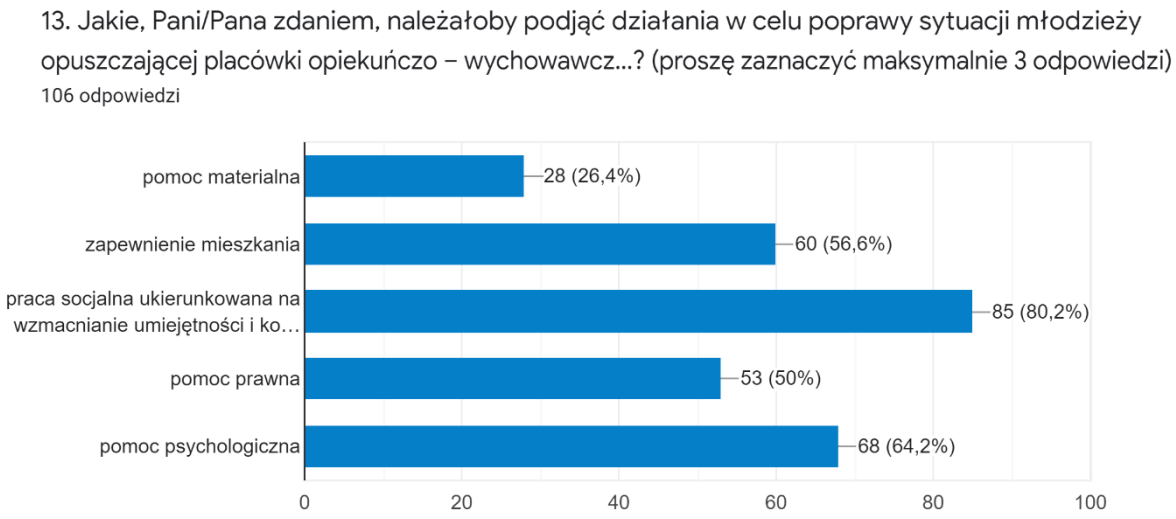

Respondenci, w odpowiedzi na pytanie dotyczące propozycji działań adresowanych do osób zwalnianych z zakładów karnych najczęściej sugerowali, że pomocne w adaptacji w środowisku mogłoby być organizowanie na terenie gminy zatrudnienia dotowanego z budżetu państwa, tj.: prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych i robót publicznych (73,6%). Drugim najczęściej proponowanym działaniem była praca socjalna ukierunkowana na wzmacnianie umiejętności i kompetencji społecznych i zawodowych, umożliwienie dostępu do pomocy finansowej, rzeczowej oraz do uczestnictwa w życiu społecznym (69,8%). Ankietowani często wskazywali także pomoc psychologiczną (46,2%) oraz zachęcenie lokalnych pracodawców do realizacji w swoich firmach zatrudnienia finansowanego przez urząd pracy. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres. Odpowiedzi w kategorii „inne” to m.in.: „ pomoc w znalezieniu mieszkania”; „tworzenie grup wsparcia”.

Wykres 14

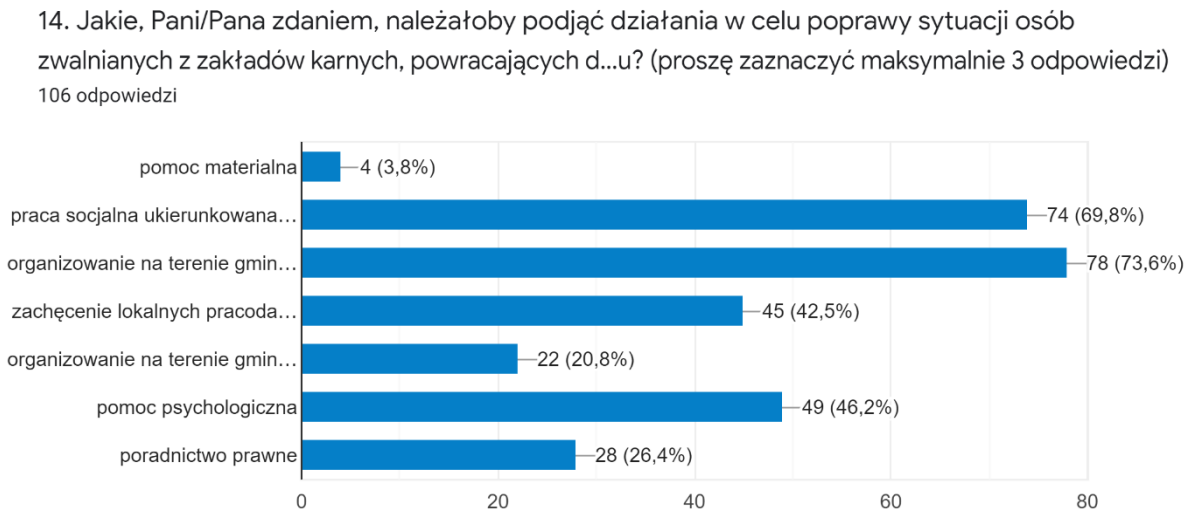

Względem poprawy sytuacji imigrantów i osób stanowiących mniejszości narodowe w gminie Brzeszcze, ankietowani sugerowali najczęściej, że działaniem wpływającym na jakość życia tej grupy społecznej mogłoby być angażowanie ich do aktywności o charakterze integracyjnym (68,9%), lokalne kampanie społeczne na rzecz tolerancji mniejszości narodowych (59,4%) oraz praca socjalna ukierunkowana na wzmacnianie umiejętności i kompetencji społecznych oraz zawodowych, umożliwienie dostępu do pomocy finansowej, rzeczowej, do uczestnictwa w życiu społecznym (58,5%). Najrzadziej wybierano pomoc materialną (13,2%). Dokładne dane prezentuje wykres 15. W kategorii „inne" ankietowani wpisali m.in.: „dostęp do tłumacza", „pomoc w znalezieniu mieszkania", „wszystko co prowadzi do tolerancji a nie do podziałów".

Wykres 15

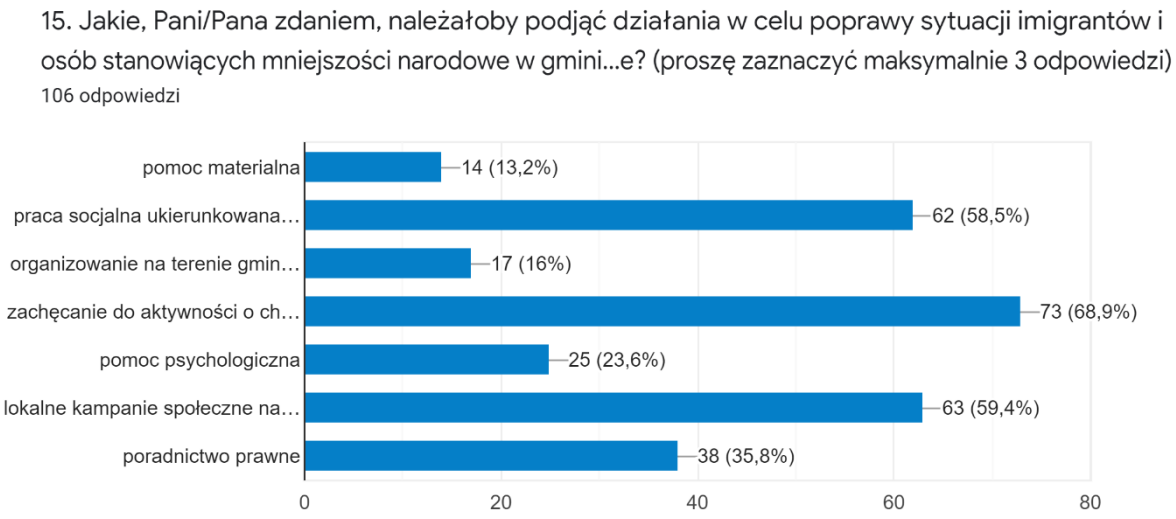

1. Wyniki wywiadów pogłębionych oraz wywiadów zogniskowanych

Realizacja badań w formie wywiadów pogłębionych i zogniskowanych pozwoliła na zebranie szczegółowych informacji jakościowych w zakresie kwestii będących przedmiotem niniejszego opracowania. Zidentyfikowane problemy społeczne analizowane z perspektywy osób znajdujących się w różnych miejscach i stykających się z różnymi okolicznościami, pozwoliły na uchwycenie dominujących dylematów społecznych w gminie Brzeszcze. Zweryfikowane problemy przenikają się wzajemnie, są ze sobą powiązane lub wynikają z siebie. Nigdy nie są to konkretne, pojedyncze okoliczności, które nie mają źródła i konsekwencji.
Zdiagnozowane kluczowe problemy społeczne przedstawione zostaną poniżej w sposób hierarchiczny, począwszy od najbardziej nasilonych, wymagających niezwłocznej, systemowej interwencji.

1.1 Rodziny z dziećmi przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Problemy wychowawcze z dziećmi pojawiają się często jako efekt niewłaściwych decyzji rodziców. Najczęstsze błędy wychowawcze polegają na zbyt negatywnej ocenie dziecka, która odpowiada za brak motywacji, niską samoocenę i zwracanie na siebie uwagi, np. poprzez agresję wobec siebie lub innych.

Kiedy mamy do czynienia z młodym człowiekiem zachowującym się w sposób uznany w społeczeństwie za niestosowny, zazwyczaj przyczyn niepoprawnego zachowania upatruje się w nim samym, traktując zachowanie jako przejaw złośliwości, arogancji, czy buntu. Często jednak zdarza się, co potwierdzają w przeprowadzonym badaniu specjaliści, że niepożądane społecznie zachowania spowodowane są znacznie poważniejszymi czynnikami i mogą świadczyć o poważnych problemach emocjonalnych, wymagających specjalistycznej pomocy. Pewien wzorzec postępowania dziecka, nieakceptowany społecznie ze względu na jego niedostosowanie do panujących w danej grupie społecznej zasad, utrzymujący się przez dłuższy okres i utrwalony, odznaczający się wysokim stopniem braku poszanowania dla praw innych ludzi lub pogwałceniem ważnych reguł moralnych i zasad społecznych, nosi miano zaburzeń zachowania. Młoda osoba ma wówczas tendencję do zachowań buntowniczych, agresywnych i autoagresywnych oraz może sięgać po różnego rodzaju używki. Zachowania te jednak nie są motywowane chęcią „ zrobienia na złość" rodzicom i nauczycielom albo próbą zaimponowania rówieśnikom, lecz wynikają z problemów emocjonalnych dziecka i braku umiejętności poradzenia sobie z rzeczywistością. Wśród dzieci i młodzieży szkolnej w gminie Brzeszcze obserwuje się zarówno znamiona opisanych trudności jak i zdefiniowane zaburzenia zachowania. Problem ewidentnie nasilił się w ciągu ostatnich dwóch lat. Głównych przyczyn zachowań, o których mowa powyżej specjaliści upatrują się w czynnikach środowiskowych, takich jak np.: częste i intensywne konflikty między rodzicami (w tym rozwód), niestabilna sytuacja życiowa dziecka (częste zmiany opiekunów, wprowadzenie nowego członka rodziny - ojczyma, macochy, częste zmiany miejsca zamieszkania, kłopoty finansowe rodziny), brak zainteresowania i czułości ze strony opiekunów, brak umiejętności wychowawczych rodziców, problemy psychiczne rodziców, występowanie w rodzinie uzależnień. Wymuszona epidemią SarsCoV-2 konieczność zmiany stylu i trybu życia (izolacja od miejsca nauki oraz miejsca pracy, przebywanie stale w tym samym gronie osób, ograniczenia kontaktów z osobami spoza rodziny, praca i nauka z wykorzystaniem technologii informatycznych itp.) spowodowała eskalację zjawiska.

Nieznana dotąd ilość trudności i ich rodzaj trwoży grono pedagogiczne i innych specjalistów pracujących na rzecz dzieci i rodziny. Niepokój budzi bezradność rodziców i opiekunów dzieci wobec kwestii opiekuńczych i wychowawczych. W konfrontacji z trudnościami popadają w stan apatii, obniżonego nastroju, depresji. Uwidoczniły się ograniczenia w kompetencjach i umiejętnościach rodzicielskich. W relacjach między dziećmi, a rodzicami pojawiły się nieporozumienia, konflikty i agresja. Również często obserwuje się u opiekunów brak konstruktywnej krytyki, nieidentyfikowanie się z problemem, jego negowanie, ignorowanie, wypieranie.

1.2 Uzależnienia

Wraz z rozwojem mass mediów oraz wzrostem ich popularności wśród dzieci i młodzieży pojawił się problem uzależnienia tej grupy od technologii informatycznych. Epidemia COVID-19 i wymuszona nią izolacja społeczna gwałtownie nasiliła zjawisko. Korzystanie z Internetu, w tym z mediów społecznościowych w sposób intensywny i niekontrolowany spowodował, że u młodego pokolenia doszło do zaburzeń w relacjach z bliskimi i rówieśnikami. Zanika potrzeba i atrakcyjność kontaktów osobistych nawet w sytuacji, gdy dystans fizyczny między osobami jest znikomy i teoretycznie sprzyja bezpośredniej relacji. Młodzież i dzieci kreują swój wizerunek w sieci, tam wyrażają swoje opinie (pozytywne i negatywne), pozornie załatwiają tam własne problemy. To w sieci budują swoje poczucie własnej wartości, poczucie przynależności do grupy rówieśniczej, spędzają czas wolny. On-line funkcjonują na poziomie eksperckim, w interakcjach face to face na poziomie wymagającym interwencji. Indywidualizm przybiera nowe oblicza - skrajnego egoizmu lub wycofywania się, aż do alienacji. Pierwszy przypadek objawia się demonstrowaniem cech przywódczych, chęcią dominacji nad pozostałymi, apodyktyzmem wobec rówieśników. Lider kieruje zespołem według własnych wartości, najczęściej daleko odbiegających od ogólnie przyjętych norm. Dla drugiego przypadku charakterystyczne jest wykluczenie, brak przynależności do grupy, ograniczenie komunikowania się z otoczeniem do minimum, obniżenie nastroju aż do depresji. Nasilają się trudności rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec swoich dzieci, przejawiających opisane wyżej postawy, o czym będzie szerzej w dalszej części opracowania.

Następujące po sobie rewolucje: agrokulturalna, industrialna, technologiczna i informacyjna w niezwykle krótkim czasie radykalnie zmieniły sposób funkcjonowania społeczeństwa. Zmiany te, co prawda, w znacznym stopniu poprawiły jakość życia ludzi, umożliwiły dostęp do dóbr, zapewniły możliwość szeroko rozumianego rozwoju, a nawet wydłużyły czas życia, jednak nieodpowiednie zarządzanie zasobami może mieć negatywny wpływ na funkcjonowanie własne oraz najbliższego otoczenia, szczególnie osób zależnych. Współczesny rytm życia sprzyja rozwijaniu niezdrowych nawyków, a styl funkcjonowania wielu rodzin sprawił, że mimochodem doszło do zaniedbań swoich obowiązków wobec bliskich i siebie samych. Nadmierny konsumpcjonizm zdominował podstawowe społeczne i biologiczne potrzeby człowieka i wygenerował potrzeby pozorne, z natury rzeczy szkodliwe dla zdrowia fizycznego i psychicznego osób, a przez to szkodliwe dla życia rodzinnego. Zjawisko bycia ofiarą cyberprzestrzeni coraz częściej obserwuje się wśród osób dorosłych, w tym rodziców dzieci i młodzieży szkolnej. Prezentowany w social mediach obraz szczęśliwej rodziny w rzeczywistości okazuje się ułudą, bardziej pragnieniem samego autora niż faktem. Pedagodzy szkolni, psycholodzy i terapeuci z naciskiem sygnalizują brak czasu rodziców dla swoich dzieci, na co te ze smutkiem skarżą się specjalistom. Z relacji pracowników socjalnych, asystentów rodzin i nauczycieli

wynika, że w rodzinach dochodzi do zatarcia, a nawet utraty wartości rodziny, jako podstawowej komórki społecznej. Analizując sytuacje rodzinne uczniów, nauczyciele i pedagodzy zwracają uwagę na narastającą z roku na rok liczbę separacji i rozwodów. Rodziny rekonstruowane staja się normą, a koronnym argumentem szczęście rodzica. Tam, gdzie obserwuje się opisane powyżej zjawiska, najczęściej wszyscy członkowie rodzin – zdaniem specjalistów - wymagają wzmocnienia w swoich rolach oraz edukacji w zakresie odnowienia i utrzymania relacji międzypokoleniowych i relacji partnerskich.

Zaburzenia w funkcjonowaniu rodzin przyczyniają się do powstawania dalszych trudności. Wśród dzieci i młodzieży najczęstszymi są zaburzenia zachowania, skłonności do podejmowania ryzykownych zachowań, depresja, fobie szkolne, uzależnienia behawioralne i inne. Wśród osób dorosłych to uzależnienia behawioralne, od alkoholu i substancji psychoaktywnych, a co za tym idzie, stopniowe zanikanie zdolności do radzenia sobie z codziennymi obowiązkami domowymi, utrata zatrudnienia jeśli takie było lub odwlekanie podjęcia pracy, zaniechanie obowiązków wobec dzieci i brak zainteresowania ich problemami, stosowanie lub poddawanie się przemocy w rodzinie, brak zainteresowania proponowanymi formami wsparcia, przejawy zniecierpliwienia i niechęci wobec przedstawicieli instytucji zaangażowanych w sprawy rodziny i skłonność do zaspakajania ich oczekiwań, bez przekonania o potrzebie, czy słuszności podejmowanych aktywności, depresje.

Wyniki niniejszego badania wskazują, że w ostatnim czasie, wśród osób dorosłych eskaluje problem uzależnienia od narkotyków, głównie amfetaminy. Co druga z tych osób handluje narkotykami. Problem najczęściej dotyczy ludzi tuż przed 30 rokiem życia i tuż po 30 roku życia. Pojawiło się także zjawisko eksperymentowania z narkotykami tzw. miękkimi wśród osób w wieku 40+. Przypuszczalnie zalegalizowanie marihuany medycznej (bez wątpienia potrzebnej do leczenia określonych chorób) spowodowało, że ludzie mają poczucie przyzwolenia, usprawiedliwienia.

Kultura picia alkoholu w Polsce przyczynia się do pogłębiania problemu uzależnienia od alkoholu. Występuje bardzo duże przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu w różnych miejscach i różnych sytuacjach. Alkohol traktowany jest jako główny element rekreacji i rozrywki. O sytuacjach związanych z piciem alkoholu opowiada się w sposób zinfantylizowany, prześmiewny, żartobliwy. Alkohol jest łatwo dostępny zarówno pod względem miejsc i czasu jego sprzedaż, jak i stosunkowo niskiej ceny.

Opisane w pkt 1.1 i 1.2 kwestie generują potrzebę na obecnie deficytową w gminie Brzeszcze pomoc specjalistyczną dla dzieci (psychiatra dziecięcy, psycholog dziecięcy, psychoterapeuta dziecięcy), dla rodziców (kompleksowe poradnictwo rodzinne, terapia indywidualna i grupowa) oraz dla rodzin (terapia rodzinna, psychoedukacja), profilaktykę uzależnień realizowaną przez osoby z odpowiednimi kwalifikacjami, kompetencjami i doświadczeniem oraz w sposób

dostosowany do grup odbiorców, ofertę zajęć wolnoczasowych dla dzieci i młodzieży oraz dla rodzin, uwzględniająca w miarę możliwości ich oczekiwania.

1.3 Osoby starsze, w tym samotne

Sytuacja osób starszych, w tym samotnych to kolejna kwestia, która skupia na sobie uwagę specjalistów. W gminie Brzeszcze wzrasta liczba osób starszych, wymagających wsparcia innych w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higienicznej i pielęgnacji oraz w miarę możliwości w utrzymaniu kontaktów z otoczeniem.

Człowiek jest istotą społeczną, a potrzeba kontaktu z innymi jest wpisana w jego naturę. Długotrwała samotność, jeśli nie wynika z własnej decyzji, wpływa negatywnie na jakość życia, prowadzi do obniżenia nastroju, depresji, bezsenności i chorób somatycznych. Może dotknąć człowieka na każdym etapie życia, ale nasila się w szczególnych jego momentach. Takim momentem w życiu człowieka jest starość. Samotność osób w wieku senioralnym staje się coraz bardziej powszechnym problemem, a jej dotkliwość wzmaga się wraz z pojawieniem się chorób, niepełnosprawności, obniżeniem sprawności psychofizycznej, zdolności do samodzielności, samoobsługi.

Z wywiadów przeprowadzonych z pracownikami socjalnymi i pracownikami świadczącymi usługi opiekuńcze wynika, że najczęstszą przyczyną samotności u osób starszych są ograniczenia lub zupełny brak możliwości poruszania się w przestrzeni publicznej z powodu przewlekłych chorób i niepełnosprawności, śmierć współmałżonka i pogłębiające się poczucie straty, brak zainteresowania ze strony rodziny. Innymi zaobserwowanymi i nieoczywistymi powodami samotności osób starszych są także: unikanie kontaktów wywołane poczuciem wstydu swojej choroby lub niepełnosprawności, trudny charakter, zniechęcający bliskich i otoczenie do utrzymywania kontaktów, niechęć osoby starszej do interakcji z otoczeniem, ograniczenia psychiczne wpływające na możliwość nawiązywania relacji, ograniczenia techniczne generujące pasywność, np. brak windy w bloku, brak osoby towarzyszącej, chodniki z wybojami.

Poczucie osamotnienia wzmaga się w okresach świąt, urodzin, czy innych, istotnych dla tych osób okoliczności. Osoby, które nie mają ograniczeń w przemieszczaniu się, bardzo chętnie chodzą do lekarzy nawet wówczas, gdy nie ma takiej potrzeby, bowiem tam mogą porozmawiać, mają poczucie, że ktoś się nimi interesuje. Samotność seniorów wyzwala pewne skrajne postawy, które albo utrudniają kontakt z otoczeniem i pogłębiają ich izolację społeczną, albo też narażają na nieuczciwość i zagrożenie bezpieczeństwa ze strony otoczenia. Te cechy to nadmierna podejrzliwość lub nadmierna naiwność. Pierwsza z nich powoduje zupełny brak zaufania do osób oferujących swą pomoc w czynnościach dnia codziennego (pracowników świadczących usługi opiekuńcze, sąsiadów, wolontariuszy), oskarżanie o chęć zrobienia krzywdy, kradzieże, pomówienia, spisek z rodziną. Aby

uniknąć pomówień sąsiedzi, czy znajomi, a nawet rodzina ograniczają kontakt z osobą starszą wyłącznie do niezbędnego minimum lub zupełnie z niego rezygnują.
Druga z opisanych postaw seniorów naraża ich na kontakt z osobami dopuszczającymi się wykroczeń i przestępstw, np. lichwiarzami, nieuczciwymi akwizytorami, złodziejami. W konsekwencji dochodzi do kradzieży mienia i/lub pieniędzy, czy obciążenia seniora kredytem, którego wysokość rat przekracza wypłacalność osoby albo nadwyręża budżet domowy tak, że dochodzi do zubożenia uniemożliwiającego zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.
Jak wspomniano wyżej, osoby starsze często chorują przewlekle, w tym także ciężko, czego konsekwencją są zaburzenia funkcji organizmu, a dalej obniżenie sprawności psychicznej i fizycznej, aż do zupełnej zależności od osób trzecich, ograniczenia w czynnościach samoobsługowych i dnia codziennego, ograniczenia w aktywności społecznej. Pomoc w formie usług opiekuńczych, na wniosek i za zgodą osoby, świadczą pracownicy pomocy społecznej, a jeśli nie jest to wystarczające, także osoby prywatne. Każda z tych form wsparcia jest odpłatna. Budżety domowe seniorów często są zbyt niskie, by zaspokoić potrzeby życiowe na optymalnym poziomie. Opłaty mieszkaniowe, zakup lekarstw, niektórych usług medycznych, czy dodatkowych usług opiekuńczych, wyrobów medycznych i higienicznych oraz żywności, spłaty zaciągniętych kredytów, zaległości mieszkaniowych najczęściej pochłaniają cały miesięczny dochód. Brakuje środków na ewentualne remonty, naprawy awarii i inne wydatki, które mogłyby wpłynąć na poprawę jakości życia, dlatego warunki mieszkaniowe osób starszych pozostawiają wiele do życzenia. Ubóstwo, to jeden z dotkliwszych problemów osób starszych.
Sygnalizowane przez osoby uczestniczące w przedmiotowej diagnozie inne, niezwykle istotne trudności dotyczące życia i funkcjonowania osób starszych to: poczucie zależności od innych, nieprzydatności w rodzinie i nieprzydatności społecznej, obniżenie nastroju aż do depresji (z przyczyn wegetatywnych oraz społecznych), obawa przed ewentualną koniecznością opuszczenia własnego miejsca zamieszkania, lęk przed śmiercią, ponieważ kojarzy się z bólem i cierpieniem, uświadamia koniec trwania życia, rodzi dylematy, co będzie dalej, po śmierci.

Przedstawione powyżej kwestie generują zapotrzebowanie na pomoc w formie usług uwzględniających - oprócz czynności obsługowych, zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych - zaspakajanie potrzeby kontaktu z innymi osobami, z szerszym społeczeństwem, z otoczeniem, biorąc pod uwagę preferencje, oczekiwania i możliwości osób starszych oraz na pomoc finansową z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb życiowych, gwarantujących w miarę godne życie.

1.4 Osoby długotrwale lub ciężko chore, w tym chore psychicznie

Sprawność organizmu zmniejsza się wraz z upływem lat oraz pod wpływem toczącego się w organizmie procesu chorobowego. Schorzenia o charakterze przewlekłym niejednokrotnie wymagają dłuższego lub stałego leżenia w łóżku. Opieka nad ciężko chorym, w tym chorym obłożnie powinna być dostosowana do potrzeb tej osoby. Właściwe leczenie, pielęgnacja, odżywianie i rehabilitacja odgrywa istotną rolę w utrzymaniu sprawności organizmu na jak najwyższym poziomie, chroni przed pogorszeniem się stanu zdrowia, pomaga w profilaktyce odleżyn u osób chorych obłożnie. Niepełnosprawność intelektualna oznacza znaczne obniżenie poziomu intelektualnego, któremu towarzyszy deficyt w zakresie zachowań adaptacyjnych, w szczególności niezależności i odpowiedzialności. W każdym opisanym przypadku problem eskaluje i generuje dalsze trudności, gdy osoby długotrwale, ciężko lub intelektualnie chore są jednocześnie osobami samotnymi. Nie oznacza to, że żyjące w rodzinach nie wymagają systemowego wsparcia. Z danych uzyskanych od specjalistów udzielających wywiadów do niniejszej diagnozy, generalnymi problemami tej grupy społecznej, wymagającymi niezwłocznej interwencją są: niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów oraz do rehabilitacji leczniczej (np. brak w miejscu zamieszkania lub w miejscowościach ościennych specjalistów o określonym profilu, bardzo odległe terminy wizyt) oraz ograniczone środki finansowe na zapewnienie leczenia, pielęgnacji, odżywiania i rehabilitacji na optymalnym poziomie oraz na zaspokojenie innych, podstawowych potrzeb życiowych. Równie istotnymi kwestiami osób, o których mowa jest samotność, poczucie bycia gorszym, nieprzydatnym społecznie i zawodowo, bycia ciężarem dla bliskich. U osób z chorobami intelektualnymi wyraźnie widoczna jest ograniczona odpowiedzialność za siebie i podejmowane decyzje, nadmierna ufność, zagubienie w sytuacji zetknięcia się ze sprawami złożonymi.

Zaprezentowane wyżej dylematy wywołują potrzebę poszerzenia w gminie katalogu usług zdrowotnych i rehabilitacji leczniczej, realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, pomocy materialnej na zabezpieczenie potrzeb wynikających z choroby i/lub niepełnosprawności oraz podstawowych potrzeb życiowych osób długotrwale, ciężko lub intelektualnie chorych.

1.5 Rodzice/opiekunowie osób z niepełnosprawnościami

Codzienna opieka nad osobą niepełnosprawną to ogromny trud i poświęcenie, bowiem stanowi źródło różnych trudności i zagrożeń. Problem dominującym opiekunów jest po prostu ich zmęczenie codziennymi obowiązkami. Inne palące trudności to ograniczone możliwości załatwienia własnych

spraw lub zupełny brak takiej możliwości, wymuszona sytuacją izolacja społeczna i narastające poczucie wykluczenia społecznego i zawodowego, obniżenie nastroju, aż do depresji, pogarszanie się stanu zdrowia fizycznego, a co za tym idzie obawa o przyszłość podopiecznego w przypadku wystąpienia niemożności dalszego sprawowania opieki. Ponadto, w wielu przypadkach występuje brak środków finansowych na zaspokojenie potrzeb osoby z niepełnosprawnościami, które zapewniłyby ich funkcjonowanie na najwyższym z możliwych dla nich poziomie (np. leczenie i rehabilitacja, sprzęt wspomagający poruszanie się, czy ułatwiający codzienne funkcjonowanie, dostosowany do możliwości osoby z niepełnosprawnościami oraz do rodzaju niepełnosprawności, specjalistyczny transport). Bezradność opiekunów wobec trudności, z którymi próbują się mierzyć generuje frustracje, złość, poczucie niezrozumienia ze strony otoczenia, roszczeniową postawę oraz przekonanie, że wyłącznie walką można zdobyć to, czego się oczekuje.
W oparciu o przeprowadzone wywiady oraz wieloletnie doświadczenie zawodowe w obszarze polityki społecznej stwierdza się, że wyzwaniem dla gminy jest rozwój wsparcia dla rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami oraz stworzenie warunków, które pozwoliłoby osobie z niepełnosprawnością na pozostanie w dotychczasowym miejscu zamieszkania w sytuacji pozostania bez opiekuna.
Osoby z niepełnosprawnościami to zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe oraz seniorzy. Ich potrzeby, możliwości, predyspozycje i preferencje są różne ze względu na wiek, rodzaj i stopień niepełnosprawności oraz schorzenia towarzyszące, a w konsekwencji różne są problemy, potrzeby, oczekiwania i możliwości ich opiekunów.

Mając na uwadze powyższe zachodzi potrzeba zabezpieczenia w gminie Brzeszcze pomocy w formie opieki wytchnieniowej, usług asystencji osobistej, specjalistycznych usług opiekuńczych, ośrodka wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, pomocy prawnej i psychologicznej oraz wsparcia finansowego dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi.

V. Analiza strategiczna

Analiza strategiczna jest procesem łączącym etap diagnozy z częścią projekcyjną strategii. Założenia, cele strategiczne i wynikające z nich cele operacyjne wywodzić się będą ze zdiagnozowanych w gminie Brzeszcze, kluczowych problemów społecznych, do rozwiązania których należy dążyć poprzez modyfikację albo zmianę stanu niepożądanego na pożądany lub poprzez utrzymanie i polepszanie pozytywnie ocenianej sytuacji aktualnej.
Uniwersalną, kompleksowa, skuteczną i przystępną jest analiza SWOT, która zostanie zastosowana w niniejszym opracowaniu. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów: S – *strengths,* W – *weaknesses,* O - *opportunities,* T – *threats.*

Rysunek 2. Podział czynników na poszczególne grupy analizy SWOT

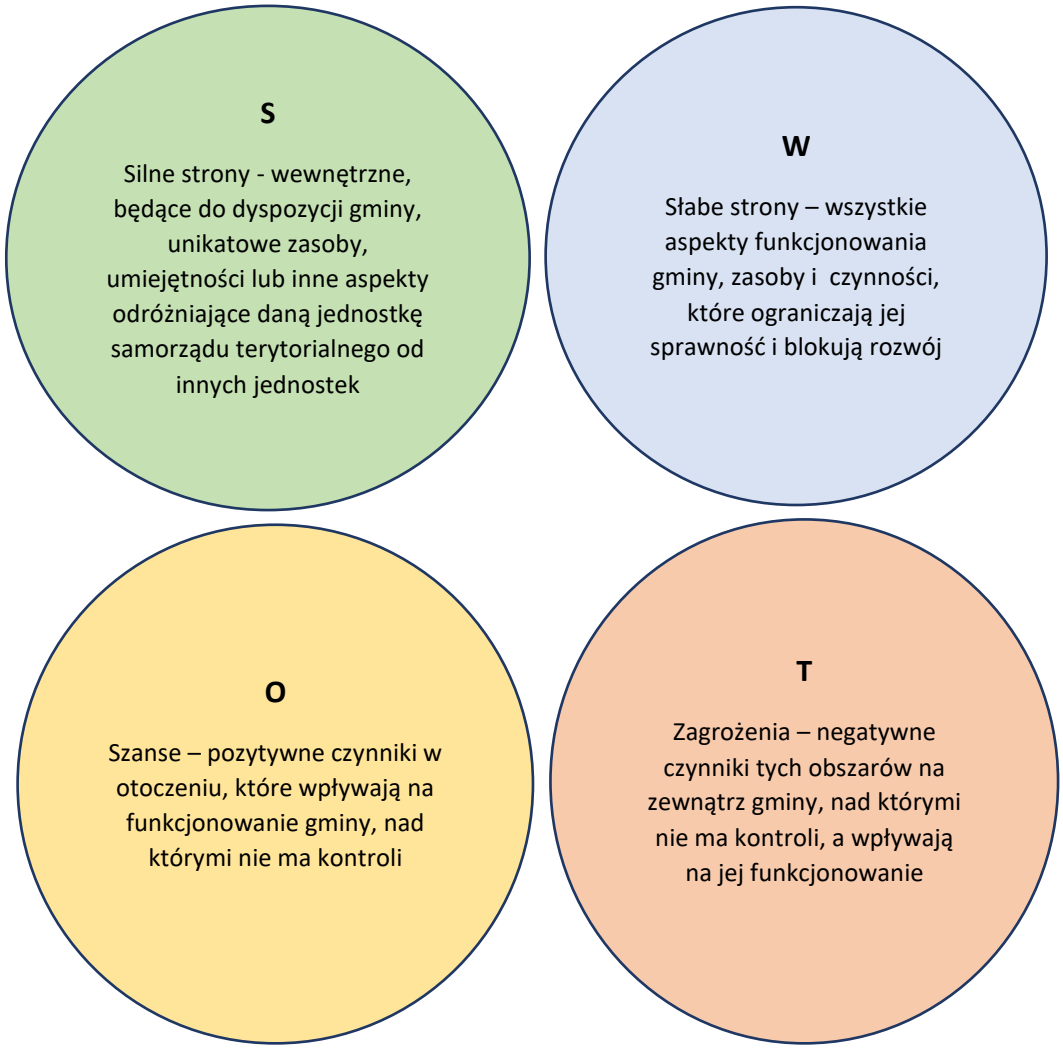

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny", cz. praktyczna, Fundacja PAN, Lublin 2020, s.123

Dla zaprezentowania siły oddziaływania poszczególnych czynników na możliwości rozwiązywania problemów w obrębie dziedzin planowania strategicznego przyjęto następującą skalę:

1. W odniesieniu do **silnych stron** i **szans**:
   1.1 brak oddziaływania czynnika: 0
   1.2 słabe pozytywne oddziaływanie czynnika: 1
   1.3 przeciętne pozytywne oddziaływanie czynnika: 2
   1.4 silne pozytywne oddziaływanie czynnika: 3
2. W odniesieniu do **słabych stron** i **zagrożeń:**
   2.1 silne negatywne oddziaływanie czynnika: - 3
   2.2 przeciętne negatywne oddziaływanie czynnika: - 2
   2.3 słabe negatywne oddziaływanie czynnika: -1
   2.4 brak oddziaływania czynnika: 0

WSPARCIE RODZINY

NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		0	**1**	**2**	**3**
SILNE STRONY	Placówka wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (świetlica opiekuńczo – wychowawcza dla dzieci)				
	Punkt konsultacyjno – terapeutyczny				
	Poradnia psychologiczno – pedagogiczna				
	Gminne świadczenia na rzecz rodziny (bon żłobkowy)				
	Gminne publiczne szkoły podstawowe i przedszkola				
	Wydarzenia społeczne i kulturalne				
SZANSE	Ustawowe uregulowania w zakresie tworzenia warunków umożliwiających realizację działań na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych (m.in.: asystent rodziny, placówki wsparcia dziennego trzech formach: opiekuńczej, specjalistycznej i podwórkowej, rodzicielstwo zastępcze)				
	Programy rządowe w zakresie wsparcia finansowego dla jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego, na rzecz asystentów rodzin				

	Włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań na rzecz wspierania rodziny (placówka wsparcia dziennego)				
	Sektor prywatny w realizacji działań na rzecz wspierania rodziny (żłobek, klub dziecięcy)				
	Sektor prywatny w realizacji zadań w zakresie ochrony zdrowia (NZOZ „Vita" Brzeszcze, NZOZ „Moja Przyjazna Poradnia", NZOZ „REMEDIUM")				
	Ustawowe uregulowania w zakresie tworzenia warunków umożliwiających realizację działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów wynikających z uzależnień				
	Rejon działania poradni psychologiczno – pedagogicznej obejmujący gminę				
	Powiatowy zespół szkół zawodowych i ogólnokształcących				
	Pomoc finansowa z systemu zabezpieczenia społecznego				
NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		-3	**-2**	**-1**	**0**
SŁABE STRONY	Przeobrażenia modelu i funkcji rodziny (rozwody i separacje, związku kohabitacyjne, samotne rodzicielstwo, rodziny zrekonstruowane)				
	Autonomizacja członków rodziny zmniejszająca jej spójność, prowadząca do konfliktów i rozpadu				
	Rosnąca liczba dzieci przejawiających zaburzenia zachowania oraz ich znamiona				
	Brak woli rodziców do podejmowania aktywności mającej na celu poprawę funkcjonowania rodziny				
ZAGROŻENIA	Zmiany obyczajowe i kulturowe w obszarze rodziny				
	Ograniczona ilość rodzin chętnych do podejmowania rodzicielstwa zastępczego				
	Zagrożenia w obszarze wykorzystywania technologii informacyjno – komunikacyjnych z zastosowaniem Internetu przez dzieci i młodzież				

	Niepełnosprawność, ciężka lub przewlekła choroba członka rodziny				
	Pandemia COVID-19				
	Konflikt zbrojny w państwie ościennym				

PRZECIWDZIALANIE UZALEŻNIENIOM

NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		0	**1**	**2**	**3**
SILNE STRONY	Gminna komisja do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych				
	Punkt konsultacyjno – terapeutyczny				
	Zespół interdyscyplinarny				
SZANSE	Ustawowe uregulowania w zakresie tworzenia warunków umożliwiających realizację działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów wynikających z uzależnień				
	Ustawowe uregulowania w zakresie tworzenia warunków umożliwiających realizację działań na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych				
	Włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań na rzecz profilaktyki uzależnień i działań naprawczych				
	Sektor prywatny w realizacji zadań w zakresie ochrony zdrowia (poradnia leczenia uzależnień od alkoholu)				
	Placówki leczenia uzależnień w miejscowościach ościennych (nie obowiązuje rejonizacja)				
	Pedagogika podwórkowa, streetworking dla dzieci i młodzieży				
NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		-3	**-2**	**-1**	**0**
SŁABE STRONY	Łatwa dostępność substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, leków)				
	Mało atrakcyjny i nietransparentny sposób				

	prowadzenia profilaktyki uzależnień				
	Szkody zdrowotne, społeczne i materialne				
ZAGROŻENIA	Agresywny rozwój rynku substancji nielegalnych i ich marketingu wśród potencjalnych konsumentów				
	Zwyczaje oraz wzorce konsumpcji alkoholu i wyobrażenia o piciu				
	Używanie eksperymentalne substancji psychoaktywnych				
	Rówieśnicze popularyzowanie środków psychoaktywnych				
	Przyzwolenie społeczne na powszechność palenia papierosów				

OSOBY STARSZE, W TYM SAMOTNE

NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		0	**1**	**2**	**3**
SILNE STRONY	Dzienny dom pomocy (Dzienny Dom Senior+)				
	Uniwersytet trzeciego wieku				
	Gminny program osłonowy „Teraz seniorzy” (opaski bezpieczeństwa)				
	Psycholog				
	Podmiot ekonomii społecznej - Polski Związek Emerytów i Rencistów				
	Wydarzenia społeczne i kulturalne				
SZANSE	Usługi opiekuńcze				
	Programy rządowe w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego (np. Korpus Wsparcia Seniorów, Opieka 75+)				
	Włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań na rzecz wspierania seniorów (dzienny dom pomocy)				
	Sektor prywatny w realizacji działań na rzecz wspierania seniorów (rodzinny dom seniora,				

	ochrona zdrowia – poradnia geriatryczna)				
	Domy pomocy społecznej dla osób wymagających tej formy wsparcia				
	Pomoc finansowa z systemu zabezpieczenia społecznego				
NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		-3	**-2**	**-1**	**0**
SŁABE STRONY	Wzrost liczby osób starszych niesamodzielnych lub z ograniczoną samodzielnością				
	Ograniczone możliwości rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb osób starszych, niesamodzielnych lub brak zaangażowania rodziny				
	Unikanie przez osoby zobowiązane współudziału w pokrywaniu kosztów pobytu członka rodziny w domu pomocy społecznej				
	Samotność osób starszych				
	Brak zespołu leczenia środowiskowego (psychiatria)				
	Ograniczone możliwości finansowe gminy w zakresie zaspokajania rosnącego popytu na usługi profesjonalnej opieki nad osobami starszymi				
ZAGROŻENIA	Wysoki miesięczny koszt utrzymania w domach pomocy społecznej				
	Dochody osób starszych niewystarczające na zaspokojenie wszystkich podstawowych potrzeb życiowych				
	Długi czas oczekiwania na miejsce w zakładzie opiekuńczym				

OSOBY DŁUGOTRWALE I CIĘŻKO CHORE, W TYM CHORE PSYCHICZNE

NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		0	**1**	**2**	**3**
SILNE STRONY	Psycholog/psychoterapeuta				
	Filia powiatowego środowiskowego domu samopomocy na terenie gminy				

SZANSE	Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi				
	Porozumienie międzygminne w zakresie świadczenia usług przez środowiskowy dom samopomocy w innej miejscowości				
	Sektor prywatny w realizacji zadań w zakresie ochrony zdrowia (NZOZ „Vita” Brzeszcze, NZOZ „Moja Przyjazna Poradnia”, NZOZ „REMEDIUM”)				
	Pomoc finansowa z systemu zabezpieczenia społecznego				
NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		-3	**-2**	**-1**	**0**
SŁABE STRONY	Niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów oraz do rehabilitacji leczniczej				
	Brak zespołu leczenia środowiskowego (psychiatria)				
	Długi czas oczekiwania na świadczenia zdrowotne i rehabilitacyjne				
	Ograniczone możliwości finansowe gminy w zakresie zaspokajania potrzeb na usługi profesjonalnej opieki nad osobami ciężko i długotrwale chorymi				
ZAGROŻENIA	Długi czas oczekiwania na miejsce w zakładzie opiekuńczym				
	Dochody osób chorych niewystarczające na zaspokojenie wszystkich podstawowych potrzeb w związku z wydatkami wynikającymi ze stanu zdrowia				

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ICH OPIEKUNOWIE

NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		0	**1**	**2**	**3**
SILNE STRONY	Pomoc prawna i psychologiczna				
	Podmiot ekonomii społecznej – Stowarzyszenie Rodziców na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Olimp”				
	Liderzy społeczni poszukujący nowych rozwiązań (np.				

	inicjatywa w sprawie budowy dziennego ośrodka dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną w Jawiszowicach)				
SZANSE	Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi				
	Programy rządowe w zakresie wsparcia działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego (np. Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej)				
	Programy rządowe w zakresie wsparcia działań na rzecz opiekunów osób z niepełnosprawnościami, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego (np. Opieka wytchnieniowa)				
	Pomoc finansowa z systemu zabezpieczenia społecznego				
	Dofinansowania z PFRON (turnusy rehabilitacyjne, zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych)				
	Podmioty ekonomii społecznej i podmioty ekonomii solidarnej w realizacji zadań na rzecz osób z niepełnosprawnościami (świetlica terapeutyczna, WTZ)				
NAZWA CZYNNIKA		**SIŁA ODDZIAŁYWANIA**			
		-3	**-2**	**-1**	**0**
SŁABE STRONY	Brak zespołu leczenia środowiskowego (psychiatria)				
	Brak ośrodka wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami generującymi konieczność stałej, długotrwałej opieki lub pomocy innych oraz stałego współudziału w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji				
	Ograniczone możliwości finansowe gminy w zakresie zaspokajania potrzeb osób z niepełnosprawnościami				

	i ich opiekunów				
ZAGROŻENIA	Ograniczona dostępność refundowanego sprzętu ortopedycznego oraz kryteria refundacji				
	Ograniczona dostępność refundowanej rehabilitacji leczniczej i leczenia specjalistycznego				
	Wysokie ceny sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, rehabilitacji leczniczej, leczenia specjalistycznego				
	Dochody rodzin osób z niepełnosprawnościami niewystarczające na zaspokojenie wszystkich podstawowych potrzeb w związku z wydatkami wynikającymi ze stanu zdrowia i/lub niepełnosprawności				

Ocena strategiczna sytuacji gminy i podsumowanie przeprowadzonej analizy SWOT

W ocenie strategicznej sytuacji gminy Brzeszcze przedstawione zostały wyniki dla analizy otoczenia (szans i zagrożeń) oraz dla wewnętrznego potencjału gminy (silnych i słabych stron). Interpretując otrzymane wartości widać, które siły czynią daną szansę możliwą do wykorzystania, które słabości obniżają lub uniemożliwiają wykorzystanie danej szansy, które z silnych stron zmniejszają negatywny wpływ danego zagrożenia oraz które słabe strony pogłębiają negatywny wpływ danego zagrożenia.

Podsumowując analizę SWOT należy skupić uwagę na tych czynnikach, które stanowią największą szansę na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych, ograniczenie oddziaływania problemów społecznych na funkcjonowanie gminy oraz poprawę jakości życia lokalnej społeczności, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości gminy.

Podejmując działania służące rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych gmina bazować będzie głównie na takich zasobach, jak:

1. w obszarze rodziny
   - uczestnictwie organizacji pozarządowej w prowadzeniu placówki wsparcia dziennego dla dzieci, kontynuując zlecanie tego zadania i przekazywanie dotacji na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (pomoc w opiece i wychowywaniu dzieci, współpraca z rodzicami, opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi)

- usługach punktu konsultacyjno - terapeutycznego (pomoc psychologiczna, prawna i terapeutyczna dla dzieci i młodzieży z uzależnieniami, rodzin osób uzależnionych, ofiar przemocy)
- usługach poradni psychologiczno – pedagogicznej funkcjonującej na terenie gminy Brzeszcze (profilaktyka, poradnictwo, diagnoza i terapia dla dzieci, młodzieży i całych rodzin, wspieranie wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkół i przedszkoli)

2. w obszarze uzależnień
   - usługach poradni leczenia uzależnień funkcjonującej w strukturach lokalnego niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej
   - usługach punktu konsultacyjno - terapeutycznego (pomoc psychologiczna, prawna i terapeutyczna dla dzieci i młodzieży z uzależnieniami, rodzin osób uzależnionych, ofiar przemocy)
   - ustawowych regulacjach w zakresie tworzenia warunków umożliwiających realizację działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów wynikających z uzależnień
   - włączeniu organizacji pozarządowych w realizację zadań na rzecz profilaktyki uzależnień i działań naprawczych
3. w obszarze osób starszych, w tym samotnych
   - usługach dziennego domu pomocy, przy jednoczesnym włączeniu organizacji pozarządowej do prowadzenia placówki
   - usługach opiekuńczych świadczonych w środowisku zamieszkania seniorów
   - pomoc finansowej z systemu zabezpieczenia społecznego
4. w obszarze osób długotrwale i ciężko chorych, w tym chorych psychicznie
   - usługach powiatowych środowiskowych domów samopomocy działających na terenie gminy oraz w powiecie
   - usługach opiekuńczych i specjalistycznych usługach opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczonych w środowisku ich zamieszkania
   - pomoc finansowej z systemu zabezpieczenia społecznego
5. w obszarze osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów
   - inicjatywach liderów społecznych dążących do utworzenia ośrodka wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami
   - specjalistycznych usługach opiekuńczych, w tym dla osób zaburzeniami psychicznymi, świadczonych w środowisku ich zamieszkania
   - aplikowaniu o środki finansowe dla gmin na realizację programów adresowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów

- pomoc finansowej z systemu zabezpieczenia społecznego

Wzmacnianie wymienionych powyżej obszarów rokuje zminimalizowanie zagrożeń, a przez to związanych z nimi strat.

VI. Założenia, wizja, misja oraz cele w obszarze zintegrowanej polityki społecznej

1. Założenia w strategii rozwiązywania problemów społecznych

Założenia to „zasady stanowiące podstawę dalszych wywodów lub dalszego postępowania".[66]

Na etapie diagnozy zidentyfikowano niepokojące trendy w niżej wymienionych obszarach:

1. Funkcjonowanie rodzin - śledząc przeobrażenia modelu i funkcji rodziny oraz autonomizację jej członków, zaburzenia zachowania u dzieci i młodzieży oraz ich znamiona, częste i intensywne konflikty między rodzicami, brak zainteresowania i czułości rodziców wobec dzieci, brak umiejętności wychowawczych rodziców i ich bezradność, problemy psychiczne rodziców, uzależnienia, przyjmuje się założenie, że tendencje te będą się utrzymywać. Wśród atutów gminy w tym zakresie największe znaczenie ma pomoc w opiece i wychowywaniu dzieci świadczona w punkcie konsultacyjno – terapeutycznym, poradni psychologiczno – pedagogicznej, placówce wsparcia dziennego dla dzieci oraz profilaktyka uzależnień i działania naprawcze, dlatego założeniem Strategii jest dalsze rozwijanie tego kapitału (przy uwzględnieniu aktywności podmiotów ekonomii społecznej) i wykorzystanie go do rozwiązywania problemów społecznych zidentyfikowanych w obrębie funkcjonowania rodzin.
2. Uzależnienia – obserwując proces powszechności uzależnień, zarówno chemicznych jak i behawioralnych, przypuszczalnie tendencje będą dążyć do wzrostu zjawiska. W obu rodzajach uzależnień chodzi o to samo – krótkotrwałe i powierzchowne poczucie przyjemności. Przyczyny są różnorodne, od kultury i nastawienia do używek lub czynności w danym środowisku (kraju), poprzez indywidualną sytuację osobistą, czy rodziną, traumatyczne przeżycia i potrzebę chwilowej ulgi, aż po brak kontroli rodzicielskiej i świadomości o szkodliwych skutkach uzależnienia od czegokolwiek. Wśród atutów gminy w tym zakresie największe znaczenie mają usługi poradni leczenia uzależnień funkcjonującej w strukturach lokalnego niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej, pomoc świadczona w punkcie konsultacyjno – terapeutycznym oraz profilaktyka uzależnień i działania naprawcze,

[66] Podręcznik metodyczny „Strategie rozwiązywani problemów społecznych" cz. praktyczna, Fundacja PAN, Lublin 2020, s. 154, za: Strona internetowa Słownik Języka Polskiego, https://sjp.pwn.pl/sjp/zalozenie;2542995.html, dostęp z dnia 23.02.2020 r.

w tym realizowane przez podmioty ekonomii społecznej, dlatego założeniem Strategii jest dalsze rozwijanie tego kapitału i wykorzystanie go do rozwiązywania problemów społecznych zidentyfikowanych w obrębie uzależnień.

3. Osoby starsze, w tym samotne – obserwuje się tendencje w kierunku starzenia się społeczeństwa przy jednoczesnym pozostawaniu członków rodziny, jeśli tacy są, w aktywności zawodowej, co znacznie ogranicza ich możliwości w świadczeniu pomocy w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych seniorom, a także rosnące wydatki związane z leczeniem, przewyższające możliwości osób starszych. Wśród atutów gminy w tym zakresie największe znaczenie ma pomoc świadczona w dziennym domu pomocy, usługi opiekuńcze oraz pomoc finansowa z systemu zabezpieczenia społecznego, dlatego założeniem Strategii jest dalsze rozwijanie tego kapitału (uwzględniając zaangażowanie podmiotów ekonomii społecznej) i wykorzystanie go do rozwiązywania problemów społecznych zidentyfikowanych w obrębie funkcjonowania osób w podeszłym wieku.
4. Osoby długotrwale lub ciężko chore, w tym chore psychicznie – obserwuje się ograniczoną dostępność do świadczeń medycznych i rehabilitacji leczniczej z uwagi na odległe terminy w zakładach opieki zdrowotnej, potrzebę wsparcia psychiatrycznego w miejscu zamieszkania osób, poczucie osamotnienia długotrwale chorych i niewystarczające środki finansowe na pokrycie wszystkich niezbędnych potrzeb życiowych, szczególnie związanych z leczeniem i rehabilitacją. Wśród atutów gminy w tym zakresie największe znaczenie ma pomoc świadczona w środowiskowym domu samopomocy, usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz pomoc finansowa z systemu zabezpieczenia społecznego, dlatego założeniem Strategii jest dalsze rozwijanie tego kapitału i wykorzystanie go do rozwiązywania problemów społecznych zidentyfikowanych w obrębie funkcjonowania osób ciężko, przewlekle i psychicznie chorych.
5. Opiekunowie osób z niepełnosprawnościami – wśród tej grupy społecznej obserwuje się eskalację zmęczenia, bezradności i bezsilności, ograniczone możliwości załatwienia swoich spraw, wymuszonej izolacji społecznej i zawodowej, obniżenie nastroju i pogarszanie się stanu zdrowia. Ponadto, w wielu przypadkach brakuje środków finansowych na zabezpieczenie potrzeb wynikających z niepełnosprawności swoich podopiecznych. Wśród atutów gminy w tym zakresie największe znaczenie ma inicjatywa liderów społecznych dążących do utworzenia ośrodka wsparcia dla swoich dorosłych, niepełnosprawnych członków rodziny, świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, asystencja osobista dla osób z niepełnosprawnościami, opieka wytchnieniowa oraz pomoc finansowa z systemu

zabezpieczenia społecznego, dlatego założeniem Strategii jest dalsze rozwijanie tych zasobów i wykorzystanie ich do rozwiązywania problemów społecznych zidentyfikowanych w obrębie funkcjonowania rodziców i opiekunów osób z niepełnosprawnościami.

2. Wizja w strategii rozwiązywania problemów społecznych

„Wizja jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować. Określa rangę i atrakcyjność jednostki".[67]

Brzeszcze są gminą przyjazną dla wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, stan zdrowia i zamożności, oferującą dobre warunki życia, będącą w pomyślnej sytuacji finansowej, o harmonijnym rozwoju, mającą przed sobą szerokie perspektywy. Droga do budowania wysokiej jakości życia obywateli wiedzie przez otwartość, zaangażowanie, współpracę i kształcenie.

3. Misja w strategii rozwiązywania problemów społecznych

„Misja gminy w obszarze zintegrowanej polityki społecznej precyzyjnie wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje gminy. Wskazuje kierunki działania poprzez określenie granic, jakich sięgają wybory strategiczne. Przez misję komunikujemy interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym, jakie są nasze dążenia, zamiary i wartości, na których się opieramy. Misja ściśle koresponduje z wizją, będąc jej wyrazem na potrzeby realizacji strategii".[68]

Wzmocnienie potencjału lokalnych instytucji i organizacji oraz zwiększenie poziomu aktywności społecznej osób i rodzin, a także efektywne wykorzystanie tych zasobów dla współtworzenia w gminie Brzeszcze w latach 2022 – 2031 warunków życia dających poczucie bezpieczeństwa i możliwości rozwoju.

4. Cele strategii rozwiązywania problemów społecznych

Cele w strategii rozwiazywania problemów społecznych to „elementarny etap działania, przewidywania, wytyczania przedsięwzięć (…) Wskazują, co chcemy w obszarze lokalnej

[67] Podręcznik metodyczny „Strategie rozwiązywani problemów społecznych" cz. praktyczna, Fundacja PAN, Lublin 2020, s. 156

[68] Podręcznik metodyczny „Strategie rozwiązywani problemów społecznych" cz. praktyczna, Fundacja PAN, Lublin 2020, s. 161

polityki społecznej osiągnąć, uwzględniając czynniki niezbędne do ich efektywnego zrealizowania”.[69]

Cel generalny (główny) Strategii:

Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków, sprzyjających ograniczaniu obszarów wykluczenia społecznego osób i rodzin.

Cele strategiczne (priorytetowe) i cele operacyjne (kierunki działań)

Cel strategiczny 1

Wspieranie rodzin w kryzysie, przeżywających trudności w pełnieniu swych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

Cele operacyjne:

1.1 Pomoc w identyfikacji i likwidacji przyczyn dysfunkcji w rodzinie.

1.2 Wspomaganie i usprawnianie systemu pomocy rodzinie, dzieciom i młodzieży.

1.3 Kształtowanie nawyków i zachowań sprzyjających trwałości rodziny oraz osobistemu zdrowiu i bezpieczeństwu jej członków.

Cel strategiczny 2

Wspieranie osób i rodzin w kryzysie, zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem.

Cele operacyjne:

2.1 Pomoc w identyfikacji i likwidacji przyczyn uzależnienia.

2.2 Wspomaganie i usprawnianie systemu pomocy osobom i rodzinom zagrożonym lub dotkniętym uzależnieniem.

2.3 Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 3

Poprawa jakości życia osób starszych, w tym samotnych.

[69] Tamże, s. 165

Cele operacyjne:

3.1 Wspomaganie i usprawnianie działań na rzecz funkcjonowania osób starszych w dotychczasowym środowisku życia.

3.2 Ochrona i poprawa sytuacji materialnej osób starszych, w tym samotnych.

3.3 Promowanie i wspieranie włączenia społecznego osób starszych.

Cel strategiczny 4

Poprawa jakości życia osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie

Cele operacyjne:

4.1 Przeciwdziałanie lub opóźnianie momentu wystąpienia niesamodzielności wśród osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie.

4.2 Optymalny dobór typu i trybu wsparcia do potrzeb osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie.

4.3 Zapobieganie alienacji społecznej osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie.

Cel strategiczny 5

Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.

Cele operacyjne:

5.1 Dostosowanie form pomocy do zróżnicowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, umożliwiających im jak najdłuższe pozostawanie w środowisku własnego zamieszkania.

5.2 Udostępnianie rozwiązań wspierających i ułatwiających życie opiekunów osób z niepełnosprawnościami.

5.3 Włączanie opiekunów osób z niepełnosprawnościami do dyskursu nad lokalnymi programami społecznymi.

VII. Plan działań

Wskazane z rozdziale V niniejszej Strategii cele strategiczne i operacyjne stanowią podstawę do opracowania programów pomocowych i konkretnych zadań (przedsięwzięć), które planujemy zrealizować. Przedsięwzięcia są logiczną sekwencją całego procesu planowania zgodnie z przedstawioną poniżej metodyką:

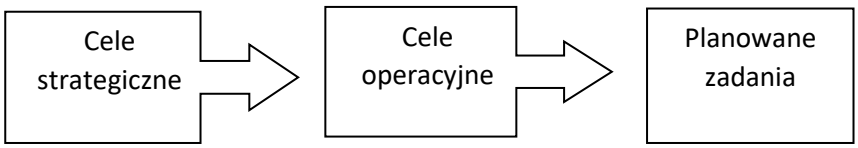

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny", cz. praktyczna, Fundacja PAN, Lublin 2020, s.172

Przyjęte w przedmiotowym dokumencie cele strategiczne są priorytetowymi obszarami interwencji, w ramach których będą podejmowane działania, służące rozwojowi gminy Brzeszcze w długoterminowej perspektywie, a wskazane kierunki działań (cele operacyjne) stanowią podstawę do opracowania i realizacji konkretnych zadań.

Cel strategiczny 1

Wspieranie rodzin w kryzysie, przeżywających trudności w pełnieniu swych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

Cel operacyjny/kierunek działania 1.1 **Pomoc w identyfikacji i likwidacji przyczyn dysfunkcji w rodzinie**
Nazwa działania/zadania Poradnictwo specjalistyczne
Zakres działania/zadania Wychodzenie naprzeciw różnorodnym problemom osób/rodzin znajdujących się w określonych uwarunkowaniach psychosocjalnych[70] poprzez funkcjonowanie systemu o określonej strukturze organizacyjnej (np. ośrodek pomocy społecznej, punkt konsultacyjno – terapeutyczny, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, szkoły i przedszkola). Podejmowanie przez specjalistów pomagających rodzinom/osobom przeżywającym trudności, czynności zmierzających do tworzenia w rodzinie warunków do odzyskania lub uzyskania możliwości podejmowania właściwych decyzji i ich realizacji, a także unikania w przyszłości działań, które prowadzą do problematycznej sytuacji życiowej (poradnictwo rodzinne, uwzględniające interdyscyplinarne działania specjalistów: pracownika socjalnego, pedagoga, prawnika, czy psychologa, w zależności od potrzeb rodziny).
Beneficjenci Rodziny przeżywające trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji, głównie natury opiekuńczo – wychowawczej, wobec których pozyskano informacje o ich trudnej sytuacji lub których członkowie osobiście zgłaszają się z problemem do instytucji.
Czas realizacji

[70] Definicja: **psychosocjalny** – „związany jednocześnie z psychiką człowieka i jego relacjami z innymi ludźmi, ze sferą jego stosunków rodzinnych, społecznych" https://pl.glosbe.com/pl/pl/psychosocjalny, dostęp z dnia 01.08.2022 r.

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

1 630 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej i Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny, przy współpracy z poradnią psychologiczno – pedagogiczną, szkołami, przedszkolami

Niezbędne zasoby

Posiadane zasoby lokalowe, wykwalifikowana kadra, zabezpieczony budżet gminy na realizację zadań

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, objętych poradnictwem w Ośrodku Pomocy Społecznej: średnio 30 w roku (z założeniem odchylenia o 5)
2. Liczba rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, objętych poradnictwem w Punkcie Konsultacyjno – Terapeutycznym: średnio 65 w roku (z założeniem odchylenia o 5)

Efekty jakościowe:

Dzięki temu, że członkowie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji zdecydują się na skorzystanie ze specjalistycznego poradnictwa, wzrosną ich szanse na odzyskanie lub uzyskanie możliwości podejmowania i realizacji właściwych decyzji oraz unikanie w przyszłości działań, które prowadzą do problematycznej sytuacji życiowej.

Cel operacyjny/kierunek działania 1.2

Wspomaganie i usprawnianie systemu pomocy rodzinie, dzieciom i młodzieży

Nazwa działania/zadania

Praca socjalna w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Zakres działania/zadania

Rozeznanie sytuacji rodziny i zapoznanie się z jej oczekiwaniami. Ocena sytuacji rodziny z dziećmi

(diagnoza). Określenie celów pracy socjalnej z rodziną. Budowa indywidualnego planu działania z rodziną oraz indywidualnego pakietu usług dla rodziny, z uwzględnieniem jej możliwości i uprawnień oraz zasobów wewnętrznych i zewnętrznych (rodzinnych, najbliższego środowiska zamieszkania, lokalną infrastrukturę). Realizacja planu działania. Monitorowanie i ocena rezultatów (ewaluacja).

Beneficjenci

Rodziny przeżywające trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji, głownie natury opiekuńczo – wychowawczej, wobec których pozyskano informacje o ich trudnej sytuacji lub których członkowie osobiście zgłaszają się z problemem do instytucji.

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

1 760 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej

Niezbędne zasoby

Wykwalifikowana kadra, zabezpieczony budżet jednostki na realizację zadań

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych: 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.
3. Liczba rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, objętych pracą socjalną: średnio 16 w roku (z założeniem odchylenia o 4)

Efekty jakościowe:

Dzięki realizacji pracy socjalnej w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zwiększą się szanse na wzrost poziomu samodzielności tych rodzin w rozwiązywaniu własnych spraw.

Nazwa działania/zadania

Asystent rodziny jako osoba wspierająca rodzinę naturalną/biologiczną

Zakres działania/zadania

Kierowanie asystenta rodziny do rodziny wymagającej wsparcia (Problemy w rodzinie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej → Informacja trafia do ośrodka pomocy społecznej ze szkoły, policji, powiatowego centrum pomocy rodzinie, służby zdrowia, itp. → Pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu i dokonaniu analizy sytuacji wnioskuje o przydzielenie asystenta rodziny → kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela asystenta rodziny). Diagnoza rodziny i ustalenie planu pracy z rodziną. Realizacja i ocena planu pracy.

Beneficjenci

Rodziny, które wychowują małoletnie dzieci i mają problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec nich oraz rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym (np. z powodu niepełnosprawności, choroby psychicznej, chronicznej choroby somatycznej, uzależnienia), w których wychowują się dzieci lub których dzieci zostały okresowo umieszczone w pieczy zastępczej.

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

1 850 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych oraz środki pochodzące z programów rządowych.

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej

Niezbędne zasoby

Wykwalifikowana kadra, zabezpieczony budżet jednostki na realizację zadań

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny: 1 asystent na nie więcej niż 15 rodzin, z którymi prowadzi pracę w tym samym czasie (art. 15, ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny: średnio 26 w roku, z założeniem, że 1 asystent prowadzi pracę z nie więcej niż 15 rodzinami w tym samym czasie
3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, które zakończyły współpracę z asystentem: średnio 3 w roku (z założeniem odchylenia o 1)
4. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w których doszło do oddzielenia

dziecka od rodziny naturalnej/biologicznej: 0

5. Odsetek rodzin objętych wsparciem asystenta, do których powróciło/ły dziecko/i umieszczone w systemie pieczy zastępczej: średnio 30%

Efekty jakościowe:

Dzięki współpracy rodzin z asystentami, zmniejszy się ryzyko oddzielenia dziecka/dzieci od rodziny lub wzrosną szanse powrotu do rodziny dziecka/dzieci umieszczonego/ych w systemie pieczy zastępczej.

Nazwa działania/zadania Opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny
Zakres działania/zadania Realizacja zadań zaplanowanych w Programie Wspierania Rodziny[71] w gminie Brzeszcze na lata 2021-2023 przyjętego uchwałą nr XXII/221/2020 Rady Miejskiej w Brzeszczach z dnia 30 listopada 2020 r.[72] Opracowywanie programów na kolejne lata i ich nieprzerwana realizacja.
Beneficjenci Rodziny, które wychowują małoletnie dzieci i mają problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec nich oraz rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym (np. z powodu niepełnosprawności, choroby psychicznej, chronicznej choroby somatycznej, uzależnienia), w których wychowują się dzieci lub których dzieci zostały okresowo umieszczone w pieczy zastępczej.
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 630 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, środki finansowe z budżetu powiatu, dotacje z budżetu państwa na realizację zadań własnych oraz zleconych, wkład własny podmiotów ekonomii społecznej, środki finansowe pochodzące z programów rządowych.
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizatorzy

[71] Dla występującego w niniejszym opracowaniu sformułowań „Program Wspierania Rodziny" zastosowany zostanie skrót „PWR"

[72] https://ops.brzeszcze.pl/wp-content/uploads/2021/02/Programu-Wspierania-Rodziny-w-gminie-Brzeszcze-na-lata-2021-%E2%80%93-2023.pdf.

Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny, jednostki oświatowe gminy, organizacje pozarządowe

Niezbędne zasoby

Zabezpieczony budżet gminy, powiatu, organizacji pozarządowych na realizację zadań, dotacje z budżetu państwa, zaplecze lokalowe stanowiące zasoby gminne oraz organizacji pozarządowych, wykwalifikowana kadra

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba opracowanych i realizowanych trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny w okresie 2022-2031: 4
2. Odsetek zadań zrealizowanych w ciągu roku kalendarzowego, w stosunku do zadań zaplanowanych na dany rok kalendarzowy w PWR: 100%

Efekty jakościowe:

Dzięki realizacji wszystkich zaplanowanych w PWR zadań, rodzinom z dziećmi zapewniona zostanie kompleksowa pomoc i zwiększą się szanse na poprawę funkcjonowania rodzin, w których występują problemy opiekuńcze i wychowawcze.

Nazwa działania/zadania

Wsparcie materialne rodzin

Zakres działania/zadania

Zasiłki z pomocy społecznej. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” (rządowego i osłonowego gminy). Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów (stypendia szkolne i zasiłki szkolne). Realizacja państwowego systemu wsparcia rodzin wychowujących dzieci (zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie rodzicielskie, świadczenia opiekuńcze, jednorazowa zapomogo z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowe świadczenie z ustawy „Za życiem”, świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Realizacja gminnego świadczenia dla rodzin wychowujących dzieci „bon żłobkowy”. Karta Dużej Rodziny.

Beneficjenci

Rodziny z dziećmi, które spełniają kryteria dochodowe oraz przesłanki do przyznania świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego.

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

85 300 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, środki finansowe pochodzące z budżetu wojewody na realizację zadań zleconych oraz środki finansowe pochodzące z programów rządowych.

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej

Niezbędne zasoby

Wykwalifikowana kadra, zabezpieczony budżet jednostek na realizację zadań

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba rodzin objętych finansową pomocą społeczną z tytułu ubóstwa: średnio 140 w roku (z założeniem odchylenia o 10)
2. Liczba osób korzystających z zasiłku celowego w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu": średnio 160 w roku (z założeniem odchylenia o 10)
3. Liczba osób korzystających z posiłku w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu": średnio 80 w roku (z założeniem odchylenia o 10)
4. Liczba dzieci objętych wsparciem w formie stypendium szkolnego: średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 5)
5. Liczba dzieci objętych wsparciem w formie zasiłku szkolnego: średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)
6. Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem w formie:
   - 6.1 zasiłku rodzinnego: średnio 240 w roku (z założeniem odchylenia o 10)
   - 6.2 jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka: średnio 80 w roku (z założeniem odchylenia o 8)
   - 6.3 świadczenia rodzicielskiego: średnio 65 w roku (z założeniem odchylenia o 5)
   - 6.4 zasiłku pielęgnacyjnego: średnio 170 w roku (z założeniem odchylenia o 10)
   - 6.5 świadczenia pielęgnacyjnego: 70 w roku (z założeniem odchylenia o 6)
   - 6.6 jednorazowego świadczenia z ustawy „Za życiem": średnio 5 w roku (z założeniem odchylenia o 2)
7. Liczba osób uprawnionych do funduszu alimentacyjnego: średnio 80 w roku (z założeniem odchylenia o 8)
8. Liczba rodzin korzystających z bonu żłobkowego: średnio 55 w roku (z założeniem odchylenia o 5)
9. Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego: średnio 120 w roku (z założeniem

odchylenia o 10)

10. Liczba rodzin korzystających z dodatku energetycznego: średnio 35 w roku (z założeniem odchylenia o 5)

Efekty jakościowe:

Dzięki udzieleniu rodzinom pomocy finansowej, wzrosną szanse tych rodzin na poprawę ich sytuacji materialnej, a przez to możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

Nazwa działania/zadania Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie
Zakres działania/zadania Realizacja zadań zaplanowanych w Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie[73] dla gminy Brzeszcze na lata 2022-2027 przyjętego uchwałą nr XL/388/2022 Rady Miejskiej w Brzeszczach z dnia 29 marca 2022 r.[74] w tym prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą. Opracowywanie gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na kolejne lata i ich nieprzerwana realizacja.
Beneficjenci Mieszkańcy gminy, rodzice i opiekunowie dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, rodzice i opiekunowie dzieci w rodzinach uwikłanych w przemoc, grupy szczególnego ryzyka, np. małoletnie w ciąży
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 970 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych oraz środki finansowe pochodzące z programów rządowych.
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej

[73] Dla występującego w niniejszym opracowaniu sformułowań „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie" zastosowany zostanie skrót „PPPWR"

[74] https://ops.brzeszcze.pl/wp-content/uploads/2022/04/Program-Przeciwdzia%C5%82ania-Przemocy-w-Rodzinie-i-Ochrony-Ofiar-Przemocy-w-Rodzinie-dla-gminy-Brzeszcze-na-lata-2021-2027.pdf.

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej, poradnia przedmałżeńska parafii na terenie gminy, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny, służby uprawnione ustawowo do reagowania na występującą przemoc

Niezbędne zasoby

Zabezpieczony budżet gminy na realizację zadania, lokal stanowiący zasoby gminne, osoby uprawnione do prowadzenia poradnictwa i zajęć edukacyjnych oraz podejmowania interwencji, zespół odpowiedzialny za informacje społeczne i kampanie edukacyjne

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba opracowanych i realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w okresie 2022-2031: 2
2. Odsetek zadań zrealizowanych w ciągu roku kalendarzowego, w stosunku do zadań zaplanowanych na dany rok kalendarzowy w PPPWR: 100%

Efekty jakościowe:

Dzięki realizacji wszystkich zaplanowanych w PPPWR zadań, zwiększą się szanse na wzrost poziomu bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą domową oraz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz na wzrost poziomu świadomości społecznej na temat problemu, jakim jest występowanie przemocy w rodzinie.

Nazwa działania/zadania

Zapewnienie funkcjonowania placówki wsparcia dziennego

Beneficjenci

Dzieci i młodzież z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

1 650 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, wkład własny organizacji pozarządowej realizującej zadanie

Jednostki odpowiedzialne

Urząd Gminy Brzeszcze (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)

Realizatorzy

Urząd Gminy Brzeszcze (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych), organizacja pozarządowa

Niezbędne zasoby

Lokal stanowiący zasoby organizacji pozarządowej, zabezpieczony budżet gminy na realizację zadania, zabezpieczony wkład własny organizacji pozarządowej realizującej zadanie, wykwalifikowana kadra

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie gminy: co najmniej 1
2. Liczba miejsc w placówce wsparcia dziennego: co najmniej 15
3. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do placówki wsparcia dziennego na terenie gminy w ciągu roku: co najmniej 15

Efekty jakościowe:

Dzięki zapewnieniu funkcjonowania placówki wsparcia dziennego, wzrastają szanse na rozwój lokalnego systemu opieki nad dzieckiem, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich ról.

Cel operacyjny/kierunek działania 1.3

Kształtowanie nawyków i zachowań sprzyjających trwałości rodziny oraz osobistemu zdrowiu i bezpieczeństwu jej członków

Nazwa działania/zadania

Kampania edukacyjna na rzecz wzmacniania wartości rodziny

Zakres działania/zadania

Kampanie prowadzone w środkach masowego przekazu, ulotki i broszury informacyjne, plakaty, konkursy, konferencje oraz imprezy o charakterze informacyjno-edukacyjnym.

Beneficjenci

Mieszkańcy gminy

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

88 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeszcze do roku 2023, a także na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Kultury, jednostki oświatowe gminy
Niezbędne zasoby Zabezpieczone środki finansowe na realizację zadania, wyodrębniony zespół osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie kampanii
Planowane efekty jakościowe i ilościowe Efekty ilościowe: Liczba zrealizowanych kampanii edukacyjnych: co najmniej 1 w roku Efekty jakościowe: Dzięki prowadzonym kampaniom edukacyjnym na rzecz wzmacniania wartości rodziny, zwiększą się szanse na wzrost poziomu świadomości mieszkańców gminy na temat roli rodziny jako podstawowej komórki społecznej.
Nazwa działania/zadania Lokalne wydarzenia rozrywkowe dla rodzin
Zakres działania/zadania Organizowanie i realizacja wydarzeń społecznych (np. pikników rodzinnych, rajdów, festynów), kulturalnych (np. seanse filmowe w kinie lub w plenerze, warsztaty wspólne dla rodziców i dzieci, spotkania czytelnicze), sportowych (np. rodzinne rozgrywki i zawody sportowe), adresowanych do całych rodzin
Beneficjenci Mieszkańcy gminy, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 630 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, środki finansowe pochodzące z programów rządowych, środki finansowe UE na realizację projektów
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Kultury
Realizatorzy Ośrodek Kultury, jednostki oświatowe gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej
Niezbędne zasoby

Infrastruktura oraz zaplecze lokalowe stanowiące zasoby gminy, zabezpieczony budżet gminy oraz ewentualne pozyskane środki zewnętrzne na realizację działań, wykwalifikowana kadra
Planowane efekty jakościowe i ilościowe Efekty ilościowe: Liczba zorganizowanych wydarzeń rozrywkowych, adresowanych do rodzin: co najmniej 4 w roku Efekty jakościowe: Dzięki organizowaniu i realizacji lokalnych wydarzeń rozrywkowych, adresowanych do rodzin, promuje się aktywne spędzanie wolnego czasu z najbliższymi, przez co wzrastają szanse na nawiązywanie i umacnianie relacji rodzinnych.
Nazwa działania/zadania Propagowanie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zdrowej diety
Zakres działania/zadania Realizacja przedsięwzięć edukacyjnych i informacyjnych (np. w formie warsztatów, wykładów, kampanii) na temat idei zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zdrowej diety oraz zagrożeń wynikających ze stosowania używek, środków psychoaktywnych, nieodpowiedniej diety i niewystarczającej aktywności fizycznej.
Beneficjenci Mieszkańcy gminy
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 88 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeszcze do roku 2023, środki finansowe na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, środki finansowe pochodzące z programów rządowych, środki finansowe UE na realizację projektów
Jednostki odpowiedzialne Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostki oświatowe gminy, Ośrodek Kultury, organizacje pozarządowe
Niezbędne zasoby Infrastruktura oraz zaplecze lokalowe stanowiące zasoby gminy, zabezpieczony budżet gminy oraz ewentualne pozyskane środki zewnętrzne na realizację działań, wykwalifikowana kadra do

prowadzenia zajęć grupowych, wyodrębniony zespół osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie kampanii
Planowane efekty jakościowe i ilościowe Efekty ilościowe: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć promujących zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i zdrową dietę: co najmniej 6 w roku Efekty jakościowe: Dzięki organizowaniu i realizacji lokalnych przedsięwzięć edukacyjnych i informacyjnych, zwiększą się szanse na wzrost poziomu świadomości mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców, dzieci i młodzieży, na temat dobrych praktyk, przyczyniających się do poprawy zdrowia i utrzymania jego dobrego stanu.
Nazwa działania/zadania Kształtowanie kultury bezpieczeństwa rodziny i jej członków
Zakres działania/zadania Realizacja przedsięwzięć edukacyjnych i informacyjnych o tematyce kreowania współodpowiedzialnej postawy wobec bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego (np. w formie programów promujących aktywności, realizowanych w gronie rodziny, warsztatów dedykowanych rodzinie, wykładów lub kampanii, programów prewencyjnych).
Beneficjenci Mieszkańcy gminy
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 50 500,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeszcze do roku 2023, środki finansowe na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, środki finansowe pochodzące z programów rządowych, środki finansowe UE na realizację projektów
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej, instytucje systemu oświaty
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej, instytucje systemu oświaty, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policja, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Niezbędne zasoby Infrastruktura oraz zaplecze lokalowe stanowiące zasoby gminy, zabezpieczony budżet gminy oraz ewentualne pozyskane środki zewnętrzne na realizację działań, wykwalifikowana kadra do prowadzenia zajęć, wyodrębniony zespół osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie kampanii
Planowane efekty jakościowe i ilościowe Efekty ilościowe: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu kształtowania kultury bezpieczeństwa rodziny i jej członków: co najmniej 1 w roku Efekty jakościowe: Dzięki organizowaniu i realizacji lokalnych przedsięwzięć z zakresu kształtowania kultury bezpieczeństwa rodziny i jej członków, zwiększą się szanse na wzrost poziomu świadomości społecznej i odpowiedzialności każdego człowieka za poczucie bezpieczeństwa indywidualnego oraz najbliższych (rodziny, sąsiadów, lokalnej społeczności).

Cel strategiczny 2

Wspieranie osób i rodzin w kryzysie, zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem

Cel operacyjny/kierunek działania 2.1 **Pomoc w identyfikacji i likwidacji przyczyn uzależnienia**
Nazwa działania/zadania Poradnictwo specjalistyczne
Zakres działania/zadania Funkcjonowanie systemu o określonej strukturze organizacyjnej (punkt konsultacyjno – terapeutyczny, ośrodek pomocy społecznej, poradnia leczenia uzależnień, oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, szkoły i przedszkola), gdzie specjaliści tworzą warunki do identyfikacji problemu i jego przyczyn oraz możliwości uzyskania pomocy specjalistycznej.
Beneficjenci Rodziny z problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków, behawioralnego
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 1 630 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy, środki finansowe pochodzące z budżetu powiatu, środki finansowe pochodzące z budżetu podmiotu prywatnego realizującego zadania z zakresu ochrony zdrowia
Jednostki odpowiedzialne Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Realizatorzy Punkt Konsultacyjno - Terapeutyczny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Leczenia Uzależnień, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, instytucje systemu oświaty
Niezbędne zasoby Środki finansowe pochodzące z budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gminy i powiatu) na realizację zadań własnych, środki finansowe podmiotu prywatnego na realizację zadania z zakresu ochrony zdrowia
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: 1. Liczba rodzin z problemem uzależnienia, objętych poradnictwem w ośrodku pomocy

społecznej: średnio 45 w roku (z założeniem odchylenia o 5)

2. Liczba rodzin z problemem uzależnienia, objętych poradnictwem w punkcie konsultacyjno – terapeutycznym: średnio 55 w roku (z założeniem odchylenia o 5)
3. Liczba osób/rodzin z problemem uzależnienia, objętych poradnictwem w poradni leczenia uzależnień: średnio 200 w roku (z założeniem odchylenia o 10)
4. Liczba osób z problemem uzależnienia, objętych poradnictwem gminnej komisji rozwiazywania problemów alkoholowych: średnio 65 w roku (z założeniem odchylenia o 5)

Efekty jakościowe:

Dzięki temu, że członkowie rodzin zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem zdecydują się na skorzystanie ze specjalistycznego poradnictwa, wzrosną ich szanse na zidentyfikowanie problemu oraz jego przyczyn, a także możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy.

Cel operacyjny/kierunek działania 2.2

Wspomaganie i usprawnianie systemu pomocy osobom i rodzinom zagrożonym lub dotkniętym uzależnieniem

Nazwa działania/zadania

Opracowanie i realizacja gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Zakres działania/zadania

Pełnomocnik Burmistrza do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych, opracowuje (na okres nie dłuższy niż 4 lata) i koordynuje gminny program profilaktyki i rozwiazywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii[75]. Elementem programu mogą być zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program uchwala Rada Miejska. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia. Zadania programu obejmują w szczególności: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem; udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej, zwłaszcza ochrony przed przemocą w rodzinie; prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów oraz działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i

[75] Dla występującego w niniejszym opracowaniu sformułowań „Program profilaktyki i rozwiazywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii" zastosowany zostanie skrót „PPiRPAiPN"

socjoterapeutycznych; wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiazywaniu problemów uzależnień; podejmowanie interwencji wobec reklamy i promocji napojów alkoholowych, naruszających przepisy prawa w tym zakresie; wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej; pomoc społeczną osobom uzależnionym oraz rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Beneficjenci

Mieszkańcy gminy Brzeszcze, w tym osoby i rodziny zagrożone lub dotknięte uzależnieniem.

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

260 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych

Jednostki odpowiedzialne

Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Realizatorzy

Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Leczenia Uzależnień, Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych), instytucje systemu oświaty.

Niezbędne zasoby

Zabezpieczone środki finansowe na realizację zaplanowanych działań, zaplecze lokalowe na terenie gminy przeznaczone na działalność komisji do spraw rozwiazywania problemów alkoholowych, prowadzenia terapii, rehabilitacji i poradnictwa oraz do ewentualnego utworzenia CIS, infrastruktura sportowa na terenie gminy, lokalna placówka wsparcia dziennego dla dzieci, wykwalifikowana kadra.

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba uchwalonych gminnych programów profilaktyki i rozwiazywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii: co najmniej 3 czteroletnie programy w okresie realizacji Strategii (art. 4^1 ust.2a ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych ustaw (Dz.U.2021 poz.2469)
2. Odsetek zadań zrealizowanych w ciągu roku kalendarzowego, w stosunku do zadań zaplanowanych na dany rok kalendarzowy w PPiRPAiPN: 100%

Efekty jakościowe: Dzięki realizacji wszystkich zaplanowanych w PPiRPAiPN zadań, zwiększą się szanse na wzrost poziomu jakości usług adresowanych do osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem oraz na wzrost poziomu świadomości społecznej na temat problemu, jakim jest uzależnienie.
Nazwa działania/zadania Wyspecjalizowana pomoc dla osób, które zmagają się z problemem uzależnienia
Zakres działania/zadania Podmiot leczniczy posiadających kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia (w Brzeszczach to Poradnia Leczenia Uzależnień i Oddział Dzienny terapii Uzależnienia od Alkoholu w NZOZ „VITA") realizuje bezpłatne świadczenia na rzecz osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych (np. alkoholu, narkotyków, leków) oraz osób z zaburzeniami nawyków i popędów (np. hazard, kleptomania), a także członkom ich rodzin. Z oferty leczenia w poradni mogą skorzystać także osoby nieubezpieczone (co stanowi duże ułatwienie dla tych, którzy w wyniku swojego nałogu stracili pracę i nie mogą korzystać ze zwyczajowych przywilejów osób ubezpieczonych). Wszystkie osoby chętne i zmotywowane mogą skorzystać z oferty leczenia uzależnienia w poradni i nie potrzebują skierowania od lekarza. Wystarczy, że osoba uzależniona skontaktuje się z poradnią, a następnie zarejestruje na terapię i poczeka na swoją kolej. Warunkiem niezbędnym jest zachowanie abstynencji od czynnika uzależniającego, a jedynym wymaganym przy rejestracji dokumentem – dowód osobisty. Skierowanie nie jest wymagane także wtedy, gdy uzależniony posiada prawomocne orzeczenie sądu, zobowiązujące go do leczenia odwykowego.
Beneficjenci Osoby i rodziny dotknięte uzależnieniem
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt *Na dzień oddania dokumentu do uchwalenia istnieje brak możliwości ustalenia szacunkowego kosztu zadania*
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu podmiotu prywatnego, realizującego zadania z zakresu ochrony zdrowia
Jednostki odpowiedzialne NZOZ „VITA" Brzeszcze
Realizatorzy NZOZ „VITA" Brzeszcze
Niezbędne zasoby

Infrastruktura, wyspecjalizowany personel oraz środki finansowe podmiotu prywatnego, realizującego zadania z zakresu ochrony zdrowia

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba osób uzależnionych, objętych wyspecjalizowaną pomocą w podmiocie leczniczym: średnio 160 w roku (z założeniem odchylenia o 5)
2. Liczba członków rodzin osób uzależnionych, objętych wyspecjalizowaną pomocą w podmiocie leczniczym: średnio 40 w roku (z założeniem odchylenia o 5)

Efekty jakościowe:

Dzięki skorzystaniu osób uwikłanych w uzależnienie z wyspecjalizowanej pomocy, wzrasta ich szansa na zdrowsze i bardziej skuteczne sposoby funkcjonowania, wzmocnienie prozdrowotnej postawy życiowej, nastawionej na troskę o siebie i relacje z innymi, a osób uzależnionych na zainicjowanie i utrzymanie zmian w kierunku procesu zdrowienia oraz utrzymanie abstynencji.

Nazwa działania/zadania

Działalność organizacji pożytku publicznego realizujących wsparcie na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin

Zakres działania/zadania

Podejmowanie inicjatyw sprzyjających propagowaniu idei trzeźwościowych i integracyjnych, wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych oraz jednostek organizacyjnych, które podejmują takie działania. Spotkania grup wsparcia i grup samopomocowych dla osób z problemem uzależnienia oraz członków ich rodzin, osób zagrożonych i wykluczonych społecznie z powodu uzależnienia.

Beneficjenci

Osoby i rodziny dotknięte uzależnieniem

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

1 174 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu organizacji pożytku publicznego

Jednostki odpowiedzialne

Organizacje pozarządowe, działające w obszarze uzależnień

Realizatorzy

Organizacje pozarządowe, działające w obszarze uzależnień

Niezbędne zasoby

Zasoby lokalowe będące w dyspozycji organizacji pozarządowych, specjaliści w zakresie uzależnień, własne środki finansowe organizacji pożytku publicznego

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba funkcjonujących na terenie gminy organizacji pożytku publicznego realizujących wsparcie na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin: co najmniej 1
2. Liczba osób, które korzystają ze wsparcia organizacji pozarządowych, działających na rzecz profilaktyki uzależnień i działań naprawczych: średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 2)

Efekty jakościowe:

Dzięki działalności organizacji pożytku publicznego realizujących wsparcie na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, zwiększą się szanse osób uwikłanych w uzależnienie na anonimową pomoc, w tym uczestnictwo w grupach samopomocowych i/lub grupach wsparcia.

Nazwa działania/zadania

Praca socjalna z osobami uzależnionymi oraz z rodzinami osób uzależnionych

Zakres działania/zadania

Rozeznanie sytuacji rodziny i zapoznanie się z jej oczekiwaniami. Ocena sytuacji rodziny, której członkowie zmagają się z uzależnieniem (diagnoza). Określenie celów pracy socjalnej z rodziną. Budowa indywidualnego planu działania z rodziną oraz indywidualnego pakietu usług dla rodziny, z uwzględnieniem jej możliwości i uprawnień oraz zasobów wewnętrznych i zewnętrznych (rodzinnych, najbliższego środowiska zamieszkania, lokalną infrastrukturę). Realizacja planu działania. Monitorowanie i ocena rezultatów (ewaluacja).

Beneficjenci

Osoby i rodziny zagrożone lub dotknięte uzależnieniem

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

1 463 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej

Niezbędne zasoby

Wykwalifikowana kadra zatrudniona w Ośrodku Pomocy Społecznej w wymiarze wynikającym z art. 110, ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych: 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących (art. 110, ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)
2. Liczba rodzin (w tym gospodarstw jednoosobowych), w których występuje problem uzależnienia, objętych pracą socjalną w danym roku kalendarzowym: średnio 45 w roku (z założeniem odchylenia o 5)
3. Liczba zawartych w danym roku kalendarzowym kontraktów socjalnych w związku z występującym problemem uzależnienia w rodzinie (w tym w gospodarstwach jednoosobowych): średnio 15 w roku (z założeniem odchylenia o 3)
4. Liczba zakończonych i ocenionych pozytywnie, w danym roku kalendarzowym, kontraktów socjalnych w związku z występującym problemem uzależnienia w rodzinie (w tym w gospodarstwach jednoosobowych): średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 3)

Efekty jakościowe:

Dzięki realizacji pracy socjalnej z osobami uzależnionymi oraz z rodzinami osób uzależnionych zwiększą się szanse na wzrost poziomu samodzielności tych rodzin w rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnienia.

Nazwa działania/zadania

Pomoc materialna i niematerialna z systemu zabezpieczania społecznego dla osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem oraz rodzin osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem

Zakres działania/zadania

Przyznawanie świadczeń finansowych i niefinansowych, w tym w oparciu o kontrakt socjalny, dla osób uzależnionych oraz dla rodzin osób uzależnionych w związku z ich ubóstwem (m.in.: zasiłki okresowe i celowe, dożywianie, schronienie)

Beneficjenci

Osoby uzależnione dotknięte ubóstwem oraz rodziny osób uzależnionych dotknięte ubóstwem

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

4 340 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, środki pochodzące z budżetu

wojewody na realizację zadań zleconych, środki pochodzące z programów rządowych
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej
Niezbędne zasoby Zabezpieczony budżet jednostki na realizację zadań własnych, zadań zleconych oraz programów rządowych, wykwalifikowana kadra do obsługi zadań
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: 1. Liczba rodzin (w tym gospodarstw jednoosobowych), które skorzystały z pomocy materialnej z powodu ubóstwa i uzależniania (łącznie) w formie: 1.1 Zasiłku celowego: średnio 30 w roku (z założeniem odchylenia o 2) 1.2 Zasiłku okresowego: średnio 90 w roku (z założeniem odchylenia o 3) 2. Zasiłku celowego na zakup żywności (z programu „Posiłek w szkole i w domu”): średnio 70 w roku (z założeniem odchylenia o 2) 3. Liczba rodzin (w tym gospodarstw jednoosobowych) uwikłanych w uzależnienie, które skorzystały z pomocy w formie posiłku (z programu „Posiłek w szkole i w domu”): średnio 25 w roku (z założeniem odchylenia o 5) 4. Liczba osób uzależnionych, które skorzystały z zasiłku stałego: średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 2) 5. Liczba osób uzależnionych, które skorzystały ze schronienia: średnio 21 w roku (z założeniem odchylenia o 4) Efekty jakościowe: Dzięki udzieleniu pomocy finansowej i pomocy w naturze osobom uzależnionym, dotkniętym ubóstwem oraz rodzinom tych osób, także dotkniętym ubóstwem, zwiększą się szanse tych osób i rodzin na poprawę ich sytuacji materialnej, a przez to możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i wzrost poziomu jakości ich życia.

Cel operacyjny/kierunek działania 2.3 **Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie**
Nazwa działania/zadania Realizacja programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia

psychicznego, w tym programów rekomendowanych[76]
Zakres działania/zadania Organizowanie i realizacja programów profilaktycznych z określonymi grupami odbiorców, przez osoby uprawnione, w określonym czasie zależnym od rodzaju programu.
Beneficjenci Dzieci i młodzież szkolna, rodzice i specjaliści pracujący z dziećmi, jednostki lub grupy zwiększonego i wysokiego ryzyka zachowań problemowych.
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 680 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, środki finansowe pochodzące z agend rządowych (np. PARPA)
Jednostki odpowiedzialne Pełnomocnik Burmistrza ds. Uzależnienia od Alkoholu
Realizatorzy Pedagodzy szkolni, nauczyciele, stowarzyszenia i kluby sportowe, Ośrodek Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej
Niezbędne zasoby Zabezpieczony budżet na realizację zadania, wykwalifikowana kadra
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: Liczba zrealizowanych programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego: średnio 30 w roku (z założeniem odchylenia o 4), w tym: 1. Liczba rekomendowanych programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego: średnio 5 w roku (z założeniem odchylenia o 2) Efekty jakościowe: Dzięki realizacji programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego wzrastają szanse na utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia, ograniczenie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych, kontrolowanie

[76] Rekomendowane programy profilaktyki oparte są na naukowych podstawach i potwierdzonej skuteczności. **Programy zakresu promocji zdrowia psychicznego** adresowane są do dzieci i młodzieży szkolnej i mają na celu polepszenie dobrostanu psychicznego oraz wzmocnienie umiejętności życiowych. **Profilaktyka uniwersalna** to programy adresowane do różnych grup wiekowych i różnych odbiorców (w tym rodziców i specjalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą), mające na celu przeciwdziałanie pojawieniu się zachowań problemowych. **Profilaktyka selektywna** to programy adresowane do jednostek lub grup zwiększonego ryzyka, mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub zaprzestanie zachowań problemowych. **Profilaktyka wskazująca** to programy adresowane do jednostek lub osób wysokiego ryzyka, mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub zaprzestanie zachowań problemowych.

zachowań, uniemożliwienie lub utrudnienie dokonania przestępstwa.

Cel strategiczny 3

Poprawa jakości życia osób starszych, w tym samotnych

Cel operacyjny/kierunek działania 3.1 **Wspomaganie i usprawnianie działań na rzecz funkcjonowania osób starszych w dotychczasowym środowisku życia**
Nazwa działania/zadania Usługi opiekuńcze
Zakres działania/zadania Przyznawanie usług opiekuńczych, które obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Zakres, wymiar, okres oraz miejsce świadczenia usług opiekuńczych ustalane są w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy, przy uwzględnieniu sytuacji życiowej oraz potrzeb osoby, która ma zostać objęta usługami opiekuńczymi, możliwości zapewnienia pomocy i opieki przez rodzinę oraz sytuacji zdrowotnej tej osoby.
Beneficjenci Osoby samotne lub osoby w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub członkowie rodziny nie mogą takiej pomocy zapewnić.
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 6 900 00,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, dotacje celowe na realizację programów rządowych (np.75+).
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej
Niezbędne zasoby Zabezpieczony budżet na realizację zadań własnych, zabezpieczony budżet na realizację programów rządowych, wykwalifikowana kadra, zatrudniona w systemie pracy oraz wymiarze adekwatnym do zdiagnozowanych potrzeb.

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba osób starszych objęta usługami opiekuńczymi w danym roku kalendarzowym: średnio 35 w roku (z założeniem odchylenia o 4)
2. Liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych w danym roku kalendarzowym: średnio 9690 w roku (z założeniem odchylenia o 16)
3. Liczba opiekunów świadczących usługi opiekuńcze zatrudnionych w okresie realizacji Strategii: 9 z założeniem, że wraz ze wzrostem zapotrzebowania na świadczenie, wzrastać będzie zatrudnienie personelu

Efekty jakościowe:

Dzięki świadczeniu osobom starszym usług opiekuńczych, zwiększą się szanse na wzmocnienie u tych osób poczucia bezpieczeństwa fizycznego, socjalnego i społecznego oraz na jak najdłuższe pozostawanie osób starszych w ich dotychczasowym środowisku zamieszkiwania.

Nazwa działania/zadania

Zapewnienie funkcjonowania ośrodka wsparcia jakim jest dzienny dom pomocy

Zakres działania/zadania

Zapewnienie wsparcia osobom nieaktywnym zawodowo, w wieku 60 lat i więcej, poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb i możliwości seniorów. Świadczenie usług w zakresie pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, kondycji psychicznej i fizycznej, rozwijaniu kontaktów ze środowiskiem i rodziną, treningów samoobsługi i umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego oraz umiejętności i funkcjonowania w życiu społecznym. Dowóz osób niemogących samodzielnie dotrzeć do placówki dziennego pobytu oraz zapewnienie co najmniej jednego posiłku dziennie.

Beneficjenci

Mieszkańcy gminy Brzeszcze, nieaktywni zawodowo, będący w wieku 60 lat i więcej

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

3 522 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z dotacji w ramach realizowanych programów rządowych oraz środki finansowe pochodzące z budżetu gminy

Jednostki odpowiedzialne

Urząd Gminy w Brzeszczach (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)

Realizatorzy

Urząd Gminy w Brzeszczach (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)

Niezbędne zasoby

Infrastruktura stanowiąca zasób gminy, zabezpieczony budżet na realizację zadania, wykwalifikowana kadra placówki

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba zapewnionych miejsc w dziennym domu pomocy: 15
2. Liczba seniorów uczęszczających do dziennego domu pomocy na terenie gminy: średnio 11 w roku (z założeniem odchylenia o 4)
3. Liczba personelu zatrudnionego w dziennym domu pomocy: co najmniej kierownik (mogący pełnić równocześnie inną funkcję, w wymiarze odpowiadającym łącznie 1 etatowi) i co najmniej 1 pracownik na 15 osób oraz fizjoterapeuta lub terapeuta zajęciowy, lub instruktor terapii lub pielęgniarka w wymiarze czasu odpowiednim do potrzeb ośrodka, księgowa.

Efekty jakościowe:

Dzięki zapewnieniu funkcjonowania, na terenie gminy, dziennego domu pomocy, rozwija się system wsparcia dla osób starszych oraz wzrastają szanse na poprawę funkcjonowania fizycznego, psychicznego i społecznego tych osób, a także na jak najdłuższe ich pozostawanie w środowisku swojego zamieszkania.

Nazwa działania/zadania

Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowia

Zakres działania/zadania

Popularyzowanie informacji dotyczących prawidłowej diety, dostępu do usług ochrony zdrowia, rehabilitacji, zajęć sportowych dla seniorów, np. poprzez dystrybucję broszur, informatorów. Spotkania upowszechniające wiedzę z zakresu zdrowego trybu życia, spotkania ze specjalistami, np. dietetykami, rehabilitantami. Informowanie o ryzykach związanych z postępującym procesem biologicznego starzenia się, np. ryzyko upadków i sposoby zapobiegania. Realizacja programów i projektów adresowanych do seniorów (np. Korpus Wsparcia Seniorów).

Beneficjenci

Osoby starsze w rozumieniu art.4 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych, ze szczególnym uwzględnieniem osób, u których występują zaburzenia poznawcze lub ich znamiona

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

378 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeszcze do roku 2023, dotacje celowe na realizację programów rządowych (np. Korpus Wsparcia Seniorów), dotacje w ramach realizowanych programów rządowych (np. Dzienny Dom Senior+)
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych), Ośrodek Kultury, podmioty ekonomii społecznej
Niezbędne zasoby Zabezpieczony budżet na realizację zadań, infrastruktura stanowiąca zasób gminy, wykwalifikowana kadra
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia: co najmniej 2 w roku Efekty jakościowe: Dzięki realizacji przedsięwzięć z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia wśród osób starszych, w tej grupie społecznej zwiększą się szanse na identyfikację ryzyka i ich minimalizowanie albo eliminację, na modyfikację stylu życia, na przejęcie kontroli nad determinantami zdrowia.

Cel operacyjny/kierunek działania 3.2 **Ochrona i poprawa sytuacji materialnej osób starszych, w tym samotnych**
Nazwa działania/zadania Pomoc materialna i niematerialna z systemu zabezpieczania społecznego
Zakres działania/zadania Przyznawanie świadczeń finansowych i niefinansowych, dla osób starszych, w związku z ich ubóstwem (m.in.: zasiłki okresowe i celowe, dożywianie, schronienie)
Beneficjenci Osoby w wieku senioralnym, które z powodu niewystarczających środków finansowych, nie są w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych
Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

392 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, środki pochodzące z budżetu wojewody na realizację zadań zleconych, środki pochodzące z programów rządowych

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej

Niezbędne zasoby

Zabezpieczony budżet jednostki na realizację zadań własnych, zadań zleconych oraz programów rządowych, wykwalifikowana kadra do obsługi zadań

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba osób starszych (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z pomocy materialnej z powodu ubóstwa w formie:
   1.1 Zasiłku celowego: średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 4)
   1.2 Zasiłku okresowego: średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 4)
2. Zasiłku celowego na zakup żywności (z programu „Posiłek w szkole i w domu"): średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 4)
3. Liczba osób starszych (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z pomocy w formie posiłku (z programu „Posiłek w szkole i w domu"): średnio 6 w roku (z założeniem odchylenia o 2)
4. Liczba osób starszych (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z zasiłku stałego: średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 4)
5. Liczba osób starszych, które skorzystały ze schronienia: średnio 4 w roku (z założeniem odchylenia o 2)

Efekty jakościowe:

Dzięki udzieleniu pomocy finansowej i pomocy w naturze osobom starszym, dotkniętym ubóstwem, zwiększą się szanse tych osób i rodzin na poprawę ich sytuacji materialnej, a przez to możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i wzrost poziomu jakości ich życia.

Cel operacyjny/kierunek działania 3.3 **Promowanie i wspieranie włączenia społecznego osób starszych**
Nazwa działania/zadania Zajęcia edukacyjne z różnych dziedzin (technologie informatyczne, bezpieczeństwo, sport, żywienie, umiejętności społeczne itp.)
Zakres działania/zadania Organizowanie zajęć adresowanych do osób starszych, w szczególności do osób samotnych, w dowolnej sferze życia społecznego (np. technologie informatyczne, bezpieczeństwo, sport, żywienie, umiejętności społeczne), w odpowiedzi na potrzeby i preferencje tych osób oraz w oparciu o ich zasoby. Realizowanie zajęć zarówno w miejscach dziennego pobytu seniorów jak i w ich środowisku lokalnym, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
Beneficjenci Osoby starsze w rozumieniu art.4 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 251 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeszcze do roku 2023, dotacje w ramach realizowanych programów rządowych (np. Dzienny Dom Senior+, Cyfrowy Senior)
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)
Realizatorzy Ośrodek Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej, podmioty ekonomii społecznej (np. koła gospodyń wiejskich, organizacje pozarządowe)
Niezbędne zasoby Zaplecze lokalowe stanowiące zasób gminy lub podmiotów ekonomii społecznej, zabezpieczony budżet na realizację zadań, osoby posiadające kompetencje, wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia zajęć
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: Liczba zrealizowanych zajęć edukacyjnych z różnych dziedzin, adresowanych do osób starszych: co najmniej z 2 dziedzin w roku

Efekty jakościowe:

Dzięki organizowaniu i realizacji zajęć edukacyjnych dla osób starszych, zarówno w miejscu ich dziennego pobytu, jak i lokalnym środowisku, wzrastają szanse na aktywne uczestnictwo seniorów we wszystkich procesach egzystencjalnych i rozwojowych społeczeństwa, a ponadto na wzmocnienie u tych osób sprawności intelektualnej, zaradności, zapewnienie prawidłowej kondycji psychicznej i fizycznej oraz podtrzymanie więzi i komunikacji międzyludzkiej.

Nazwa działania/zadania

Wydarzenia o charakterze kulturalnym i rozrywkowym

Zakres działania/zadania

Organizowanie wydarzeń o charakterze kulturalnym i rozrywkowym adresowanych do osób starszych, w szczególności do osób samotnych, potrzebujących zachęty i wsparcia, by wyjść z domu i zadbać o własne samopoczucie. Realizacja wydarzeń zarówno w miejscu dziennego pobytu seniorów jak i w ich lokalnym środowisku.

Beneficjenci

Osoby starsze w rozumieniu art.4 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

126 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, dotacje w ramach realizowanych programów rządowych (np. Dzienny Dom Senior+)

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Kultury, Urząd Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)

Realizatorzy

Ośrodek Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej, podmioty ekonomii społecznej (np. koła gospodyń wiejskich, organizacje pozarządowe)

Niezbędne zasoby

Zaplecze lokalowe stanowiące zasób gminy lub podmiotów ekonomii społecznej, zabezpieczony budżet na realizację zadań, osoby posiadające kompetencje, wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia wydarzeń

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

Liczba zrealizowanych wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, adresowanych do osób starszych: co najmniej z 4 w roku

Efekty jakościowe: Dzięki uczestnictwu osób starszych w wydarzeniach kulturalnych i rozrywkowych rosną szanse na zminimalizowanie problemu osamotnienia i społecznej izolacji, na budowanie grup społecznych wzajemnie wspomagających się w sytuacjach trudnych, czy kryzysowych, na zaspokojenie potrzeby afiliacji, kontaktów społecznych i towarzyskich, na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i pewności siebie starszego człowieka.

Cel strategiczny 4

Poprawa jakości życia osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie

Cel operacyjny/kierunek działania 4.1 **Przeciwdziałanie lub opóźnianie momentu wystąpienia niesamodzielności wśród osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**
Nazwa działania/zadania Usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi)
Zakres działania/zadania Przyznawanie usług opiekuńczych, które obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem lub specjalistycznych usług opiekuńczych, które są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Zakres, wymiar, okres oraz miejsce świadczenia usług opiekuńczych ustalane są w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy, przy uwzględnieniu sytuacji życiowej oraz potrzeb osoby, która ma zostać objęta usługami opiekuńczymi, możliwości zapewnienia pomocy i opieki przez rodzinę oraz sytuacji zdrowotnej tej osoby.
Beneficjenci Osoby samotne lub osoby w rodzinie, które z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub członkowie rodziny nie mogą takiej pomocy zapewnić.
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 1 694 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych oraz środki finansowe

pochodzące z budżetu wojewody na realizację zadań zleconych

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej, poprzez zaangażowanie osób ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, wymienionych w §3 ust.1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych[77]

Niezbędne zasoby

Zabezpieczony budżet na realizację zadań własnych oraz zleconych, personel ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, zaangażowany w wymiarze adekwatnym do zdiagnozowanych potrzeb.

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby: średnio 7 w roku (z założeniem odchylenia o 1)
2. Liczba osób objęta specjalistycznymi usługami opiekuńczymi z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby: średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)
3. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, objęta specjalistycznymi usługami opiekuńczymi z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby: średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)
4. Liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby: średnio 1060 w roku (z założeniem odchylenia o 5)
5. Liczba godzin specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby: średnio 288 w roku (z założeniem odchylenia o 12)

Liczba godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczonych z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby: średnio 288 w roku (z założeniem odchylenia o 12)

Efekty jakościowe:

Dzięki świadczeniu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, zwiększą się szanse osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie, na wzrost poziomu ich samodzielności w zakresie zaspokajania swoich potrzeb życiowych, poprawę kondycji psychofizycznej, aktywność społeczną oraz jak najdłuższe pozostawanie w swoim środowisku rodzinnym i lokalnym.

Nazwa działania/zadania

[77] Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U.2005 nr 189 poz.1598) – stan prawny na dzień 8 listopada 2022 r.

Działalność ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jakim jest środowiskowy dom samopomocy
Zakres działania/zadania Osoby z zaburzeniami psychicznymi, w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych, wymagają pomocy w przystosowaniu do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej. Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.
Beneficjenci Osoby z przewlekłą chorobą psychiczną lub niepełnosprawnością intelektualną, które mają poważne trudności w życiu codziennym, ale mogą korzystać z postępowania rehabilitacyjnego w warunkach dziennego pobytu
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 13 094 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu powiatu, środki finansowe pochodzące z budżetu wojewody, dotacja celowa z budżetu gminy
Jednostki odpowiedzialne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
Realizatorzy Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, Ośrodek Pomocy Społecznej
Niezbędne zasoby Zasób lokalowy należący do gminy, zabezpieczony budżet (powiat, gmina), wykwalifikowana kadra
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: 1. Ilość miejsc zapewnionych w funkcjonującym na terenie gminy, środowiskowym domu samopomocy: co najmniej 13 2. Ilość osób, która skorzystała z usług funkcjonującego na terenie gminy, środowiskowego domu samopomocy: średnio 16 w roku (z założeniem, że jednocześnie nie więcej niż 13)

Efekty jakościowe:

Dzięki uczestnictwu w zajęciach środowiskowego domu samopomocy osób z przewlekłą chorobą psychiczną lub niepełnosprawnością intelektualną, które mają poważne trudności w życiu codziennym, wzrastają ich szanse na podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności samodzielnego funkcjonowania, zaradności życiowej, wydłużanie okresów remisji choroby, aktywność społeczną i zawodową, a przez to poprawę jakości życia.

Cel operacyjny/kierunek działania 4.2

Optymalny dobór typu i trybu wsparcia do potrzeb osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie

Nazwa działania/zadania

Zapewnienie osobom długotrwale lub ciężko chorym, opieki w warunkach domowych

Zakres działania/zadania

Świadczenia zdrowotne udzielane w domu, tj.:

- świadczenia pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej (warunki niezbędne do objęcia opieką to złożona deklaracja wyboru pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej oraz zgłoszenie osobiste lub telefoniczne konieczności objęcia opieką) oraz pielęgniarska opieka długoterminowa (pielęgniarka wykonuje czynności wynikające ze zleceń lekarskich oraz z ustalonego planu pielęgnacji).

Pielęgniarka w opiece domowej, w szczególności, leczy rany i odleżyny, zmienia opatrunki, wymienia cewniki, podaje leki, podłącza kroplówki, robi zastrzyki.

- wizyty domowe lekarza podstawowej opieki zdrowotnej
- rehabilitacja domowa

Świadczenia socjalne i usługi społeczne, tj. świadczenia finansowe, usługi opiekuńcze, praca socjalna, pomoc psychologiczna, przystosowanie mieszkania w sposób ułatwiający funkcjonowanie osobie niesamodzielnej, z poszanowaniem jej poczucia bezpieczeństwa i przyzwyczajenia do otoczenia (np. demontaż progów, przestawienie lub usunięcie elementów umeblowania, zastąpienie dywanów wykładzinami, wanny – brodzikiem, zastosowanie uchwytów i poręczy, zastosowanie oznaczeń i opisów ułatwiających orientację w rozmieszczeniu pomieszczeń i wyposażenia, zabezpieczenie narzędzi i urządzeń mogących stanowić zagrożenie, specjalistyczne łóżko).

Beneficjenci

Osoby przewlekle lub ciężko chore przebywające w domu, niewymagające hospitalizacji, ale ze względu na istniejące problemy zdrowotne wymagające systematycznego wsparcia

Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 1 985 000,00 zł
Źródła finansowania Narodowy Fundusz Zdrowia, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych,
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizatorzy Podmioty lecznicze funkcjonujące na terenie gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej
Niezbędne zasoby Zabezpieczony budżet jednostek realizujących świadczenia, wykwalifikowany personel świadczący usługi, wsparcie sąsiedzkie, wolontariusze
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: Liczba osób długotrwale lub ciężko chorych, u których świadczona była opieka domowa, obejmująca co najmniej 1 usługę zdrowotną i 1 usługę społeczną: średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 2) Efekty jakościowe: Dzięki zapewnieniu systematycznego wsparcia w domu osób długotrwale lub ciężko chorych, wzrosną szanse na tych osób na maksymalne usprawnienie, wzmocnienie ich wydolności fizycznej i psychicznej, mobilizację ich własnych sił i własnej woli oraz zminimalizowanie dyskomfortu wynikającego z chronicznej choroby i bólu.
Nazwa działania/zadania Pomoc osobom długotrwale lub ciężko chorym, w skorzystaniu z placówki zapewniającej całodobową opiekę
Zakres działania/zadania Świadczenia udzielane są w warunkach stacjonarnych (w zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym lub opiekuńczo – leczniczym) w sytuacji, gdy osoby przewlekle chore oraz te, które przebyły leczenie szpitalne i mają ukończony proces diagnozowania, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego, a nie wymagają dalszej hospitalizacji w oddziale szpitalnym, ale ze względu na stan zdrowia i niesprawność fizyczną są niesamodzielni w samoopiece i samopielęgnacji. Zadaniem zakładu opiekuńczego jest udzielanie świadczeń gwarantowanych, odpowiednio do stanu zdrowia pacjenta. Osoby przebywające w zakładzie opiekuńczym ponoszą koszty wyżywienia

i zakwaterowania. Koszty badań, leków, wyrobów medycznych, środków pomocniczych (np. peiluchomajtki, cewniki, worki stomijne) i produktów leczniczych, zastosowanych w trakcie świadczeń ponosi zakład. Za zgodą lekarza oraz kierownika zakładu opiekuńczego, osobie tam przebywającej może zostać udzielona przepustka, a na okres jej trwania, zakład opiekuńczy wyposaża pacjenta w leki oraz wyroby medyczne.

Beneficjenci

Osoby, które ze względu na stan zdrowia, wymagają całodobowych świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych, rehabilitacyjnych oraz kontynuacji leczenia, a nie wymagają hospitalizacji w oddziale szpitalnym.

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

1 175 000,00 zł

Źródła finansowania

NFZ (koszty utrzymania placówki zapewniającej całodobową opiekę), środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych (personel pomocy społecznej)

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej

Niezbędne zasoby

Wykwalifikowana kadra zorientowana w lokalnych problemach społecznych oraz katalogu gwarantowanych usług dla osób długotrwale lub ciężko chorych (w szczególności samotnych)

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

Liczba osób długotrwale lub ciężko chorych, którym udzielono pomocy w dostępie do placówki zapewniającej całodobową opiekę: średnio 3 w roku (z założeniem odchylenia o 1)

Efekty jakościowe:

Dzięki udzieleniu pomocy osobom długotrwale lub ciężko chorym, w szczególności samotnym, w dostępie do placówek zapewniających całodobową opiekę, wzrastają szanse na przewrócenie tym osobom możliwie jak największej sprawności fizycznej i psychicznej, aby umożliwić im powrót do domu i normalnego, samodzielnego lub wspieranego funkcjonowania.

Cel operacyjny/kierunek działania 4.3 **Zapobieganie alienacji społecznej osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**
Nazwa działania/zadania Zapewnienie osobom długotrwale lub ciężko chorym kontaktu z otoczeniem
Zakres działania/zadania Zapewnienie kontaktu z ludźmi oraz dostępu do bieżących informacji, uwzględniających zainteresowania i wolę chorego, np. poprzez zaangażowanie wolontariuszy, sąsiadów, osób duchownych, udostępnienie prasy, radia, telewizji, umożliwienie uczestnictwa w wydarzeniach okolicznościowych (np. spotkanie wigilijne). Wszelka oferowana pomoc w zakresie zapewniania kontaktu z otoczeniem odbywa się z poszanowaniem autonomii osoby chorej, czyli samostanowienia o sobie w obszarze niezależnego myślenia, swobodnego decydowania i działania.
Beneficjenci Osoby przewlekle lub ciężko chore, które ze względu na stan zdrowia stale przebywają w domu
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 406 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych (personel pomocy społecznej)
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej
Niezbędne zasoby Wykwalifikowana kadra zorientowana w lokalnych problemach społecznych oraz możliwościach i zaangażowaniu społeczności lokalnej w świadczenie pomocy na rzecz osób potrzebujących
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: Liczba osób, długotrwale lub ciężko chorych, stale przebywających w domu, którym zapewniono kontakt z otoczeniem w wybranej przez nie formie: średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 2) Efekty jakościowe: Dzięki zapewnieniu osobom przewlekle lub ciężko chorym, które ze względu na stan zdrowia stale przebywają w domu, za ich zgodą, kontaktu z otoczeniem, zwiększą się szanse na zminimalizowanie doznania osamotnienia i społecznej izolacji, a przez to na wzmocnienie u tych osób poczucia

godności osobistej i podmiotowego traktowania.

Cel strategiczny 5

Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów

Cel operacyjny/kierunek działania 5.1 **Dostosowanie form pomocy do zróżnicowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, umożliwiających im jak najdłuższe pozostawanie w środowisku własnego zamieszkania**
Nazwa działania/zadania Asystencja osobista dla osób z niepełnosprawnościami
Zakres działania/zadania Asystencja osobista to wsparcie osoby z niepełnosprawnością, dostosowane do jej potrzeb. Osobę z niepełnosprawnością w sprawach lub czynnościach, których nie jest w stanie sama załatwić lub wykonać, wspiera asystent. Asystent jest zobowiązany do takiego postępowania, żeby działania człowieka, na rzecz którego świadczy usługi, nie były determinowane przez indywidualne poglądy czy preferencje asystenta. Jako przykłady takiego wsparcia wymienia się m.in.: pomoc przy czynnościach higieny osobistej, odpowiednie ułożenie lub zmiana pozycji podczas snu, prowadzenie gospodarstwa domowego oraz poruszanie się poza mieszkaniem, dostęp do dóbr kultury czy załatwianie spraw urzędowych.
Beneficjenci Osoby z niepełnosprawnościami
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 2 465 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z Funduszu Solidarnościowego (programy rządowe), środki finansowe pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki finansowe na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem osób legitymujących się stosownym wykształceniem, posiadających doświadczenie i umiejętności umożliwiające świadczenie usług na poziomie

oczekiwanym przez ich odbiorcę

Niezbędne zasoby

Zabezpieczony budżet na realizację zadań, wykwalifikowana kadra do obsługi zadania oraz usługodawcy spełniający kryteria, określone w danym programie lub projekcie.

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba osób z niepełnosprawnościami, która skorzystała z usług asystenta osobistego: średnio 13 osób (z założeniem odchylenia o 2), w tym:
   1.1 osoby dorosłe: średnio 10 osób (z założeniem odchylenia o 1)
   1.2 dzieci do 16 roku życia: średnio 3 osoby (z założeniem odchylenia o 1)
2. Liczba zrealizowanych godzin usług asystencji osobistej: średnio 4527 w roku (z założeniem odchylenia o 30), w tym:
   2.1 dla osób dorosłych: średnio 3802 (z założeniem odchylenia o 20
   2.2 dla dzieci do 16 roku życia: średnio 725 (z założeniem odchylenia o 20)

Efekty jakościowe:

Dzięki rozpowszechnieniu i wdrożeniu usług asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami zwiększą się szanse tych osób na prowadzenie bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia.

Nazwa działania/zadania

Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Zakres działania/zadania

Przyznawanie specjalistycznych usług opiekuńczych, które są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Zakres, wymiar, okres oraz miejsce świadczenia usług opiekuńczych ustalane są w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy, przy uwzględnieniu sytuacji życiowej oraz potrzeb osoby, która ma zostać objęta usługami opiekuńczymi, możliwości zapewnienia pomocy i opieki przez rodzinę oraz sytuacji zdrowotnej tej osoby.

Beneficjenci

Osoby z niepełnosprawnościami

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

289 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z budżetu wojewody, środki finansowe pochodzące z budżetu gminy,

środki finansowe na realizację programów rządowych, środki finansowe na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem osób ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym

Niezbędne zasoby

Zabezpieczony budżet na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz zadań własnych, wykwalifikowana kadra do realizacji usług oraz do obsługi zadania.

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba osób, która skorzystała ze specjalistycznych usług opiekuńczych: 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1), w tym:
   1.1 osoby dorosłe: 1 w roku
   1.2 dzieci do 16 roku życia: 1 w roku
2. Liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w roku kalendarzowym: 312 w roku (z założeniem odchylenia o 26), w tym:
   2.1 dla osób dorosłych: 156 w roku (z założeniem odchylenia o 13)
3. dla dzieci do 16 roku życia: 156 w roku (z założeniem odchylenia o 13)
4. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, która skorzystała ze specjalistycznych usług opiekuńczych: 4 w roku (z założeniem odchylenia o 2), w tym:
   4.1 osoby dorosłe: 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)
   4.2 dzieci do 16 roku życia: 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)
5. Liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi: średnio 2172 (z założeniem odchylenia o 36), w tym:
   5.1 dla osób dorosłych: średnio 312 (z założeniem odchylenia o 26)
   5.2 dla dzieci do 16 roku życia: średnio 1860 (z założeniem odchylenia o 10)

Efekty jakościowe:

Dzięki świadczeniu wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom z niepełnosprawnościami lub schorzeniami, w tym z zaburzeniami psychicznymi, utrudniającymi im albo uniemożliwiającymi samodzielne funkcjonowanie, zwiększą się szanse tych osób na zaspokojenie ich szczególnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia, możliwie jak najwyższą partycypację tych osób w wykonywanie poszczególnych czynności, a przez to poprawę jakości ich życia.

Nazwa działania/zadania Pomoc materialna z systemu zabezpieczenia społecznego, przy uwzględnieniu problemu niepełnosprawności
Zakres działania/zadania Przyznawanie dla osób z niepełnosprawnościami, świadczeń finansowych i w naturze, w związku z niewystarczającymi środkami na zaspokojenie ich potrzeb wynikających między innymi z niepełnosprawności (m.in.: zasiłki okresowe i celowe, posiłki, schronienie)
Beneficjenci Osoby z niepełnosprawnościami
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 392 000,00 zł
Źródła finansowania Środki pochodzące z budżetu gminy na realizację zadań własnych, środki pochodzące z budżetu wojewody na realizację zadań zleconych, środki pochodzące z programów rządowych
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej
Niezbędne zasoby Zabezpieczony budżet jednostki na realizację zadań własnych, zadań zleconych oraz programów rządowych, wykwalifikowana kadra do obsługi zadań
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: 1. Liczba osób z niepełnosprawnościami (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z pomocy materialnej w formie: 1.1 Zasiłku celowego: średnio 50 w roku (z założeniem odchylenia o 5) 1.2 Zasiłku okresowego: średnio 30 w roku (z założeniem odchylenia o 5) 2. Zasiłku celowego na zakup żywności (z programu „Posiłek w szkole i w domu”): średnio 50 w roku (z założeniem odchylenia o 5) 3. Liczba osób z niepełnosprawnościami (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z pomocy w formie posiłku (z programu „Posiłek w szkole i w domu”): średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 3) 4. Liczba osób z niepełnosprawnościami (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie),

które skorzystały z zasiłku stałego: średnio 40 w roku (z założeniem odchylenia o 1)

5. Liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały ze schronienia: średnio 8 w roku (z założeniem odchylenia o 2)

Efekty jakościowe:

Dzięki udzieleniu pomocy finansowej i pomocy w naturze osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności dotkniętym ubóstwem, zwiększą się szanse tych osób na poprawę ich sytuacji materialnej, a przez to możliwość zaspokajania potrzeb życiowych i wzrost poziomu jakości ich życia.

Cel operacyjny/kierunek działania 5.2

Udostępnianie rozwiązań wspierających i ułatwiających życie opiekunów osób z niepełnosprawnościami

Nazwa działania/zadania

Wsparcie wytchnieniowe dla opiekunów osób niesamodzielnych

Zakres działania/zadania

Opieka wytchnieniowa to doraźne, czasowe zastąpienie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niesamodzielnymi, poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa z uwagi na doświadczanie długotrwałych i negatywnych obciążeń wynikających z tej opieki. Dzięki temu wsparciu, osoby zaangażowane na co dzień w świadczenie opieki, dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek, regenerację, czy załatwienie niezbędnych spraw. Usługi opieki wytchnieniowej mogą także służyć okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków. Usługi opieki wytchnieniowej realizowane są na rzecz osoby z niepełnosprawnością i wskutek jej decyzji lub decyzji opiekuna prawnego, a nie dla poszczególnych członków rodziny osoby z niepełnosprawnością, zatem są prowadzone z zachowaniem podmiotowości osób z niepełnosprawnością oraz ich niezależności.

Beneficjenci

Opiekunowie osób z niepełnosprawnościami (dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności), którzy mieszkają z tymi osobami i sprawują nad nimi całodobową opiekę.

Czas realizacji

Od 2022 r. do 2031 r.

Szacunkowy koszt

1 006 000,00 zł

Źródła finansowania

Środki finansowe pochodzące z Funduszu Solidarnościowego (programy rządowe), środki finansowe na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego

Jednostki odpowiedzialne

Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy

Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem osób legitymujących się stosownym wykształceniem, posiadających doświadczenie i umiejętności umożliwiające świadczenie usług na poziomie oczekiwanym przez ich odbiorcę

Niezbędne zasoby

Zabezpieczony budżet na realizację zadań, wykwalifikowana kadra do obsługi zadania oraz usługodawcy spełniający kryteria, określone w danym programie lub projekcie.

Planowane efekty ilościowe i jakościowe

Efekty ilościowe:

1. Liczba osób będących opiekunami osób niesamodzielnych, która skorzystała z usług opieki wytchnieniowej: średnio 11 w roku (z założeniem odchylenia o 2), w tym:
   1.1 z usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego: średnio 9 w roku (z założeniem odchylenia o 2)
2. z usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego: średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)
3. Liczba godzin usług opieki wytchnieniowej, zrealizowanych w ramach pobytu dziennego: średnio 1680 w roku (z założeniem odchylenia o 20)
4. Liczba dni usług opieki wytchnieniowej, zrealizowanych w ramach pobytu całodobowego: średnio 21 w roku (z założeniem odchylenia o 7)

Efekty jakościowe:

Dzięki rozpowszechnieniu i wdrożeniu usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących stałą, całodobową opiekę nad osobami niesamodzielnymi, zwiększą się szanse opiekunów na ich czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek, regenerację i załatwienie osobistych spraw.

Cel operacyjny/kierunek działania 5.3

Włączanie opiekunów osób z niepełnosprawnościami do dyskursu nad lokalnymi programami społecznymi

Nazwa działania/zadania Konsultacje społeczne z opiekunami i członkami rodzin osób z niepełnosprawnościami, w sprawach lokalnych programów społecznych
Zakres działania/zadania Prowadzenie konsultacji społecznych i konwersacji z opiekunami osób z niepełnosprawnościami, w sprawach lokalnych programów społecznych, w szczególności adresowanych do osób niesamodzielnych, gwarantuje przygotowanie kompleksowej i odpowiadającej na najważniejsze potrzeby obu grup oferty wsparcia.
Beneficjenci Opiekunowie i członkowie rodzin osób z niepełnosprawnościami
Czas realizacji Od 2022 r. do 2031 r.
Szacunkowy koszt 63 000,00 zł
Źródła finansowania Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy, środki finansowe pochodzące z Funduszu Solidarnościowego (programy rządowe), środki finansowe na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego
Jednostki odpowiedzialne Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)
Realizatorzy Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych), organizacje pozarządowe, Ośrodek Kultury
Niezbędne zasoby Zabezpieczony budżet na realizację zadania, personel odpowiedzialny za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji społecznych
Planowane efekty ilościowe i jakościowe Efekty ilościowe: Liczba zrealizowanych konsultacji społecznych z udziałem opiekunów i członków rodzin osób z niepełnosprawnościami: co najmniej 1 w okresie realizacji Strategii Efekty jakościowe: Dzięki włączeniu opiekunów i członków rodzin osób z niepełnosprawnościami w proces projektowania lokalnych programów społecznych, adresowanych do osób niesamodzielnych z uwagi na niepełnosprawność, wzrosną szanse na przygotowanie adekwatnej do potrzeb tej grupy społecznej, oferty wsparcia.

VIII. Monitoring i ewaluacja SRPS

Koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022 – 2031 będzie Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeszczach. Poszczególne zadania Strategii wdrażane będą przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Źródłami informacji o realizowanej Strategii są monitoring i ewaluacja. To narzędzia, które mają informować o tym, czy koncepcja jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i przynosi zakładane efekty.

„Monitorowanie projektu jest to rejestrowanie postępów prac, analiza tempa i kierunku, w którym zmierza projekt. Pojęciem zbliżonym do kontroli i monitorowania jest pojęcie ewaluacji. Ewaluacja jest to próba spojrzenia na projekt i sposób zarządzania nim w szerszej perspektywie.” [78]

„Ewaluacja to systematyczne badanie, prowadzone z użyciem zróżnicowanych metod, złożone ze zbierania danych, analizy, oceny oraz informowania o wynikach. Jego celem jest oszacowanie (w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów) jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania interwencji publicznych.”[79]

Monitoring Strategii będzie wykonywany przez cały okres jej trwania, na zakończenie każdego roku kalendarzowego i będzie polegał na śledzeniu postępów w procesie działań na rzecz przyjętych celów. Stała kontrola postępu prac pozwoli, w razie konieczności, skutecznie reagować i podejmować działania korygujące lub aktualizacyjne, adekwatne do określonych warunków w określonym czasie. Do oceny wdrożenia sformułowanych w Strategii zadań zostaną wykorzystane, wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitorowania. Informacje zbierane w trakcie monitoringu zostaną również zastosowane do przeprowadzenia ewaluacji projektu.

Ewaluacja Strategii pozwoli zweryfikować, czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy te rezultaty przełożyły się na realizację celów Programu. Pierwszą ewaluację planuje się przeprowadzić po 3 latach realizacji Strategii.

[78] Źródło: http://zarzadzanieprojektami.it/25.html (stan na dzień 04.12.2022 r.)
[79] Źródło: https://www.ewaluacja.gov.pl/media/11102/Poradnik_ewaluacji.pdf (stan na dzień 04.12.2022 r.)

Monitoring i ewaluacja będą odbywać się w oparciu o sprawozdawczość, a procesy te przeprowadzać będzie zespół powołany zarządzeniem Burmistrza Brzeszcz.

IX. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022 – 2031 przyniesie wzrost poziomu aktywności także innych niż pomoc społeczna podmiotów, w zakresie rozwiazywania problemów społecznych, zacieśnienie współpracy i niezakłócony przepływ informacji między tymi podmiotami, poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, poprawę dostępu do ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji, wieku, choroby czy niepełnosprawności, rozwój lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia mieszkańców, wzrost poziomu aktywności własnej obywateli, w tym na rzecz własnych rodzin oraz najbliższego otoczenia oraz wzrost atrakcyjności gminy Brzeszcze , jako miejsca przyjaznego dla wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, stan zdrowia i zamożności.

X. Zakończenie

Czas obowiązywania poprzedniej Strategii upłynął z dniem 31 grudnia 2021 r. Nadszedł moment, by wyznaczyć nowe cele i kierunki działań dostosowane do obecnej rzeczywistości społecznej oraz dostępnych zasobów gminy. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że niezwłocznie należy skupić się na rodzinie, która z różnych przyczyn przeżywają trudności w pełnieniu swoich funkcji, na prewencji w zakresie uzależnień, na wsparciu osób starszych, w tym samotnych, długotrwale lub ciężko chorych, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów. Zdiagnozowane dylematy wzajemnie się przenikają, są ze sobą powiązane lub wynikają z siebie, a ze swojej natury nie stanowią konkretnych, pojedynczych okoliczności. Każdy z nich ma swoje źródła i konsekwencje. Realizacja Strategii powinna przyczynić się do tworzenia w gminie Brzeszcze nowej polityki społecznej, mającej na celu skuteczne zapobieganie eskalacji zidentyfikowanych problemów, dlatego należy dążyć do zaangażowania w jej współtworzenie podmiotów publicznych, podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej, podmiotów sektora prywatnego oraz lokalną społeczność. Koncepcja przedstawiona w przedmiotowym dokumencie powinna inspirować do aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na rozwój i realizację przedsięwzięć zmierzających do osiągania założonych celów. Strategia jest dokumentem dynamicznym, dlatego może i będzie podlegać okresowej weryfikacji i koniecznym modyfikacjom wynikającym z zachodzących nieustannie zmian społecznych i ekonomicznych, rozeznanych potrzeb, wymogów prawa i lokalnych możliwości. W podjęciu wyznaczonych kierunków działań przyjmuje się podejście nastawione na wzmacnianie aktywnych

postaw, wdrażanie zintegrowanego modelu pomagania oraz partnerskich działań instytucji i podmiotów w tworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Załączniki:

1. Arkusz monitorowania realizacji celów, kierunków działań/zadań oraz planowanych efektów ilościowych
2. Arkusz monitorowania realizacji celów, kierunków działań/zadań oraz planowanych efektów jakościowych

Arkusz monitorowania realizacji celów, kierunków działań/zadań oraz planowanych efektów ilościowych

Cel strategiczny 1: **Wspieranie rodzin w kryzysie, przeżywających trudności w pełnieniu swych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży**				
Cel operacyjny/kierunek działania 1.1: **Pomoc w identyfikacji i likwidacji przyczyn dysfunkcji w rodzinie**				
Nazwa działania/zadania: **Poradnictwo specjalistyczne**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, objętych poradnictwem w ośrodku pomocy społecznej	Ilość	około 25 w roku	średnio 30 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Liczba rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, objętych poradnictwem w Punkcie Konsultacyjno – Terapeutycznym	Ilość	około 40 w roku	średnio 65 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	Dane Punktu Konsultacyjno - Terapeutycznego
Cel operacyjny/kierunek działania 1.2: **Wspomaganie i usprawnianie systemu pomocy rodzinie, dzieciom i młodzieży**				
Nazwa działania/zadania: **Praca socjalna w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych	Ilość	1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000	1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

		mieszkańców lub na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących (art. 110, ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)	mieszkańców lub na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących (art. 110, ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)	
Liczba rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, objętych pracą socjalną	Ilość	8	średnio 16 w roku (z założeniem odchylenia o 4)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Nazwa działania/zadania: **Asystent rodziny jako osoba wspierająca rodzinę naturalną/biologiczną**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	Ilość	1 asystent na nie więcej niż 15 rodzin, z którymi prowadzi pracę w tym samym czasie (art. 15, ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy	1 asystent na nie więcej niż 15 rodzin, z którymi prowadzi pracę w tym samym czasie (art. 15, ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

		zastępczej)	zastępczej)	
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny:	Ilość	26, z założeniem, że 1 asystent prowadzi pracę z nie więcej niż 15 rodzinami w tym samym czasie	średnio 26 w roku, z założeniem, że 1 asystent prowadzi pracę z nie więcej niż 15 rodzinami w tym samym czasie	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na swój wniosek, które zakończyły współpracę z asystentem	Ilość	1	średnio 3 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w których doszło do oddzielenia dziecka od rodziny naturalnej/biologicznej	Ilość	2	0	
Odsetek rodzin objętych wsparciem asystenta, do których powróciło/ły dziecko/i umieszczone w systemie pieczy zastępczej	%	0	średnio 30	
Nazwa działania/zadania: **Opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba opracowanych i realizowanych trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny w okresie	Ilość	1	4	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Odsetek zadań zrealizowanych w ciągu roku kalendarzowego, w stosunku do zadań zaplanowanych na dany rok kalendarzowy w PWR	%	100	100	
Nazwa działania/zadania: **Wsparcie materialne rodzin**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba rodzin objętych finansową pomocą społeczną z tytułu ubóstwa	Ilość	110	średnio 140 w roku	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

			(z założeniem odchylenia o 10)	
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu	Ilość	64	średnio 160 w roku (z założeniem odchylenia o 10)	
Liczba osób korzystających z posiłku w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”	Ilość	76	średnio 80 w roku (z założeniem odchylenia o 10)	
Liczba dzieci objętych wsparciem w formie stypendium szkolnego	Ilość	19	średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Liczba dzieci objętych wsparciem w formie zasiłku szkolnego	Ilość	3	średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	
Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem w formie:				
1. zasiłku rodzinnego	Ilość	245	średnio 240 w roku (z założeniem odchylenia o 10)	
2. jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka	Ilość	88	średnio 80 w roku (z założeniem odchylenia o 8)	
3. świadczenia rodzicielskiego	Ilość	54	średnio 65 w roku (z założeniem	

			odchylenia o 5)	
4. zasiłku pielęgnacyjnego	Ilość	139	średnio 170 w roku (z założeniem odchylenia o 10)	
5. świadczenia pielęgnacyjnego	Ilość	59	średnio 70 w roku (z założeniem odchylenia o 6)	
6. jednorazowego świadczenia z ustawy „Za życiem”	Ilość	2	średnio 5 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	
Liczba osób uprawnionych do funduszu alimentacyjnego	Ilość	111	średnio 80 w roku (z założeniem odchylenia o 8)	
Liczba rodzin korzystających z bonu żłobkowego	Ilość	29	średnio 55 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	Ilość	86	średnio 120 w roku (z założeniem odchylenia o 10)	
Liczba rodzin korzystających z dodatku energetycznego	Ilość	31	średnio 35 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Nazwa działania/zadania: **Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie**				

Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba opracowanych i realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w okresie 2022-2031	Ilość	1	2	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Odsetek zadań zrealizowanych w ciągu roku kalendarzowego, w stosunku do zadań zaplanowanych na dany rok kalendarzowy w PPPWR	%	80	100	
Nazwa działania/zadania: **Zapewnienie funkcjonowania placówki wsparcia dziennego**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie gminy	Ilość	1	co najmniej 1	Dane Urzędu Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)
Liczba miejsc w placówce wsparcia dziennego	Ilość	15	co najmniej 15	
Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do placówki wsparcia dziennego na terenie gminy w ciągu roku	Ilość	13	co najmniej 15	
Cel operacyjny/kierunek działania 1.3: **Kształtowanie nawyków i zachowań sprzyjających trwałości rodziny oraz osobistemu zdrowiu i bezpieczeństwu jej członków**				
Nazwa działania/zadania: **Kampania edukacyjna na rzecz wzmacniania wartości rodziny**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zrealizowanych kampanii edukacyjnych	Ilość	1 na rok	co najmniej 1 na rok	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej, dane Pełnomocnika Burmistrza do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Nazwa działania/zadania: **Lokalne wydarzenia rozrywkowe dla rodzin**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zorganizowanych wydarzeń rozrywkowych, adresowanych do	Ilość	co najmniej 4 na	co najmniej 4 na	Dane Ośrodka Kultury

rodzin		rok	rok	
Nazwa działania/zadania: **Propagowanie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zdrowej diety**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zrealizowanych przedsięwzięć promujących zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i zdrową dietę	Ilość	co najmniej 6 na rok	co najmniej 6 na rok	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej, Pełnomocnika Burmistrza do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Kultury, organizacji pozarządowych działających w przedmiotowym obszarze
Nazwa działania/zadania: **Kształtowanie kultury bezpieczeństwa rodziny i jej członków**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu kształtowania kultury bezpieczeństwa rodziny i jej członków	Ilość	0	co najmniej 1 na rok	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej, instytucji systemu oświaty, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policji, Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Cel strategiczny 2: **Wspieranie osób i rodzin w kryzysie, zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem**				
Cel operacyjny/kierunek działania 2.1: **Pomoc w identyfikacji i likwidacji przyczyn dysfunkcji w rodzinie**				

Nazwa działania/zadania: **Poradnictwo specjalistyczne**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba rodzin z problemem uzależnienia, objętych poradnictwem w ośrodku pomocy społecznej	Ilość	42	średnio 45 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Liczba rodzin z problemem uzależnienia, objętych poradnictwem w punkcie konsultacyjno – terapeutycznym	Ilość	31	średnio 55 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	Dane Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Liczba osób/rodzin z problemem uzależnienia, objętych poradnictwem w poradni leczenia uzależnień	Ilość	186	średnio 200 w roku (z założeniem odchylenia o 10)	Dane Poradni Leczenia Uzależnień
Liczba osób z problemem uzależnienia, objętych poradnictwem gminnej komisji rozwiazywania problemów alkoholowych	Ilość	40	średnio 65 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	Dane Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Cel operacyjny/kierunek działania 2.2: **Wspomaganie i usprawnianie systemu pomocy osobom i rodzinom zagrożonym lub dotkniętym uzależnieniem**				
Nazwa działania/zadania: **Opracowanie i realizacja gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba uchwalonych gminnych programów profilaktyki i rozwiazywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii:	Ilość	1	co najmniej 3 czteroletnie programy w okresie realizacji Strategii (art. 4^1	Dane Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

			ust.2a ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych ustaw (Dz.U.2021 poz.2469)	
Odsetek zadań zrealizowanych w ciągu roku kalendarzowego, w stosunku do zadań zaplanowanych na dany rok kalendarzowy w PPiRPAiPN	%	80	100	
Nazwa działania/zadania: **Wyspecjalizowana pomoc dla osób, które zmagają się z problemem uzależnienia**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób uzależnionych, objętych wyspecjalizowaną pomocą w podmiocie leczniczym	Ilość	151	średnio 160 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	Dane Poradni Leczenia Uzależnień
Liczba członków rodzin osób uzależnionych, objętych wyspecjalizowaną pomocą w podmiocie leczniczym	Ilość	35	średnio 40 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Nazwa działania/zadania: **Działalność organizacji pożytku publicznego realizującej wsparcie na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba funkcjonujących na terenie gminy organizacji pożytku publicznego realizujących wsparcie na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin	Ilość	1	co najmniej 1	Dane organizacji pozarządowych, działających na rzecz
Liczba osób, które korzystają ze wsparcia organizacji pozarządowych,	Ilość	10	średnio 10 w	

działających na rzecz profilaktyki uzależnień i działań naprawczych			roku (z założeniem odchylenia o 2)	profilaktyki uzależnień i działań naprawczych
Nazwa działania/zadania: **Praca socjalna z osobami uzależnionymi oraz z rodzinami osób uzależnionych**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych	Ilość	1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących (art. 110, ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)	1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących (art. 110, ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Liczba rodzin (w tym gospodarstw jednoosobowych), w których występuje problem uzależnienia, objętych pracą socjalną w danym roku kalendarzowym	Ilość	42	średnio 45 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Liczba zawartych w danym roku kalendarzowym kontraktów socjalnych w związku z występującym problemem uzależnienia w rodzinie (w tym w gospodarstwach jednoosobowych)	Ilość	12	średnio 15 w roku (z założeniem	

			odchylenia o 3)	
Liczba zakończonych i ocenionych pozytywnie, w danym roku kalendarzowym, kontraktów socjalnych w związku z występującym problemem uzależnienia w rodzinie (w tym w gospodarstwach jednoosobowych)	Ilość	4	średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 3)	
Nazwa działania/zadania: **Pomoc materialna i niematerialna z systemu zabezpieczania społecznego dla osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem oraz rodzin osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba rodzin (w tym gospodarstw jednoosobowych), które skorzystały z pomocy materialnej z powodu ubóstwa i uzależniania (łącznie) w formie:				
1. Zasiłku celowego	Ilość	28	średnio 30 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
2. Zasiłku okresowego	Ilość	87	średnio 90 w roku (z założeniem odchylenia o 3)	
3. Zasiłku celowego na zakup żywności (z programu „Posiłek w szkole i w domu”)	Ilość	68	średnio 70 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	
Liczba rodzin (w tym gospodarstw jednoosobowych) uwikłanych w uzależnienie, które skorzystały z pomocy w formie posiłku (z programu „Posiłek w szkole i w domu”)	Ilość	21	średnio 25 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Liczba osób uzależnionych, które skorzystały z zasiłku stałego	Ilość	9	średnio 10 w roku	

			(z założeniem odchylenia o 2)	
Liczba osób uzależnionych, które skorzystały ze schronienia	Ilość	25	średnio 21 w roku (z założeniem odchylenia o 4)	
Cel operacyjny/kierunek działania 2.3: **Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie**				
Nazwa działania/zadania: **Realizacja programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego, w tym programów rekomendowanych**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zrealizowanych programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego, w tym:	Ilość	16	średnio 30 w roku (z założeniem odchylenia o 4)	Dane Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
1. Liczba rekomendowanych programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego	Ilość	1	średnio 5 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	
Cel strategiczny 3: **Poprawa jakości życia osób starszych, w tym samotnych**				
Cel operacyjny/kierunek działania 3.1: **Wspomaganie i usprawnianie działań na rzecz funkcjonowania osób starszych w dotychczasowym środowisku życia**				
Nazwa działania/zadania: Usługi opiekuńcze				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób starszych objęta usługami opiekuńczymi w danym roku kalendarzowym	Ilość	31	średnio 35 w roku (z założeniem	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

			odchylenia o 4)	
Liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych w danym roku kalendarzowym	Ilość	9610	średnio 9690 w roku (z założeniem odchylenia o 16)	
Liczba opiekunów świadczących usługi opiekuńcze zatrudnionych w okresie realizacji Strategii	Ilość	7	9 z założeniem, że wraz ze wzrostem zapotrzebowania na świadczenie, wzrastać będzie zatrudnienie personelu	
Nazwa działania/zadania: **Zapewnienie funkcjonowania ośrodka wsparcia jakim jest dzienny dom pomocy**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zapewnionych miejsc w dziennym domu pomocy	Ilość	15	15	Dane Urzędu Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych)
Liczba seniorów uczęszczających do dziennego domu pomocy na terenie gminy	Ilość	11	średnio 11 w roku (z założeniem odchylenia o 4)	
Liczba personelu zatrudnionego w dziennym domu pomocy	Ilość	5	Co najmniej kierownik (mogący pełnić równocześnie inną funkcję, w wymiarze odpowiadającym	

			łącznie 1 etatowi) i co najmniej 1 pracownik na 15 osób oraz fizjoterapeuta lub terapeuta zajęciowy, lub instruktor terapii lub pielęgniarka w wymiarze czasu odpowiednim do potrzeb ośrodka, księgowa	
Nazwa działania/zadania: **Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowia**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia	Ilość	1	co najmniej 2 w roku	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy (Wydział Edukacji i Spraw Społecznych), Ośrodka Kultury, podmiotów ekonomii społecznej
Cel operacyjny/kierunek działania 3.2: **Ochrona i poprawa sytuacji materialnej osób starszych, w tym samotnych**				
Nazwa działania/zadania: **Pomoc materialna i niematerialna z systemu zabezpieczania społecznego**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób starszych (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z pomocy materialnej z powodu				

ubóstwa w formie:				
1. Zasiłku celowego	Ilość	17	średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 4)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
2. Zasiłku okresowego	Ilość	17	średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 4)	
3. Zasiłku celowego na zakup żywności (z programu „Posiłek w szkole i w domu")	Ilość	15	średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 4)	
Liczba osób starszych (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z pomocy w formie posiłku (z programu „Posiłek w szkole i w domu")	Ilość	4	średnio 6 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	
Liczba osób starszych (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z zasiłku stałego	Ilość	18	średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 4)	
Liczba osób starszych, które skorzystały ze schronienia	Ilość	4	średnio 4 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	
Cel operacyjny/kierunek działania 3.3: **Promowanie i wspieranie włączenia społecznego osób starszych**				
Nazwa działania/zadania: **Zajęcia edukacyjne z różnych dziedzin (technologie informatyczne, bezpieczeństwo, sport, żywienie, umiejętności społeczne itp.)**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji

Liczba zrealizowanych zajęć edukacyjnych z różnych dziedzin, adresowanych do osób starszych	Ilość	1	co najmniej z 2 dziedzin w roku	Dane Ośrodka Kultury, Ośrodka Pomocy Społecznej, podmiotów ekonomii społecznej (np. koła gospodyń wiejskich, organizacji pozarządowych)
Nazwa działania/zadania: **Wydarzenia o charakterze kulturalnym i rozrywkowym**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba zrealizowanych wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, adresowanych do osób starszych	Ilość	7	co najmniej z 4 w roku	Dane Ośrodka Kultury, Ośrodka Pomocy Społecznej, podmiotów ekonomii społecznej (np. koła gospodyń wiejskich, organizacji pozarządowych)
Cel strategiczny 4: **Poprawa jakości życia osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**				
Cel operacyjny/kierunek działania 4.1: **Przeciwdziałanie lub opóźnianie momentu wystąpienia niesamodzielności wśród osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**				
Nazwa działania/zadania: **Usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi)**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Ilość	7	średnio 7 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Liczba osób objęta specjalistycznymi usługami opiekuńczymi z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Ilość	0	średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	

Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, objęta specjalistycznymi usługami opiekuńczymi z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Ilość	0	średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	
Liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Ilość	1054	średnio 1060 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Liczba godzin specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Ilość	0	średnio 288 w roku (z założeniem odchylenia o 12)	
Liczba godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczonych z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Ilość	0	średnio 288 w roku (z założeniem odchylenia o 12)	
Nazwa działania/zadania: **Działalność ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jakim jest środowiskowy dom samopomocy**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Ilość miejsc zapewnionych w funkcjonującym na terenie gminy, środowiskowym domu samopomocy	Ilość	13	co najmniej 13	Dane Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Kętach, filia w Brzeszczach
Ilość osób, która skorzystała z usług funkcjonującego na terenie gminy, środowiskowego domu samopomocy	Ilość	16	średnio 16 w roku (z założeniem, że jednocześnie nie więcej niż 13)	
Cel operacyjny/kierunek działania 4.2: **Optymalny dobór typu i trybu wsparcia do potrzeb osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**				
Nazwa działania/zadania: **Zapewnienie osobom długotrwale lub ciężko chorym, opieki w warunkach domowych**				

Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób długotrwale lub ciężko chorych, u których świadczona była opieka domowa, obejmująca co najmniej 1 usługę zdrowotną i 1 usługę społeczną	Ilość	14	średnio 15 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej, dane podmiotów leczniczych, funkcjonujących na terenie gminy
Nazwa działania/zadania: **Pomoc osobom długotrwale lub ciężko chorym, w skorzystaniu z placówki zapewniającej całodobową opiekę**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób długotrwale lub ciężko chorych (w szczególności samotnych), którym udzielono pomocy w dostępie do placówki zapewniającej całodobową opiekę	Ilość	3	średnio 3 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Cel operacyjny/kierunek działania 4.3: **Zapobieganie alienacji społecznej osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**				
Nazwa działania/zadania: Zapewnienie osobom długotrwale lub ciężko chorym kontaktu z otoczeniem				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób, długotrwale lub ciężko chorych, stale przebywających w domu, którym zapewniono kontakt z otoczeniem w wybranej przez nie formie	Ilość	5	średnio 10 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
Cel strategiczny 4: **Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów**				
Cel operacyjny/kierunek działania 5.1: **Dostosowanie form pomocy do zróżnicowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, umożliwiających im jak najdłuższe pozostawanie w środowisku własnego zamieszkania**				
Nazwa działania/zadania: **Asystencja osobista dla osób z niepełnosprawnościami**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób z niepełnosprawnościami, która skorzystała z usług asystenta	Ilość	5	średnio 13 osób	Dane Ośrodka Pomocy

osobistego, w tym:			(z założeniem odchylenia o 2)	Społecznej
1. osoby dorosłe	Ilość	3	średnio 10 osób (z założeniem odchylenia o 1)	
2. dzieci do 16 roku życia	Ilość	2	średnio 3 osoby (z założeniem odchylenia o 1)	
Liczba zrealizowanych godzin usług asystencji osobistej, w tym:	Ilość	1301	średnio 4527 w roku (z założeniem odchylenia o 30)	
1. dla osób dorosłych	Ilość	833	średnio 3802 (z założeniem odchylenia o 20)	
2. dla dzieci do 16 roku życia	Ilość	468	średnio 725 (z założeniem odchylenia o 20)	
Nazwa działania/zadania: **Specjalistyczne usługi opiekuńcze**				
Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób, która skorzystała ze specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym:	Ilość	0	średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
1. osoby dorosłe	Ilość	0	1 w roku	
2. dzieci do 16 roku życia	Ilość	0	1 w roku	
Liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w roku kalendarzowym, w tym:	Ilość	0	średnio 312 w roku	

			(z założeniem odchylenia o 26)	
1. dla osób dorosłych	Ilość	0	średnio 156 w roku (z założeniem odchylenia o 13)	
2. dla dzieci do 16 roku życia	Ilość	0	średnio 156 w roku (z założeniem odchylenia o 13)	
Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, która skorzystała ze specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym:	Ilość	2	średnio 4 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	
1. osoby dorosłe	Ilość	0	średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	
2. dzieci do 16 roku życia	Ilość	2	średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	
Liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:	Ilość	2134	średnio 2172 (z założeniem odchylenia o 36)	
1. dla osób dorosłych	Ilość	279	średnio 312 (z założeniem odchylenia o 26)	
2. dla dzieci do 16 roku życia	Ilość	1855	średnio 1860 (z założeniem odchylenia o 10)	
Nazwa działania/zadania: **Pomoc materialna z systemu zabezpieczenia społecznego, przy uwzględnieniu problemu niepełnosprawności**				

Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób z niepełnosprawnościami (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z pomocy materialnej w formie:				
1. Zasiłku celowego	Ilość	45	średnio 50 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
2. Zasiłku okresowego	Ilość	25	średnio 30 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Zasiłku celowego na zakup żywności (z programu „Posiłek w szkole i w domu”)	Ilość	46	średnio 50 w roku (z założeniem odchylenia o 5)	
Liczba osób z niepełnosprawnościami (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z pomocy w formie posiłku (z programu „Posiłek w szkole i w domu”)	Ilość	17	średnio 20 w roku (z założeniem odchylenia o 3)	
Liczba osób z niepełnosprawnościami (w tym gospodarujących samotnie lub w rodzinie), które skorzystały z zasiłku stałego	Ilość	39	średnio 40 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	
Liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały ze schronienia	Ilość	6	średnio 8 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	
Cel operacyjny/kierunek działania 5.2: **Udostępnianie rozwiązań wspierających i ułatwiających życie opiekunów osób z niepełnosprawnościami**				
Nazwa działania/zadania: **Wsparcie wytchnieniowe dla opiekunów osób niesamodzielnych**				

Planowane efekty ilościowe	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji
Liczba osób będących opiekunami osób niesamodzielnych, która skorzystała z usług opieki wytchnieniowej, w tym:	Ilość	6	średnio 11 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej
1. z usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego	Ilość	6	średnio 9 w roku (z założeniem odchylenia o 2)	
2. z usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego	Ilość	0	średnio 2 w roku (z założeniem odchylenia o 1)	
Liczba godzin usług opieki wytchnieniowej, zrealizowanych w ramach pobytu dziennego	Ilość	1174	średnio 1680 w roku (z założeniem odchylenia o 20)	
Liczba dni usług opieki wytchnieniowej, zrealizowanych w ramach pobytu całodobowego	Ilość	0	średnio 21 w roku (z założeniem odchylenia o 7)	
Cel operacyjny/kierunek działania 5.3: **Włączanie opiekunów osób z niepełnosprawnościami do dyskursu nad lokalnymi programami społecznymi**				
Liczba zrealizowanych konsultacji społecznych z udziałem opiekunów i członków rodzin osób z niepełnosprawnościami	Ilość	0	co najmniej 1 w okresie realizacji Strategii	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej, dane Urzędu Gminy (Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych)

Załącznik nr 2 do Strategii

Arkusz monitorowania realizacji celów, kierunków działań/zadań oraz planowanych efektów jakościowych

Monitorowanie realizacji celów, kierunków działań/zadań i **planowanych efektów jakościowych** realizowane będzie poprzez badanie ewaluacyjne wśród specjalistów pracujących z rodziną i na jej rzecz (m.in. pracownicy socjalni, asystenci rodzin, pedagodzy, psychologowie, terapeuci), wśród specjalistów pracujących z osobami starszymi, długotrwale i ciężko chorymi, z osobami z niepełnosprawnościami (m.in. osoby świadczące usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, personel służby zdrowia, animatorzy kultury), wśród określonych grup społecznych (m.in. rodzice wychowujący dzieci, opiekunowie osób z niepełnosprawnościami).

Cel strategiczny 1: **Wspieranie rodzin w kryzysie, przeżywających trudności w pełnieniu swych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży**
Cel operacyjny/kierunek działania 1.1: **Pomoc w identyfikacji i likwidacji przyczyn dysfunkcji w rodzinie**
Nazwa działania/zadania: **Poradnictwo specjalistyczne**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki temu, że członkowie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji zdecydują się na skorzystanie ze specjalistycznego poradnictwa, wzrosną ich szanse na odzyskanie lub uzyskanie możliwości podejmowania i realizacji właściwych decyzji oraz unikanie w przyszłości działań, które prowadzą do problematycznej sytuacji życiowej.
Cel operacyjny/kierunek działania 1.2: **Wspomaganie i usprawnianie systemu pomocy rodzinie, dzieciom i młodzieży**
Nazwa działania/zadania: **Praca socjalna w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki realizacji pracy socjalnej w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zwiększą się szanse na wzrost poziomu samodzielności tych rodzin w rozwiązywaniu własnych spraw.
Nazwa działania/zadania: **Asystent rodziny jako osoba wspierająca rodzinę naturalną/biologiczną**
Planowane efekty jakościowe

Dzięki współpracy rodzin z asystentami, zmniejszy się ryzyko oddzielenia dziecka/dzieci od rodziny lub wzrosną szanse powrotu do rodziny dziecka/dzieci umieszczonego/ych w systemie pieczy zastępczej.
Nazwa działania/zadania: **Opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki realizacji wszystkich zaplanowanych w PWR zadań, rodzinom z dziećmi zapewniona zostanie kompleksowa pomoc i zwiększą się szanse na poprawę funkcjonowania rodzin, w których występują problemy opiekuńcze i wychowawcze.
Nazwa działania/zadania: **Wsparcie materialne rodzin**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki udzieleniu rodzinom pomocy finansowej, zwiększą się szanse tych rodzin na poprawę ich sytuacji materialnej, a przez to możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.
Nazwa działania/zadania: **Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki realizacji wszystkich zaplanowanych w PPPWR zadań, zwiększą się szanse na wzrost poziomu bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą domową oraz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz na wzrost poziomu świadomości społecznej na temat problemu, jakim jest występowanie przemocy w rodzinie.
Nazwa działania/zadania: **Zapewnienie funkcjonowania placówki wsparcia dziennego**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki zapewnieniu funkcjonowania placówki wsparcia dziennego, wzrastają szanse na rozwój lokalnego systemu opieki nad dzieckiem, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich ról.
Cel operacyjny/kierunek działania 1.3: **Kształtowanie nawyków i zachowań sprzyjających trwałości rodziny oraz osobistemu zdrowiu i bezpieczeństwu jej członków**
Nazwa działania/zadania: **Kampania edukacyjna na rzecz wzmacniania wartości rodziny**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki prowadzonym kampaniom edukacyjnym na rzecz wzmacniania wartości rodziny, zwiększą się szanse na wzrost poziomu świadomości mieszkańców gminy na temat roli rodziny jako podstawowej komórki społecznej.
Nazwa działania/zadania: **Lokalne wydarzenia rozrywkowe dla rodzin**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki organizowaniu i realizacji lokalnych wydarzeń rozrywkowych, adresowanych do rodzin, promuje się aktywne spędzanie wolnego czasu z

najbliższymi, przez co wzrastają szanse na nawiązywanie i umacnianie relacji rodzinnych.
Nazwa działania/zadania: **Propagowanie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zdrowej diety**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki organizowaniu i realizacji lokalnych przedsięwzięć edukacyjnych i informacyjnych, zwiększą się szanse na wzrost poziomu świadomości mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców, dzieci i młodzieży, na temat dobrych praktyk, przyczyniających się do poprawy zdrowia i utrzymania jego dobrego stanu.
Nazwa działania/zadania: **Kształtowanie kultury bezpieczeństwa rodziny i jej członków**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki organizowaniu i realizacji lokalnych przedsięwzięć z zakresu kształtowania kultury bezpieczeństwa rodziny i jej członków, zwiększą się szanse na wzrost poziomu świadomości społecznej i odpowiedzialności każdego człowieka za poczucie bezpieczeństwa indywidualnego oraz najbliższych (rodziny, sąsiadów, lokalnej społeczności).
Cel strategiczny 2: **Wspieranie osób i rodzin w kryzysie, zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem**
Cel operacyjny/kierunek działania 1.1: **Pomoc w identyfikacji i likwidacji przyczyn dysfunkcji w rodzinie**
Nazwa działania/zadania: **Poradnictwo specjalistyczne**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki temu, że członkowie rodzin zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem zdecydują się na skorzystanie ze specjalistycznego poradnictwa, wzrosną ich szanse na zidentyfikowanie problemu oraz jego przyczyn, a także możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy.
Cel operacyjny/kierunek działania 2.2: **Wspomaganie i usprawnianie systemu pomocy osobom i rodzinom zagrożonym lub dotkniętym uzależnieniem**
Nazwa działania/zadania: **Opracowanie i realizacja gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki realizacji wszystkich zaplanowanych w PPiRPAiPN zadań, zwiększą się szanse na wzrost poziomu jakości usług adresowanych do osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem oraz na wzrost poziomu świadomości społecznej na temat problemu, jakim jest uzależnienie.
Nazwa działania/zadania: **Wyspecjalizowana pomoc dla osób, które zmagają się z problemem uzależnienia**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki skorzystaniu osób uwikłanych w uzależnienie z wyspecjalizowanej pomocy, wzrasta ich szansa na zdrowsze i bardziej skuteczne sposoby funkcjonowania, wzmocnienie prozdrowotnej postawy życiowej, nastawionej na troskę o siebie i relacje z innymi, a osób uzależnionych na zainicjowanie i utrzymanie zmian w kierunku procesu zdrowienia oraz utrzymanie abstynencji.

Nazwa działania/zadania: **Działalność organizacji pożytku publicznego realizującej wsparcie na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki działalności organizacji pożytku publicznego realizujących wsparcie na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, zwiększą się szanse osób uwikłanych w uzależnienie na anonimową pomoc, w tym uczestnictwo w grupach samopomocowych i/lub grupach wsparcia.
Nazwa działania/zadania: **Praca socjalna z osobami uzależnionymi oraz z rodzinami osób uzależnionych**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki realizacji pracy socjalnej z osobami uzależnionymi oraz z rodzinami osób uzależnionych zwiększą się szanse na wzrost poziomu samodzielności tych rodzin w rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnienia.
Nazwa działania/zadania: **Pomoc materialna i niematerialna z systemu zabezpieczania społecznego dla osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem oraz rodzin osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki udzieleniu pomocy finansowej i pomocy w naturze osobom uzależnionym dotkniętym ubóstwem oraz rodzinom tych osób, także dotkniętym ubóstwem, zwiększą się szanse tych osób i rodzin na poprawę ich sytuacji materialnej, a przez to możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i wzrost poziomu jakości ich życia.
Cel operacyjny/kierunek działania 2.3: **Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie**
Nazwa działania/zadania: **Realizacja programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego, w tym programów rekomendowanych**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki realizacji programów profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego wzrastają szanse na utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia, ograniczenie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych, kontrolowanie zachowań, uniemożliwienie lub utrudnienie dokonania przestępstwa.
Cel strategiczny 3: **Poprawa jakości życia osób starszych, w tym samotnych**
Cel operacyjny/kierunek działania 3.1: **Wspomaganie i usprawnianie działań na rzecz funkcjonowania osób starszych w dotychczasowym środowisku życia**
Nazwa działania/zadania: Usługi opiekuńcze
Planowane efekty jakościowe
Dzięki świadczeniu osobom starszym usług opiekuńczych, zwiększą się szanse na wzmocnienie u tych osób poczucia bezpieczeństwa fizycznego,

socjalnego i społecznego oraz na jak najdłuższe pozostawanie osób starszych w ich dotychczasowym środowisku zamieszkiwania.
Nazwa działania/zadania: **Zapewnienie funkcjonowania ośrodka wsparcia jakim jest dzienny dom pomocy**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki zapewnieniu funkcjonowania na terenie gminy dziennego dom pomocy rozwija się system wsparcia dla osób starszych oraz wzrastają szanse na poprawę funkcjonowania fizycznego, psychicznego i społecznego tych osób, a także na jak najdłuższe ich pozostawanie w środowisku swojego zamieszkania.
Nazwa działania/zadania: **Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowia**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki realizacji przedsięwzięć z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia wśród osób starszych, w tej grupie społecznej zwiększą się szanse na identyfikację ryzyka i ich minimalizowanie albo eliminację, na modyfikację stylu życia, na przejęcie kontroli nad determinantami zdrowia.
Cel operacyjny/kierunek działania 3.2: **Ochrona i poprawa sytuacji materialnej osób starszych, w tym samotnych**
Nazwa działania/zadania: **Pomoc materialna i niematerialna z systemu zabezpieczania społecznego**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki udzieleniu pomocy finansowej i pomocy w naturze osobom starszym, dotkniętym ubóstwem, zwiększą się szanse tych osób i rodzin na poprawę ich sytuacji materialnej, a przez to możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i wzrost poziomu jakości ich życia.
Cel operacyjny/kierunek działania 3.3: **Promowanie i wspieranie włączenia społecznego osób starszych**
Nazwa działania/zadania: **Zajęcia edukacyjne z różnych dziedzin (technologie informatyczne, bezpieczeństwo, sport, żywienie, umiejętności społeczne itp.)**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki organizowaniu i realizacji zajęć edukacyjnych dla osób starszych, zarówno w miejscu ich dziennego pobytu, jak i lokalnym środowisku, wzrastają szanse na aktywne uczestnictwo seniorów we wszystkich procesach egzystencjalnych i rozwojowych społeczeństwa, a ponadto na wzmocnienie u tych osób sprawności intelektualnej, zaradności, zapewnienie prawidłowej kondycji psychicznej i fizycznej oraz podtrzymanie więzi i komunikacji międzyludzkiej.
Nazwa działania/zadania: **Wydarzenia o charakterze kulturalnym i rozrywkowym**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki uczestnictwu osób starszych w wydarzeniach kulturalnych i rozrywkowych rosną ich szanse na zminimalizowanie problemu osamotnienia i społecznej izolacji, na budowanie grup społecznych wzajemnie wspomagających się w sytuacjach trudnych, czy kryzysowych, na zaspokojenie potrzeby afiliacji, kontaktów społecznych i towarzyskich, na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i pewności siebie.

Cel strategiczny 4: **Poprawa jakości życia osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**
Cel operacyjny/kierunek działania 4.1: **Przeciwdziałanie lub opóźnianie momentu wystąpienia niesamodzielności wśród osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**
Nazwa działania/zadania: **Usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi)**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki świadczeniu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, zwiększą się szanse osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie, na wzrost poziomu ich samodzielności w zakresie zaspokajania swoich potrzeb życiowych, poprawę kondycji psychofizycznej, aktywność społeczną oraz jak najdłuższe pozostawanie w swoim środowisku rodzinnym i lokalnym.
Nazwa działania/zadania: **Działalność ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jakim jest środowiskowy dom samopomocy**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki uczestnictwu w zajęciach środowiskowego domu samopomocy osób z przewlekłą chorobą psychiczną lub niepełnosprawnością intelektualną, które mają poważne trudności w życiu codziennym, wzrastają ich szanse na podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności samodzielnego funkcjonowania, zaradności życiowej, wydłużanie okresów remisji choroby, aktywność społeczną i zawodową, a przez to poprawę jakości życia.
Cel operacyjny/kierunek działania 4.2: **Optymalny dobór typu i trybu wsparcia do potrzeb osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**
Nazwa działania/zadania: **Zapewnienie osobom długotrwale lub ciężko chorym, opieki w warunkach domowych**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki zapewnieniu systematycznego wsparcia w domu osób długotrwale lub ciężko chorych, wzrosną szanse na tych osób na maksymalne usprawnienie, wzmocnienie ich wydolności fizycznej i psychicznej, mobilizację ich własnych sił i własnej woli oraz zminimalizowanie dyskomfortu wynikającego z chronicznej choroby i bólu.
Nazwa działania/zadania: **Pomoc osobom długotrwale lub ciężko chorym, w skorzystaniu z placówki zapewniającej całodobową opiekę**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki udzieleniu pomocy osobom długotrwale lub ciężko chorym, w szczególności samotnym, w dostępie do placówek zapewniających całodobową opiekę, wzrastają szanse na przewrócenie tym osobom możliwie jak największej sprawności fizycznej i psychicznej, aby umożliwić im powrót do domu i normalnego, samodzielnego lub wspieranego funkcjonowania.
Cel operacyjny/kierunek działania 4.3: **Zapobieganie alienacji społecznej osób długotrwale lub ciężko chorych, w tym chorych psychicznie**
Nazwa działania/zadania: **Zapewnienie osobom długotrwale lub ciężko chorym kontaktu z otoczeniem**
Planowane efekty jakościowe

Dzięki zapewnieniu osobom przewlekle lub ciężko chorym, które ze względu na stan zdrowia stale przebywają w domu, za ich zgodą, kontaktu z otoczeniem, zwiększą się szanse na zminimalizowanie doznania osamotnienia i społecznej izolacji, a przez to na wzmocnienie u tych osób poczucia godności osobistej i podmiotowego traktowania.
Cel strategiczny 4: **Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów**
Cel operacyjny/kierunek działania 5.1: **Dostosowanie form pomocy do zróżnicowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, umożliwiających im jak najdłuższe pozostawanie w środowisku własnego zamieszkania**
Nazwa działania/zadania: **Asystencja osobista dla osób z niepełnosprawnościami**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki rozpowszechnieniu i wdrożeniu usług asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami zwiększą się szanse tych osób na prowadzenie bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia.
Nazwa działania/zadania: **Specjalistyczne usługi opiekuńcze**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki świadczeniu wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom z niepełnosprawnościami lub schorzeniami, w tym z zaburzeniami psychicznymi, utrudniającymi im albo uniemożliwiającymi samodzielne funkcjonowanie, zwiększą się szanse tych osób na zaspokojenie ich szczególnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia, możliwie jak najwyższą partycypację tych osób w wykonywanie poszczególnych czynności, a przez to poprawę jakości ich życia.
Nazwa działania/zadania: **Pomoc finansowa z systemu zabezpieczenia społecznego, przy uwzględnieniu problemu niepełnosprawności**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki udzieleniu pomocy finansowej i pomocy w naturze osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności dotkniętym ubóstwem, zwiększą się szanse tych osób na poprawę ich sytuacji materialnej, a przez to możliwość zaspokajania potrzeb życiowych i wzrost poziomu jakości ich życia.
Cel operacyjny/kierunek działania 5.2: **Udostępnianie rozwiązań wspierających i ułatwiających życie opiekunów osób z niepełnosprawnościami**
Nazwa działania/zadania: **Wsparcie wytchnieniowe dla opiekunów osób niesamodzielnych**
Planowane efekty jakościowe
Dzięki rozpowszechnieniu i wdrożeniu usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących stałą, całodobową opiekę nad osobami niesamodzielnymi, zwiększą się szanse opiekunów na ich czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek, regenerację i załatwienie osobistych spraw.
Cel operacyjny/kierunek działania 5.3: **Włączanie opiekunów osób z niepełnosprawnościami do dyskursu nad lokalnymi programami społecznymi**
Planowane efekty jakościowe

Dzięki włączeniu opiekunów i członków rodzin osób z niepełnosprawnościami w proces projektowania lokalnych programów społecznych, adresowanych do osób niesamodzielnych z uwagi na niepełnosprawność, wzrosną szanse na przygotowanie adekwatnej do potrzeb tej grupy społecznej, oferty wsparcia.